

ONTWERP **PROGRAMMA** **BEGROTING** 2023

Inhoudsopgave

Raadsbesluit	1
1. Aanbieding	2
2. Inleiding, financieel beeld en beslispunten	5
Inleiding	
Financieel beeld	
Beslispunten	
3. Financiële begroting	
Inleiding	8
Begroting 2023	8
Meerjarenraming 2024-2026	9
4. Programma's	
1. Participatie en ondersteuning	13
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	22
3. Woon- en leefomgeving	30
4. Samenwerken, dienstverleners en besturen	41
5. Paragrafen	
1. Lokale heffingen	48
2. Weerstandvermogen	53
3. Onderhoud kapitaalgoederen	60
4. Financiering	64
5. Grondbeleid	68
6. Verbonden partijen	72
7. Bedrijfsvoering	85
6. Bijlagen	
1. Reserves en voorzieningen	88
2. a. Beleidstoevoegingen 2023 – 2026	90
b. Meerjaren Investeringsplan (MIP)	92
3. Berekening EMU-saldo	94
4. Overzicht programma's en taakvelden	95
5. Kerngegevens & indicatoren	97
6. Incidentele baten en lasten	97

Aanbiedingsbrief Programmabegroting 2023

Scherp aan de wind varen

Hierbij bieden wij u de ontwerp-Programmabegroting 2023 aan. Het eerste jaar van een nieuwe collegeperiode met een sluitende meerjarenbegroting. We gaan door turbulente tijden. Dit begon al met de coronacrisis. Sindsdien zien we wereldwijd een toenemende schaarste. Van grondstoffen tot en met arbeidskrachten. De oorlog in de Oekraïne heeft deze situatie verder verscherpt. Dit alles heeft een energiecrisis en een bijbehorende hoge inflatie tot gevolg. Daarnaast zijn er dit jaar grote opgaven gepresenteerd door het nieuw aangetreden kabinet. Opgaven met betrekking tot:

- het behalen van aangescherpte klimaatdoelen;
- het versneld bouwen van woningen;
- de aanpak van de stikstofcrisis.

Grote opgaven, die onverminderd doorgaan en eerder nog intensiever zullen worden. Daarbij is er de opvang van vluchtelingen waaraan de gemeente Barneveld haar bijdrage levert.

Dit alles heeft directe gevolgen voor onze inwoners en geeft onzekerheid. Inwoners komen in de knel door een hoge energierekening en bedrijven worden in hun voortbestaan bedreigd. Juist dan willen wij er als gemeente zijn voor onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

Daarom zullen we scherp aan de wind moeten varen en voortdurend keuzes moeten maken en bijstellen. Om zo mee te bewegen met de snel wisselende omstandigheden. We doen dit zonder daarbij de doelen van het coalitieakkoord 2022-2026 uit het oog te verliezen. Integendeel, die houden we onveranderd in het vizier, waarbij we, gelet op de omstandigheden, investeren in:

- een ondernemende en bloeiende gemeente;
- een betrouwbare en dienstbare gemeente;
- een zorgzame gemeente.

Een ondernemende en bloeiende gemeente

Barneveld is een bloeiende gemeente. De groei van Barneveld zet zich de komende jaren door naar circa 85.000 inwoners. Dat brengt vele uitdagingen met zich mee. We investeren in onze buurten, wijken en dorpen. We bouwen voldoende betaalbare woningen en ontwikkelen bedrijventerreinen. We zorgen ervoor dat de benodigde maatschappelijke voorzieningen en infrastructuur passend meegroeien. Daarbij leggen we niet alleen het accent op nieuwe zaken. We hebben ook aandacht voor het onderhoud en behoud van de huidige zaken.

We willen een gemeente zijn die een passend antwoord heeft op de verstedelijkingsopgave. Want deze brengt druk met zich mee. Hetzelfde geldt voor onze inzet op een transitie van het landelijk gebied. Met perspectief voor landbouw en natuur.

We willen een gemeente zijn waarin het fijn is om te wonen, te werken en te recreëren. Dat alles in een gezonde, duurzame, en veilige leefomgeving. Met aandacht voor natuurherstel en vergroening van de woonomgeving. Om dit te bereiken leggen wij u in 2023 de omgevingsvisie voor ter vaststelling. Dit is een visie op het mogelijk maken van toekomstige ontwikkelingen en investeringen. In wijken, dorpen en landelijk gebied.

Een betrouwbare en dienstbare gemeente

De gemeente Barneveld kent een sterke samenleving. Met inwoners die veel initiatieven nemen en bij wie zelfredzaamheid voorop staat. We willen daarop aansluiten, hen steunen en stimuleren waar dat moet. Dat vraagt om een sterke basis, een betrouwbare gemeente, die helder is en duidelijk communiceert. Een gemeente die bovenal ook dienstverlenend, transparant en actief communicerend is. Met aandacht voor bereikbaarheid en een snelle afhandeling. Persoonlijk waar het moet en digitaal waar het kan.

We gaan door met onze verandering naar een toekomstbestendige organisatie. Een organisatie die zich aanpast op de groei van Barneveld en vroegtijdig aanhaakt bij de gebiedsontwikkelingen. We werken samen met inwoners, organisaties en ondernemers aan het opstellen van gebiedsagenda's. Dit doen we voor wijken, dorpen en werkterreinen. We versterken de

gebiedsregie en participatie bij de start van belangrijke ontwikkelingen. Daarbij hebben we oog voor de omgeving om ons heen en versterken onze positie in de regio en daarbuiten.

Een zorgzame gemeente

In sociaal opzicht staat de gemeente Barneveld er goed voor. Op verschillende terreinen doen we het beter dan het landelijke gemiddelde. Hierbij valt te denken aan:

- levensverwachting;
- sociale samenhang;
- gebruik van sociale vangnetvoorzieningen.

Wel zien we aandachtspunten. Zo is er de nasleep van de coronacrisis. Die heeft voor onderwijsachterstanden gezorgd. Daarnaast staat de mentale gezondheid van met name jongeren onder druk. Het komende jaar willen we ons hier verder op toeleggen. We gaan aan de slag met de uitvoering van het lokale 'gezonde leefstijl-akkoord'. Om zo onder andere een halt toe te roepen aan het overmatige alcohol- en drugsgebruik.

Voor een toenemend aantal huishoudens in Barneveld staat de bestaanszekerheid onder druk. Dit heeft te maken met de inflatie en gestegen woon- en energielasten. Armoedebelief is voor ons het komend jaar een speerpunt. We zorgen voor het tijdig verstrekken van energietoelagen. We gaan aan de slag met het zo vroeg mogelijk signaleren en aanpakken van schulden. We bieden hulp waar nodig bij de primaire levensbehoeften.

Bij dit alles vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Ook de nieuwkomers in onze Barneveldse samenleving en mensen met een beperking. Daarbij zetten we in op voldoende voorzieningen voor kwetsbare ouderen.

Meerjarenperspectief en beleidstoevoegingen

- solide meerjarenperspectief

Om onze doelen waar te kunnen maken zijn voldoende middelen nodig. Niet alleen in financiële, maar ook in personele zin. De ontwerp-Programmabegroting 2023 inclusief meerjarenperspectief tot en met 2026 vormt daarvoor een solide basis en biedt een stevig financieel perspectief. Het structureel beschikbare budget in 2026 is voor ons leidend bij het aangaan van structurele verplichtingen. 2026 is het laagste jaar als het gaat om de rijksinkomsten. De regering heeft namelijk nog geen keuzes gemaakt over een structurele bijdrage aan gemeenten vanaf 2026. We zien dat er tot 2025 meer ruimte is, met name voor het aangaan van incidentele verplichtingen. Dit komt onder meer door een ruimer budget vanuit het gemeentefonds voor de gemeente Barneveld tot en met 2025.

We hebben daarnaast een aantal organisatorische bezuinigingen heroverwogen. Met de kennis van nu past het niet meer om deze maatregelen door te voeren. Enerzijds gezien de huidige situatie van toenemende taken, een overspannen arbeidsmarkt en hogere (inhuur)kosten en anderzijds omdat we juist willen investeren in de realisatiekracht van de organisatie en de dienstverlening willen waarborgen. Tegelijkertijd hebben wij de ontwikkeling van een Meerjaren Investeringsplan (MIP) in gang gezet. Dit plan bouwen we verder uit. Het helpt ons om de benodigde en gewenste investeringen de komende jaren inzichtelijk te maken. Hierbij valt te denken aan investeringen in wegen, sport en onderwijs. Daarbij gaan we ervan uit dat alle investeringsvoorstellen zijn gebaseerd op een visie, besluit of beheerplan. De planning moet realistisch en haalbaar zijn. De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat we in de praktijk meer willen dan kan. Dit heeft te maken met uitvoeringskracht en andere onvoorzienbare omstandigheden. Samen met de organisatie hebben we een meer realistisch uitvoeringsniveau vastgesteld. Dat is vervolgens vertaald naar een investeringsplafond. Hoe we dit gaan doen, is te lezen in de financiële begroting en de bijlage 'Meerjaren Investeringsplan'.

- Beleidstoevoegingen

Aanvullend op reeds in gang gezet beleid, wordt voor 2023 en daarna een aantal beleidstoevoegingen voorgesteld. Al dan niet met structureel karakter. Deze zien vooral toe op het versterken van de realisatiekracht op korte termijn en het verminderen van kwetsbaarheid en dragen direct bij aan de inzet voor hierboven beschreven thema's. Ook al kunnen we die op deze plaats niet allemaal benoemen, ter illustratie toch een paar belangrijke zaken per thema.

Ondernemende en Bloeiende gemeente

- meer realisatiekracht om woningbouw aan te jagen, de verduurzaming en vergroening;

- impuls geven aan opstellen en uitvoeren plan van aanpak landbouwtransitie en vitaal platteland;
- meer ecologisch groenbeheer uitbreiden, meer onderhoud bestaande bomen en onderhoud wegen;
- versterking van cultuurvoorzieningen;
- versterken van accountfunctie richting ondernemers, detailhandel en evenementen;
- coronaherstelfonds.

Betrouwbare en Dienstbare gemeente

- meer realisatiekracht inzetten om zo de gemeentelijke dienstverlening
 - sneller en transparanter te maken waar dat kan en
 - persoonlijk te houden, waar dat moet;
- borgen van de communicatie over beleidsvoornemens en projecten en de gevolgen daarvan voor inwoners, organisaties en ondernemers;
- meer inzet geven aan vroegtijdige participatie en de borging daarvan in de handelwijze van de gemeente;
- een volgende slag maken met betrekking tot de ondersteunende informatiehuishouding en ICT-systemen om zo toekomstbestendig te zijn.

Zorgzame gemeente

- vroegsignalering bij schuldhelpverlening uitbreiden en intensiveren;
- impuls geven aan uitbreiding van gemeentelijk armoedebeleid;
- ervoor zorgen dat de subsidies ten behoeve van de dienstverleners in het sociale domein zijn geïndexeerd ;
- uitvoering geven aan de acties vanuit de Barneveldse aanpak gezonde leefstijl en middelengebruik;
- aanpak van ondermijningsprocessen continueren en waar nodig uitbreiden en het bieden van een veilige leef- en werkomgeving.

Bij een aantal beleidstoevoegingen hebben wij in eerste instantie gekozen voor tijdelijke oplossingen. Waar we onvoldoende capaciteit hebben en die ook niet makkelijk vanuit de markt kunnen krijgen, temporiseren we. Ten slotte zien wij kans om zaken anders en efficiënter uit te voeren. In eerste instantie gaat daar de aandacht naartoe. We leggen daarom meer het accent op het incidenteel mogelijk maken van de gewenste ontwikkelingen. Dit doen we voor de korte termijn. Op basis van onze bevindingen kijken we in 2024 opnieuw naar de nodige structurele inzet.

Tot slot

In deze aanbestedingsbrief hebben wij onze ambitie en doelen opgeschreven voor het komende jaar. Dit met een doorkijk naar 2026. De doelen en aangekondigde acties vanuit het coalitieakkoord zijn onze uitgangspunten. Deze werken wij trouwens niet uit in een apart programma. Zij maken nu al onderdeel uit van de speerpunten voor 2023 en bijbehorende investeringen. Niet alle acties kunnen in 2023 worden uitgevoerd. Deze zullen de komende jaren verder in bijbehorende begrotingen worden ondergebracht.

Er is veel werk te doen. Daarbij weten we ons gesteund door een actieve en betrokken Barneveldse samenleving. Met deze (meerjaren)begroting hebben we een realistische ambitie neergelegd. We willen de goede dingen voor de gemeente Barneveld doen. Dit samen met onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. Om zo een passende ontwikkeling mogelijk te maken voor onze gemeente. Een gemeente Barneveld met voldoende toekomstperspectief waarin iedereen zich thuis voelt en zich met elkaar verbonden voelt.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,

11 oktober 2022

Inleiding, financieel beeld en beslispunten

Inleiding

Met de Kaderbrief 2023-2026 heeft de gemeente Barneveld naast de inhoudelijke hoofdlijnen het geactualiseerde financieel meerjarenperspectief 2023-2026 kunnen presenteren, inclusief de meest recente informatie over de uitkering uit het gemeentefonds. De Kaderbrief bevatte nog geen beleidstoevoegingen, waardoor we nu in deze Programmabegroting 2023 een duidelijk ander perspectief zien. Het coalitieakkoord is inhoudelijk en financieel uitgewerkt, onder andere via beleidstoevoegingen. We presenteren een meerjarige, structureel sluitende Programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

Financieel beeld

Financiële positie

De Programmabegroting 2023 inclusief meerjarenperspectief tot en met 2026 vormt een solide basis en biedt een stevig financieel perspectief. We presenteren een meerjarige, structureel sluitende begroting. Hierbij is het jaar 2026 leidend voor het aangaan van structurele verplichtingen. In dat jaar hebben we de minste speelruimte, veroorzaakt door een lagere algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Het kabinet heeft in de meicirculaire 2022 gecommuniceerd dat zij na de regeringsperiode niet, zoals gebruikelijk, de reguliere verhoging van het Gemeentefonds van de jaren erna laten doorwerken. Incidenteel zijn in de jaren 2023-2025 wel extra middelen beschikbaar gesteld.

Onderstaand treft u een resumerend overzicht aan van de uitkomsten van de meerjarenraming. De uitkomsten zijn afgezet tegen de meerjarenraming zoals die bij de Kaderbrief 2023-2026 is vastgesteld. In de financiële begroting vindt u een toelichting op de belangrijkste afwijkingen, waarvan de belangrijkste de beleidstoevoegingen betreffen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen komt uit op een factor van 1,36. Dit is binnen de optimale bandbreedte (1,2 - 1,6) en gelijk aan het niveau van de jaarverslaggeving 2021. Daarbij is ten opzichte van de jaarverslaggeving 2021 zowel de algemene reserve toegenomen met 3,7 miljoen euro maar ook de risico's met 2,7 miljoen euro. Het weerstandsvermogen moet mede worden beoordeeld in het licht van de solvabiliteit. De beschikbare weerstandscapaciteit maakt hier onderdeel van uit.

Meerjarenbalans prognose en financiële ratio's

Wij beoordelen de financiële positie van de gemeente Barneveld niet alleen op basis van het weerstandsvermogen en het begrotingsresultaat, maar ook op basis van de solvabiliteit en de netto-schuldquote gebaseerd op een meerjarenbalans prognose. In paragraaf 2.6 is een meerjarenbalans prognose opgenomen. Graag verwijzen wij u hiernaar.

In deze begroting zien we dat de solvabiliteit, ten opzichte van de jaarverslaggeving 2021, daalt, maar boven de drempelwaarde van 20% blijft (R2021 incl. resultaat 27%; B2023 23%). De netto schuldquote ontwikkelt zich nadelig ten opzichte van de jaarverslaggeving 2021 (R 2021 132%; B2023 185%). Dit heeft vooral te maken met het investeringsvolume en gronduitgifte. Een belangrijk deel van het investeringsvolume moet gefinancierd worden met vreemd vermogen. Voor een nadere toelichting, aanvullende kengetallen en definities van deze financiële kengetallen verwijzen wij u graag naar paragraaf 2.

De komende jaren blijven de financiële kengetallen de aandacht vragen. Onze ambities gaan namelijk gepaard met investeringen. Hierdoor zal bijvoorbeeld de netto schuldquote de komende jaren hoog blijven.

Beleidstoevoegingen

Voor het uitvoeren van verschillende beleidsambities is ook voor 2023 voorzien in een aantal

beleidstoevoegingen. Die zetten extra in op de maatschappij, maar ook op de interne organisatie. De voorgestelde beleidstoevoegingen zien vooral toe op het versterken van de realisatiekracht op korte termijn en het verminderen van kwetsbaarheid. Daarnaast hebben we bij een aantal beleidstoevoegingen gekozen voor tijdelijke oplossingen. Waar we niet over voldoende uitvoeringskracht kunnen beschikken en die ook niet makkelijk vanuit de markt kunnen krijgen, temporiseren wij. Ten slotte zien wij kans om zaken anders en meer efficiënt uit te voeren. Daar besteden we in eerste instantie tijd en energie aan. We leggen daarom voor de korte termijn meer het accent op het incidenteel mogelijk maken van de gewenste ontwikkelingen. Op basis van onze bevindingen kijken we in 2024 opnieuw naar de benodigde structurele inzet. Zie voor een verdere toelichting op de beleidstoevoegingen de inhoudelijke programma's. Als beleidstoevoegingen te maken hebben met een speerpunt, worden deze daarbij benoemd in het onderdeel 'financiën'.

In bijlage 2a treft u de volledige lijst aan met voorstellen voor beleidstoevoegingen. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen voorstellen met structurele en incidentele lasten. In eerdere jaren werden hier ook beleidstoevoegingen opgenomen met een investeringskarakter. Deze nieuwe investeringen zijn vanaf nu opgenomen in het Meerjaren Investeringsplan, in bijlage 2b.

Tarieven

In het financieel meerjarenperspectief bij de kaderbrief voor de begroting 2023 zijn geen nieuwe autonome belastingontwikkelingen voorzien buiten de jaarlijkse aanpassing aan de inflatieontwikkeling. In afwijking van voorgaande jaren zal in deze bestuursperiode gewerkt worden met een driejaarsgemiddelde in plaats van het vijfjaarsgemiddelde. Hiermee volgen de inkomsten beter en sneller de werkelijke ontwikkeling van de inflatie (al is er nog steeds een vertraging van circa 2 jaar), waardoor we het huidige voorzieningenniveau kunnen behouden zonder grote ombuigingen. Voor 2023 is het percentage voor de inflatieontwikkeling vastgesteld op 3,25%. Dit geldt voor alle belastingen (met uitzondering van de reclamebelasting), heffingen en leges tenzij er vanwege maximale kostendekkendheid of wettelijke maximumtarieven aanpassingen noodzakelijk zijn.

Bij tarieven streven wij naar een kostendekkend tarief, waarbij wij zonodig een geleidelijke tariefontwikkeling voorstaan. Voor de rioolheffing is er sprake van een tariefsverhoging met 4% op basis van het in mei 2021 vastgestelde GRP. De tarieven van de grafrechten verhogen we vanaf 2019 jaarlijks met 7% (conform de notitie "kostendekkendheid grafrechten", raad van juli 2018). Op basis van de geactualiseerde kostenonderbouwing afvalstoffenheffing is er geen tariefsverhoging in 2023 noodzakelijk. De kostenontwikkelingen worden binnen de scope van de heffing in voldoende mate gecompenseerd door de baten van gescheiden inzameling.

Programma's: doelstellingen en speerpunten

De raad bepaalt de programma-indeling van de begroting en stelt deze vast met betrekking tot de doelstellingen en speerpunten. Deze zijn op basis van het coalitieakkoord tegen het licht gehouden en geactualiseerd. Daarbij zijn speerpunten vervallen, toegevoegd en/of geclusterd. Het onderdeel 'Wat gaan we ervoor doen' is volledig ondergebracht onder de speerpunten, om meer eenduidigheid te creëren en dubbelingen te voorkomen. In de programma's is zo realistisch mogelijk aangegeven wat we in 2023 gaan doen. De huidige programma-indeling past niet meer bij het nieuwe coalitieakkoord en de doelstellingen voor de komende jaren. In 2023 maken we in samenwerking met de raad verdere stappen om de programma-indeling te verbeteren.

Beslispunten

Wij stellen u voor de Programmabegroting 2023 vast te stellen en daarmee:

1. opdracht te verlenen aan ons college tot uitvoering van de programma's en de bijbehorende doelstellingen en speerpunten vast te stellen;
2. de bijbehorende budgetten per programma voor 2023 te autoriseren;
3. de voorgestelde aanwendungen en stortingen in de reserves en voorzieningen te autoriseren;
4. de belastingen, uitgezonderd de reclamebelasting, voor het jaar 2023 te verhogen met een inflatiecorrectie van 3,25%

5. de rioolheffing te verhogen met 4%, conform het in mei 2021 vastgestelde GRP;
6. de tarieven van de grafrechten te verhogen met 7%, conform Programmabegroting 2019;
7. de leges burgerzaken (binnen het kader van de landelijke maximumtarieven) te verhogen met een inflatiecorrectie van 3,25%;
8. akkoord te gaan met de uitvoering van de beleidstoevoegingen 2023 en de daarbij behorende lasten;
9. in te stemmen met het Meerjaren Investeringsplan, waaronder het investeringsplafond van € 42 miljoen voor de komende 3 jaar waarvoor jaarlijks een uitvoeringsplan zal worden opgesteld. In het uitvoeringsplan zal jaarlijks minimaal € 5,1 mln worden opgenomen voor de uitvoering van het wegenbeheerplan. Zie hiervoor bijlage 2b;
10. de geactualiseerde meerjarenraming 2024-2026 vast te stellen;
11. de mandaten op het gebied van strategische grondaankopen en instellen van voorbereidingskredieten ten behoeve van de grondexploitatie aan het college toe te kennen (zie hiervoor paragraaf 5);
12. in te stemmen met het voornemen om bij de jaarverslaggeving 2023 het incidentele begrotingstekort ad € 2,551 miljoen te onttrekken aan de algemene reserve.

Financiële begroting

Inleiding

De begroting 2023 is opgesteld volgens de reguliere richtlijnen en uitgangspunten. Die zijn opgenomen in de Kaderbrief 2023-2026. De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- Prijs- en loonontwikkeling op basis van een 3-jaarsgemiddelde;
- Voor de loonontwikkeling gebruiken we een percentage van 4,3%, en voor de prijs- en loonontwikkeling derden een percentage van 4,75%;
- Voor het jaar 2026 is een extra aanname gedaan van 50% van het verschil tussen de accresbedragen 2025 en 2026 (bovenop het bedrag op basis van de meicirculaire voor 2026). Dit naast het opnemen van een behoedzaamheidsstelpost van 15% van dit accresbedrag voor dat jaar;
- Voor de lokale heffingen is een indexering van 3,25% opgenomen.

In de financiële begroting worden weergegeven:

- een overzicht van baten en lasten per programma, voor en na resultaatbepaling, inclusief inzicht in kosten van overhead, algemene dekkingsmiddelen en de incidentele begrotingsruimte;
- de meerjarenraming 2024-2026 en een toelichting hierop.

Nieuw in deze programmabegroting is het Meerjaren Investeringsplan. In bijlage 2b vindt u het overzicht van alle investeringen, een toelichting en de status van het MIP.

Begroting 2023

Ontwikkelingen

Een groot deel van de gemeentelijke inkomsten komen van het Rijk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het Rijk actualiseert het gemeentefonds drie keer per jaar en communiceert dit via circulaire. De uitkomsten van de meicirculaire 2022 zijn verwerkt in deze programmabegroting. Uit die circulaire volgde een hoger positief beeld voor de jaren 2023 tot en met 2025 (zie ook Kaderbrief 2023-2026). Dit heeft als voornaamste oorzaak dat het Rijk meer uitgaf (vanwege de oorlog in de Oekraïne en het verhogen van het wettelijk minimumloon en de AOW). Als het Rijk meer uitgeeft, ontvangen gemeenten ook meer. Deze verhoging van inkomsten blijft echter beperkt tot en met 2025. Vanaf 2026 valt de algemene uitkering drastisch terug. Normaal gesproken stijgen de inkomsten structureel alle jaren, maar nu zijn de jaren vanaf 2026 vastgezet op een vast bedrag. Dat leidt ertoe dat we zorgvuldig met structurele uitgaven moeten omgaan, omdat die doorwerken in latere jaren. Het is nog onzeker hoe er in de toekomst met deze methodiek wordt omgegaan.

Naast deze onzekerheid is er nog onduidelijkheid over de bezuiniging van het Rijk op het onderdeel jeugdzorg. Het kabinet heeft besloten om landelijk € 511 miljoen aan extra besparing op de jeugdzorg voor zijn rekening te nemen. De besparing is een rijksverantwoordelijkheid en het Rijk is aan zet om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Voor de gemeente Barneveld gaat het om een bedrag van zo'n € 300.000, oplopend naar € 1,3 miljoen. In deze Programmabegroting is deze taakstelling neutraal opgenomen, omdat de verantwoordelijkheid bij het Rijk ligt.

We zien als gemeente veel ontwikkelingen en extra maatschappelijke taken op ons af komen. Denk hierbij aan de Energietoeslag, de vluchtelingenopvang (uit Oekraïne, maar ook uit andere landen) en de woningbouwopgaven. Ook de komende periode zal dit invloed hebben op onze gemeente, samen met de bestaande krapte op de arbeidsmarkt.

We presenteren een meerjarige, structureel sluitende begroting. Dit is van belang voor het toetsingskader van de provincie, waarbij wordt bepaald of er een repressief of preventief toezicht

wordt ingesteld. Daarnaast is er sprake van een reëel evenwicht, de ramingen zijn volledig, realistisch en haalbaar omdat loon- en prijsstijgingen en de algemene uitkering zijn verwerkt.

Overzicht baten en lasten per programma

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
Programma's	- 130.031	39.445	- 90.587
1. Participatie en ondersteuning	- 60.056	10.752	- 49.304
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	- 5.298	924	- 4.374
3. Woon- en leefomgeving	- 58.048	23.869	- 34.179
4. Bestuur en interne dienstverlening	- 6.629	3.900	- 2.729
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	- 29.054	113.437	84.383
Algemene dekkingsmiddelen	- 1.631	113.008	111.377
Overhead	- 27.323	429	- 26.894
Onvoorzien	- 100		- 100
Saldo van baten en lasten	- 159.085	152.882	- 6.204
Mutatie reserves			
Mutatie reserves	- 6.209	9.861	3.652
Mutatie reserves	- 6.209	9.861	3.652
Totaal	- 165.294	162.743	- 2.551

Meerjarenraming 2023-2026

Meerjarenraming

bedragen x € 1.000

Meerjarenraming	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Begrotingsresultaat Programmabegroting 2022	52	3	386	386
Totaal mutaties Kaderbrief 2023 per jaar (incl. 1e Tussenrapp.)	5.839	7.680	8.162	2.090
Prognose resultaat per begrotingsjaar bij Kaderbrief 2023	5.891	7.683	8.548	2.476
Mutaties t.o.v. voorgaand jaar				
Mutaties lasten				
1. Autonome ontwikkelingen	- 112	- 112	- 112	- 112
2. Bijdrage VGGM	- 365	- 365	- 365	- 365
3. Heroverweging bezuinigingsmaatregelen	- 950	- 950	- 950	- 950
4. Nieuwe methodiek rente	600	600	600	600
5. Meerjaren Investerings Plan		- 39	598	1.069
6. Beleidstoevoegingen (lasten)	-8.129	-7.538	-4.421	-3.587
7. Financiële basis verder op orde	- 276	- 404	-617	-617
Totaal mutaties lasten	- 9.232	- 8.808	- 5.267	- 3.962
Mutaties baten				
8. Stelpost accres algemene uitkering	585	878	989	-
9. Extra middelen jeugdzorg 100%		875	806	556
10.a. Stelpost bezuiniging jeugdzorg door Rijk		- 300	-1.300	-1.300
10.b. Stelpost bezuiniging jeugdzorg door Rijk - compensatie		300	1.300	1.300
11. Beleidstoevoegingen (baten)	205	150	150	150
Totaal mutaties baten	790	1.903	1.945	706

Totaal mutaties	- 8.442	- 6.905	- 3.322	- 3.256
Prognose resultaat per begrotingsjaar	- 2.551	778	5.226	- 780
Waarvan incidenteel	- 4.910	- 1.052	4.128	- 786
Totaal Structureel resultaat	2.359	1.830	1.098	6

Toelichting meerjarenraming

1. Autonome ontwikkelingen

Een aantal budgetten binnen het sociaal domein is bijgesteld. Dit hebben we zowel voor- als nadelig gedaan op basis van de laatste inzichten. Voor een deel zijn deze al incidenteel verwerkt in de eerste en tweede tussenrapportage van 2022. Het betreft hier de structurele doorwerking van onder andere het budget bijstandsverlening, leerlingenvervoer en de kosten jeugd (inclusief loon- en prijsbijstelling).

2. Bijdrage VGGM

Dit is een extra bijdrage, op basis van de in juli vastgestelde begroting van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Het gaat hier vooral om:

- reguliere loon- en prijsbijstellingen;
- het actualiseren van wet- en regelgeving;
- ICT-veiligheid.

3. Heroverweging bezuinigingsmaatregelen

Bij de programmabegrotingen van 2021 en 2022 zijn een aantal structurele maatregelen opgevoerd. Deze maatregelen zijn heroverwogen en met de kennis van nu past het niet meer om deze maatregelen door te voeren. In de tussenrapportages 2022 hebben we hierover gerapporteerd. Voor twee taakstellingen vinden we het prematuur om deze structureel te blijven verwerken. Het gaat hier om de maatregelen organisatie (nog € 700.000 openstaand van de totale maatregel € 1,4 miljoen) en de taakstelling Out-of-pocket (€ 250.000). Dit komt omdat we veel ontwikkelingen op ons af zien komen waar we op moeten reageren. Denk hierbij aan de krapte op de arbeidsmarkt en extra werkzaamheden die we als gemeente moeten verrichten, zoals de energietoeslag en de vluchtelingenopvang. Tegelijkertijd willen we extra inzetten op het versterken van de realisatiekracht op korte termijn en zetten we in op het verminderen van kwetsbaarheid. Dit neemt niet weg dat we blijven inzetten op het maken van keuzes, efficiëntere werkprocessen en eerder opgenomen maatregelen. De voorgestelde beleidstoevoegingen zien hierop toe. Zie ook de paragraaf Bedrijfsvoering.

4. Nieuwe methodiek rente

De methodiek van renteverantwoording en doorbelasting aan taakvelden en grondexploitatie hebben we vernieuwd. Voor 2023 hebben we deze opgebouwd op basis van de BBV-adviezen (Besluit Begroting en Verantwoording) en dwingende regelgeving. De belangrijkste wijziging is het niet meer berekenen van 'bespaarde rente' over het eigen vermogen (reserves en voorzieningen). Het BBV laat dit wel toe maar adviseert om dit niet meer te doen. Dit advies komt voort uit het oogpunt van transparantie en eenvoud. Het gevolg is dat de rente vanaf 2023 alleen bestaat uit het saldo van de rentelasten over externe financiering minus de rentebaten wegens verstrekte geldleningen en doorbelasting van rente aan de grondexploitatie. Dit saldo van rentelasten en -baten is aan de taakvelden toe te rekenen op basis van de boekwaarde van activa. Deze toerekening is een neutraal proces omdat tegenover de lasten op de taakvelden bij Treasury een even grote opbrengst staat. Omdat in de gewijzigde methodiek geen 'bespaarde rente' meer ontstaat kan deze ook niet meer worden toegevoegd aan de Algemene Reserve. Hierdoor ontstaat het genoemde voordeel.

5. Meerjaren Investeringsplan

Bij de Kaderbrief 2023-2026 werd op basis van een nog niet volledige inventarisatie uitgegaan van een oplopende kapitaallast door nieuwe en vervangingsinvesteringen tot een niveau van € 3,1 miljoen in 2026. Tegelijkertijd hebben wij de ontwikkeling van een Meerjaren Investeringsplan (MIP) in gang gezet. Dit plan bouwen we verder uit. Het helpt ons om de benodigde en gewenste investeringen de komende jaren inzichtelijk te maken. Hierbij valt te denken aan investeringen in

wegen, sport en onderwijs. Daarbij gaan we ervan uit dat alle investeringsvoorstellen zijn gebaseerd op een visie, besluit of beheerplan. De planning moet realistisch en haalbaar zijn. De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat we in de praktijk meer willen dan we aankunnen. Dit heeft te maken met uitvoeringskracht en andere onvoorzienbare omstandigheden. Samen met de organisatie hebben we een meer realistisch uitvoeringsniveau vastgesteld. Dat is vervolgens vertaald naar een investeringsplafond. Voor de komende drie jaar gaan we uit van € 42 miljoen met een bijbehorende kapitaallast van € 2 miljoen in 2026. Hoe we dit gaan doen, is te lezen in de bijlage 'Meerjaren Investeringsplan'. Het investeringsplafond biedt ook de mogelijkheid om de onzekerheid over de inkomsten via de algemene uitkering vanaf 2026 op te vangen. Door het instellen van dit plafond dalen de kapitaallasten ten opzichte van de stand in de Kaderbrief.

6. en 11. Beleidstoevoegingen

We hebben nieuwe beleidstoevoegingen voorgesteld. Deze zien vooral toe op het versterken van de realisatiekracht op korte termijn en het verminderen van kwetsbaarheid. Er zijn ook (landelijke) ontwikkelingen waar we als gemeente op inspelen en een rol in vervullen. Ze worden beschreven in de verschillende programma's en speerpunten, en ze zijn verzameld in bijlage 2. In de aanbieding is al een aantal voorbeelden gegeven per thema.

7. Financiële basis verder op orde

In 2023 geven we verder uitvoering aan het plan 'Barneveld Groeit!', waarbij ook aandacht is voor het strategischer maken van de bedrijfsvoering. In de begroting hebben we weer een slag gemaakt door de financiële basis op een aantal punten te verbeteren. Zoals vermeld onder nr 4 is de methodiek van de renteverantwoording en doorbelasting aan taakvelden en grondexploitatie vernieuwd. Hiermee vervalt ook de maatregel ("lagere rentetoevoeging" Algemene reserve) zoals opgenomen in de programmabegroting '21. Daarnaast was in de meerjarenbegroting een maatregel opgenomen vanuit de kadernota '22 waarbij een deel van de incidentele begrotingsruimte werd ingezet als dekking. Bij een nadere analyse van de reserves en voorzieningen blijkt nu dat hier ook een onttrekking tegenover stond vanuit de algemene reserve. Deze maatregel hebben we gecorrigeerd.

8. Stelpost accres algemene uitkering

In de Kaderbrief 2023-2026 is een behoedzaamheidsstelpost opgenomen van 15% van de accresbedragen. Deze was gebaseerd op de accresstijging van dat moment. In juni 2022 is bekend geworden dat het Ministerie van BZK (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) een deel van dit accres (het volumedeel) bevriest. Dit gaat zij doen voor een periode van vier jaar (2022-2025) op de stand van de Voorjaarsnota. Hierdoor verbetert de stabiliteit van het geraamde accres en kan de behoedzaamheidsstelpost naar beneden worden bijgesteld.

9. Extra middelen jeugdzorg 100%

De VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) heeft op 9 augustus de 'Afspraken jeugdmiddelen in meerjarenraming' gepubliceerd. Hierin is te lezen dat het Rijk, de VNG en het IPO (Interprovinciaal Overleg) hebben afgesproken dat gemeenten de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg mogen opnemen. Dit mogen zij doen voor de jaren 2024, 2025 en 2026. In de begroting 2022 mochten de gemeenten nog 75% opnemen. Voor de jaren na 2026 blijft onduidelijk of gemeenten 100% mogen ramen of 75%. Deze jaren zijn nog niet opgenomen in de richtlijnen van de provinciaal toezichthouder.

10. a. en b. Stelpost bezuiniging jeugdzorg door Rijk

Het kabinet heeft besloten om € 511 miljoen aan extra besparing op de jeugdzorg voor haar rekening te nemen. Het gaat hier om een extra besparing in het jeugddomein van € 100 miljoen in 2024. In 2025 en 2026 zal dit oplopen naar € 500 miljoen. Vanaf 2027 zal dit structureel € 511 miljoen zijn. De besparing is een rijksverantwoordelijkheid.

Het Rijk is aan zet om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Dit gaat zij doen als aanvulling op de beoogde Hervormingsagenda. Voor de gemeente Barneveld gaat het om een bedrag van zo'n € 300.000, oplopend naar € 1,3 miljoen. Omdat we hierop gekort worden in het gemeentefonds, laten we deze korting hier zien. We verwerken deze neutraal omdat de verantwoordelijkheid bij het Rijk ligt.

Incidentele baten en lasten en structureel evenwicht

bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Saldo van baten en lasten				
Programma lasten	- 159.085	- 157.740	- 154.467	- 154.475
Programma baten	152.882	156.154	159.056	153.058
Saldo van baten en lasten	- 6.204	- 1.586	4.589	- 1.416
Mutatie reserves				
Storting reserves	- 6.209	- 5.527	- 2.555	- 1.496
Onttrekking reserves	9.861	7.891	3.192	2.133
Mutatie reserves	3.652	2.364	638	638
Resultaat	- 2.551	778	5.226	- 779
Af: incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	- 9.913	- 6.824	- 1.808	- 733
Incidentele baten	2.015	4.078	5.989	-
Incidentele storting	- 5.275	- 4.600	- 1.819	- 760
Incidentele onttrekking	8.263	6.293	1.766	707
Af: incidentele baten en lasten	- 4.910	- 1.053	4.128	- 786
Totaal structureel resultaat	2.359	1.830	1.099	7

Programma's

1. Participatie & Ondersteuning

Inleiding

Op sociaal gebied staat de gemeente Barneveld er goed voor. We doen het vergelijkbaar of beter dan het landelijke gemiddelde. Dit geldt voor de gemiddelde levensverwachting van inwoners, de sociale samenhang en het gebruik van sociale vangnetvoorzieningen. Toch zijn er ook aandachtspunten. Naast het sociaal domein, waar het draait om mensen, is het fysieke domein belangrijk: de leefomgeving van mensen. Er is een integrale aanpak nodig, waarin onder andere gekeken wordt naar veiligheid, luchtkwaliteit, duurzaamheid en wonen.

Ontwikkelingen

Groeien naar Zelfstandigheid

De nasleep van de coronacrisis vraagt aandacht. Er zijn onderwijsachterstanden en de mentale gezondheid van jongeren staat onder druk. Onder andere met het Nationaal Programma Onderwijs wordt hier in samenwerking met scholen aan gewerkt.

Ook het (overmatig) alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en opgroeien in armoede vragen aandacht. Er wordt gewerkt aan een lokaal 'Gezonde Leefstijl'-akkoord.

Het financiële risico voor de gemeente Barneveld is gedaald. Dit komt door de wijziging van het zogenoemde woonplaatsbeginsel in de jeugdzorg. Tegelijkertijd blijft de financiële beheersbaarheid van de uitgaven voor jeugdhulp een uitdaging; inhoudelijke verandering blijft nodig. Landelijk is een hervorming van de jeugdzorg aangekondigd.

Meedoen naar Vermogen

Door inflatie en stijgende woonlasten neemt de financiële problematiek in huishoudens toe; bestaanszekerheid staat onder druk. Het Rijk heeft tijdens Prinsjesdag koopkrachtmaatregelen aangekondigd. Het is belangrijk dat schulden zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en hulp wordt verleend. Dit geldt ook voor laaggeletterdheid. Veel mensen hebben moeite met lezen, schrijven, rekenen of computervaardigheden. Dat zijn er meer dan op het eerste gezicht lijkt. Er is krapte op de arbeidsmarkt. Ook binnen het bijstandsbestand zien we deze ontwikkeling. Er zijn minder mensen die een uitkering aanvragen. Mensen die arbeidspotentieel hebben, stromen relatief snel en makkelijk uit richting een baan. Een groot deel van de uitkeringsgerechtigden is een langere tijd afhankelijk van ondersteuning, omdat zij een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Deze tijd wordt gebruikt om betaald werk of een andere vorm van meedoen te vinden en behouden.

We werken als gemeente aan een goede relatie tussen overheid en inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Iedereen telt mee, hoort erbij en moet mee kunnen doen. Ook nieuwkomers in de Barneveldse samenleving en mensen met een beperking.

Belangrijk is dat bevolkingsgroepen niet tegenover elkaar komen te staan en criminaliteit zo weinig mogelijk kans krijgt. Samenredzaamheid is een groot goed in de gemeente Barneveld. Voorzieningen voor onderwijs, cultuur en sport dragen hieraan bij. Tegelijkertijd bevorderen we door middel van maatschappelijk werk en bemoeizorg de zelfredzaamheid van mensen die dit nodig hebben.

Samen Oud Worden

Het aantal huishoudens met 75-plussers zal de komende twintig jaar ruim verdubbelen. Gelukkig blijven mensen over het algemeen langer vitaal. Toch zal het aantal kwetsbare ouderen in absolute zin toenemen. Ook deze inwoners willen over het algemeen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. De vraag is in hoeverre de gemeentelijke uitgaven voor ondersteunende voorzieningen mee kunnen groeien. De eigen bijdrage voor huishoudelijke ondersteuning wordt weer inkomensafhankelijk. Dit heeft het Rijk aangekondigd en gaat in vanaf 2025. We verwachten dat hierdoor de instroom van cliënten zal verminderen.

Ook in de zorg en ondersteuning zijn er personeelstekorten. Meer en efficiëntere samenwerking is nodig en er zal minder sprake kunnen zijn van keuzevrijheid. Mantelzorg en andere vormen van

omzien naar elkaar en onderlinge zorgzaamheid worden nog belangrijker. De gemeente blijft dit ondersteunen. Ook omdat een toename van eenzaamheid in de samenleving een risico is. Onder de noemer 'Aandacht voor elkaar' blijft Welzijn Barneveld hier aandacht aan besteden.

Opvang en ondersteuning Oekraïense vluchtelingen

We verwachten dat we het komende jaar opvang moeten blijven organiseren voor Oekraïense vluchtelingen. Dit gaat gepaard met alle overige ondersteuning die daarbij hoort. Het Rijk geeft aan dat dit voor gemeenten budgetneutraal moet gebeuren. Deze werkzaamheden behoren normaal niet tot onze basistaken. Het bieden van ondersteuning vraagt veel van onze organisatie. We hebben voor de opvanglocaties een locatiemanager aangenomen en hij blijft zolang als dat nodig is. Gezien de langdurige ondersteuning en inzet die dit vraagt van gemeenten, proberen we in 2023 de ondersteuningstaken zoveel mogelijk te integreren in ons reguliere werk.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Barneveld wil dat inwoners voldoende kansen krijgen om deel te nemen aan de samenleving. Dit doen we door zelfstandigheid te ontwikkelen en te bevorderen. We streven naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet. Dit is een samenleving waarin mensen zich met elkaar verbonden weten. En we zorgen voor een professioneel vangnet. Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid vormen hierbij het uitgangspunt. Omzien naar elkaar en onderlinge zorgzaamheid zijn van groot belang. Hierin zit de drieslag zelf – samen – gemeente. Voor beleid en uitvoering binnen het sociaal domein geldt ons motto: op eigen kracht waar mogelijk, ondersteuning en hulp indien nodig.

Om de samenredzame samenleving verder vorm te geven zetten we in op:

- mogelijkheden voor zelfontplooiing en talentontwikkeling;
- versterken van de sociale cohesie tussen groepen en individuen in de samenleving;
- signaleren van hulpvragen in de samenleving;
- zorgvuldig omgaan met onze vrijwilligers en mantelzorgers;
- ervoor zorgen dat iedere inwoner de benodigde hulp en ondersteuning daadwerkelijk en tijdig krijgt.

De gemeente streeft daarbij naar een sociaal en betaalbaar gevarieerd voorzieningenaanbod. Dit aanbod bestaat uit onderwijs, sport, cultuur en hulp & ondersteuning. Een aanbod dat meebeweegt met de behoeften en de mogelijkheden van de inwoners. Waarbij de situatie, specifiek per dorp, wijk of buurt, kan verschillen. De behoefte aan voorzieningen bepalen we aan de hand van demografische gegevens en kengetallen. Daarbij gaan we ook in overleg met de samenleving. Om zo een passend en gevarieerd aanbod te borgen. Als gemeente staan we open voor burgerinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor doen?

1.1 Zelfredzame inwoners

113 Maatschappelijke zorg

Speerpunt Iedereen kan meedoen

Doel (lange termijn)	Meer (kwetsbare) inwoners kunnen meedoen aan de samenleving
-----------------------------	---

Inhoud	<i>Inclusieagenda</i> We dragen zorg voor een toegankelijke samenleving die voor iedereen inclusief is. Bij inclusie gaat het om fysieke én sociale toegankelijkheid. Het gaat er dan om dat iedereen gelijke kansen heeft en volwaardig kan meedoen aan de samenleving. Los van beperking, gender, geaardheid of levensovertuiging. Door het opstellen van de Lokale Inclusie Agenda voldoen we aan de ratificatie van het VN-verdrag (wettelijke verplichting). In deze agenda worden doelstellingen en activiteiten opgenomen. We inventariseren en prioriteren deze thema's. Dit doen we samen met de Gehandicaptenraad en Adviesraad Sociaal Domein. <i>Impuls armoedebeloid</i> Meedoen is belangrijk en moet ook voor inwoners met een kleine beurs mogelijk zijn. We zetten in op: • het verder tegengaan van armoede en schuldenproblematiek; • het halveren van het percentage kinderen dat opgroeit in armoede. Hiermee delen we de landelijke ambitie en we sluiten hierbij aan op lokale initiatieven. We willen inwoners met betalingsachterstanden eerder in beeld krijgen. Door dit vroeg te signaleren kunnen we problematische schulden voorkomen. Gespreksvoerders schuldhelpverlening en maatschappelijk werkers benaderen inwoners op 'outreaching' wijze. Dit doen zij via gezamenlijke huisbezoeken. Wij investeren hierin met extra capaciteit. Daarnaast gaan we investeren in meer preventieactiviteiten. Eén op de elf inwoners heeft moeite met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. Hierdoor lopen zij een verhoogd risico op schulden. Daarnaast zijn er minder mogelijkheden tot het verbeteren van de inkomenspositie en hebben zij ook vaker te maken met gezondheidsproblemen. Het is gebleken dat het moeilijk is om deze mensen te bereiken. Vaak schamen zij zich en hebben zij een manier ontwikkeld om hun moeilijkheden te verbergen. Deze schaamte willen we doorbreken. Dit willen we bereiken door extra in te zetten op het beter herkennen en signaleren van laaggeletterdheid. Zo kunnen we het gesprek aangaan. De extra inzet is bijvoorbeeld het aanbieden van een training hierover aan medewerkers. Het Taalhuis en de daarin werkzame coördinator en docent spelen daarin een belangrijke rol. <i>Inburgering</i> In het kader van de Wet inburgering 2021 voeren we regie op de inburgering van nieuwkomers in onze gemeente. We willen nieuwkomers zo snel mogelijk laten meedoen in de maatschappij. Het liefst via betaald werk. Dit willen we bereiken met een persoonlijk leertraject. We zetten in op duale trajecten (werken en leren). Daarnaast besteden we aandacht aan het vergroten van zelfredzaamheid en digitale vaardigheden.
Financiën	• Voor de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda is € 25.000 extra budget opgenomen per jaar voor de jaren 2023, 2024 en 2025. (<i>beleidstoevoeging</i>) • Voor de impuls in de aanpak van armoede en schulden is € 80.000 extra budget opgenomen in 2023 en 2024. Voor optimalisatie en intensivering van vroegsignalering en preventie van armoede en schulden is structureel extra budget opgenomen voor extra formatie schuldhelpverlening (€ 78.000) en maatschappelijk werk (€ 17.500). (<i>beleidstoevoeging</i>) • De komende jaren kan extra ingezet worden op het bereiken van laaggeletterden en op het herkennen en signaleren van de moeilijkheden waarmee zij te maken hebben. Dit kunnen we doen met een jaarlijkse impuls van € 20.000 over de jaren 2023 en 2024 en € 10.000 over de jaren 2025 en 2026. Deze kosten kunnen gedekt worden vanuit de beschikbare rijksmiddelen. Deze mogen ingezet worden voor onderwijsachterstanden. • Wij ontvangen voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021 geld vanuit het Rijk.

Planning	Heel 2023
Risico's	Zonder duidelijke inkadering en prioritering worden onderwerpen als inclusie en armoede breed en moeilijk concreet. Realisatie van activiteiten of taken kan meer tijd kosten dan gedacht. Afhankelijk van de leerbaarheid en zelfredzaamheid van de deelnemers zal moeten blijken of de rijksmiddelen voor inburgering toereikend zijn.

1.2 Sociale en vitale samenleving

122 Sociaal-cultureel werk

Speerpunt Cultuur- en Sportstimulering

Doel (lange termijn)	Stimuleren van deelname aan en optimaliseren van de maatschappelijke slagkracht van sport en cultuur.
Inhoud	<i>Stimuleren culturele infrastructuur</i> Cultuur verbindt, verrijkt en verwondert. We vinden het belangrijk dat cultuur toegankelijk is voor al onze inwoners. Ook voor wie dat minder vanzelfsprekend is. In Barneveld hebben we verschillende culturele organisaties en verenigingen. Zij vormen samen de culturele infrastructuur. Deze infrastructuur verzorgt het aanbod voor onze inwoners. In 2023 gaan we door met het versterken van deze infrastructuur. Dit doen we samen met de combinatiefunctionarissen cultuur van Be Active & Creative. We hebben als doel dat alle inwoners worden gestimuleerd om deel te nemen aan cultuur. Dit doen we op verschillende manieren: • we financieren via het maatschappelijk cultuurfonds verschillende cultureel-maatschappelijke projecten en initiatieven; • we zetten ons samen met basisscholen en cultuuraanbieders in om iedere leerling cultuureducatie te kunnen bieden. Via het convenant cultuureducatie stimuleren we scholen om cultuureducatie structureel op te nemen in hun onderwijsprogramma; • we moedigen cultuuraanbieders aan om zich verder te ontwikkelen op het gebied van samenwerking, innovatie en cultureel ondernemerschap. Hiernaast zetten we ons vanaf 2023 aanvullend in om de toekomstbestendigheid van het Museum Nairac te borgen. Het museum is een belangrijke gemeentelijke cultuurpartner en drager van ons cultureel erfgoed. Daarnaast ontvangt de Muziekschool aanvullende middelen om het lesaanbod in de kernen te borgen en de samenwerking met andere culturele en maatschappelijke partners te verstevigen. Ook stimuleren we meer amateurverenigingen en maatschappelijke organisaties om laagdrempelig te kunnen optreden in het Schaffelaartheater. Hiermee verhogen we de maatschappelijke bezetting van het pand. Tot slot verkennen we de samenwerkingsmogelijkheden tussen volksuniversiteit Barnevue en de bibliotheek. Op het moment is cultuur qua beleid onderdeel van het beleidsplan Sociaal Domein. We richten ons hierin vooral op cultuureducatie en -participatie. Maar ook buiten het sociaal domein is veel cultuur, denk bijvoorbeeld aan: • kunst in de openbare ruimte; • erfgoed en monumenten; • cultuur en toerisme; • cultuur en ruimtelijke kwaliteit. Een integrale cultuurvisie, waarin al die cultuuraspecten aan bod komen, is daarom van belang. In deze integrale visie spelen de gemeentelijke doelstellingen en prioriteiten een bepalende rol en is er aandacht voor de verschillende waarden van cultuur: maatschappelijk, artistiek, economisch, ruimtelijk en historisch. Hiervoor is het nodig om de lokale culturele infrastructuur zo goed mogelijk in kaart te brengen. Een integrale cultuurvisie biedt inwoners, cultuuraanbieders en de gemeente handvatten om samen verder te kunnen bouwen. Zo kunnen we in Barneveld een bloeiende culturele infrastructuur realiseren.

Sportinfrastructuur behouden en versterken waar mogelijk

Het sport- en beweegakkoord is een mooi vliegwiel geweest om nieuwe sportieve initiatieven te ontplooiën. Vanuit het Rijk is dit ook gezien. Daarom komt er een vervolg op de regeling Sportakkoord van 2023 tot en met 2026.

Ook de Brede Regeling Combinatiefuncties zet het Rijk, in een andere vorm, voort. Dat betekent dat we met de inzet van de buurtsportcoaches blijven werken aan de volgende ambities.

- Vitale sport- en beweegaanbieders: om via sterke verenigingen het sportplezier te verhogen wordt ook, in de vorm van een pilot en met medefinanciering van een sportbond, een clubcoach ingezet;
- Inclusief sporten en bewegen: sport en bewegen moet voor iedereen toegankelijk zijn. We houden rekening met beperkingen op bijvoorbeeld het fysieke en mentale vlak. Maar ook financieel gezien moeten sport en bewegen toegankelijk zijn en blijven;
- Jeugd vaardig in beweging: de lijn doorzetten waarin jongeren op vroege leeftijd via school kennismaken met een divers sport- en beweegaanbod. Zo kunnen mensen plezier in sport en bewegen ervaren en dit een leven lang blijven doen;
- Sport en bewegen in de openbare ruimte: mogelijkheden voor sport en bewegen meer integreren in het dagelijkse leven, waarbij de leefomgeving uitnodigt tot sport en bewegen.

Be Active & Creative

Het college heeft in principe besloten tot verzelfstandiging van Be Active & Creative. Dit betekent dat zij dan als zelfstandige stichting opereert en daarmee ook zelf verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering. Het is niet realistisch te verwachten dat er vanuit de bestaande budgetten nieuwe bedrijfsvoerings- en oprichtingskosten kunnen worden gedekt. Hierbij valt te denken aan de profilering van de nieuwe organisatie in de vorm van pr, communicatie en huisstijl. Maar ook aan het voeren van een eigen administratie, accountantskosten en oprichtingskosten. Daarbij is uit de verrichte onderzoeken uit 2021 geconcludeerd dat er nog verder in het team geïnvesteerd moet worden. Om deze verandering, gelijk vanaf de start, vorm te kunnen geven, is het noodzakelijk dat er een extra scholingsbudget wordt vrijgemaakt. De nieuwe directeur-bestuurder krijgt een opdracht mee. Deze wordt gevraagd om in de jaren 2023-2024 een visie te ontwikkelen om de genoemde zaken structureel op te zetten en te borgen.

Financiën	<i>Cultuur</i> • Voor cultuureducatie en -participatie is structureel budget aanwezig in de begroting. • Voor het borgen van de toekomstbestendigheid van Museum Nairac is aanvullend structureel € 45.000 vanaf 2023 opgenomen. (<i>beleidstoevoeging, onder programma 3</i>) • Voor de impuls Muziekschool ten behoeve van het lesaanbod in de kernen en de maatschappelijke samenwerking, is aanvullend structureel € 20.000 vanaf 2023 en € 50.000 vanaf 2024 opgenomen. (<i>beleidstoevoeging, onder programma 3</i>) • Voor het uitbreiden van de voucherregeling Schaffelaartheater is structureel € 10.000 vanaf 2023 en € 20.000 vanaf 2024 opgenomen. (<i>beleidstoevoeging, onder programma 3</i>) • Voor het ontwikkelen van de integrale cultuurvisie is incidenteel € 60.000 benodigd, verdeeld over 2023 en 2024. Daarvan kan € 20.000 worden gedekt uit al aanwezig budget in de begroting. Aanvullend budget van € 40.000 is opgenomen, verdeeld over 2023 en 2024. (<i>beleidstoevoeging</i>) <i>Sport en bewegen</i> Voor de uitvoering van het sport- en beweegakkoord is de verwachting dat we incidenteel middelen ontvangen van het Rijk. De voortzetting van de inzet van buurtsportcoaches wordt gefinancierd vanuit Rijksmiddelen en bestaande eigen middelen. <i>Be Active & Creative</i> Voor de inrichting van het verzelfstandigde Be Active & Creative is incidenteel extra budget van € 50.000 in 2023 en 2024 opgenomen. (<i>beleidstoevoeging</i>)
	Planning Heel 2023
	Risico's Sinds de coronacrisis hebben culturele voorzieningen te maken met minder leden, vrijwilligers en/of bezoekers. Of en wanneer we op het oude niveau terugkeren, is op dit moment nog onduidelijk. Het is de vraag in hoeverre sportverenigingen ervoor openstaan om een meer maatschappelijke rol te vervullen.

123 Volksgezondheid en preventie

Speerpunt Veilig en gezond opgroeien en samenleven

Doel (lange termijn)	Meer veiligheid, gezondheid en welzijn voor jong en oud
	<i>Procesregie zorg & veiligheid en aanpak ondermijning</i> Misstanden zoals arbeidsuitbuiting en mensenhandel kennen een juridische/strafrechtelijke en sociale kant. Bij dergelijke misstanden is een verbinding tussen zorg- en veiligheidsaanpak en adequate (casus)regie van belang. Daarom gaan we niet alleen het veiligheids- en handelingsbewustzijn en de zelfredzaamheid van onze inwoners versterken, maar ook de gemeentelijke informatiepositie versterken. Dit doen we door middel van: • coördinatie van diverse taakgebieden in onze organisatie; • voorbereiding op integrale controles; • verrijking van binnenkomende meldingen; • opvolging van aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan, zoals een boa (buitengewoon opsporingsambtenaar) met taakaccent ondermijning; • uitvoering van het beleidsplan mensenhandel. Samen met alle veiligheidspartners willen we ook een veiligheidsdag organiseren. Dit willen we doen voor alle inwoners van de gemeente met verschillende demonstraties en een grote veiligheidsmarkt. <i>Aanpak gezonde leefstijl en middelengebruik</i>

Inhoud

Roken, overgewicht en probleemdrinken zijn samen de grootste oorzaak van ziekte in Nederland. Daarom werd in 2018 een Nationaal Preventieakkoord gesloten. In het verlengde van dit akkoord sluiten we met lokale organisaties het Gezonde Leefstijlakkoord Barneveld af. De uitvoering gaat in 2023 van start.

Het Gezonde Leefstijlakkoord Barneveld is geen gemeentelijk beleidsplan, maar een akkoord met lokale maatschappelijke organisaties. De gemeente is hierin één van de partners. In het akkoord wordt dan ook samen met lokale partners besloten aan welke activiteiten het budget wordt besteed.

Voor de preventie van middelengebruik – in brede zin – ontwikkelen we een plan van aanpak. Hierin is ook aandacht voor de mentale gesteldheid van jongeren. Bij de ontwikkeling van het plan van aanpak maken we de koppeling met het ketenbeleid en het Gezonde Leefstijlakkoord. Daarnaast geven we in dit plan van aanpak een vervolg aan het Actieplan alcohol in het verkeer. Het huidige plan loopt eind 2022 af. Met incidentele middelen vanuit het Rijk vanwege de coronacrisis is een extra jongerenwerker aangesteld. Uit onderzoeken blijkt dat de coronalockdowns vooral impact hebben gehad op de ontwikkeling van jongeren. De mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren vragen blijvende aandacht.

Lokale ontwikkel- en werkagenda met scholen

Samen met scholen en maatschappelijke partners gaan we werken vanuit één lokale ontwikkel- en werkagenda. Er is geld om deze samenwerking vorm te geven en de ambities uit te voeren. Dit geld is afkomstig van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De samenwerking zal plaatsvinden vanuit het gezamenlijke 'platform jeugd & onderwijs'. Dit platform wordt in 2023 uitgebreid met meer preventieve partners. Zo kan in brede allianties worden gewerkt aan de uitdagingen uit de ontwikkelagenda.

Jeugdhulp en jeugdbescherming

De coronacrisis heeft een enorme impact gehad op de ontwikkelingen binnen de jeugdhulp. Daarnaast is er vanaf 2022 geanticipeerd op een aantal veranderingen binnen het jeugdhulpveld. Er is een interne taskforce ingesteld om te komen tot een vervolgaanpak, met als gevolg een analyse op inhoud met een duiding van de kostenontwikkeling (inclusief een vergelijking met landelijke en regionale trends) en een herijking van het werkprogramma Jeugd.

Op basis van de analyse zijn zorginhoudelijke prioriteiten binnen de specialistische jeugdhulp bepaald. De interne analyse heeft uitgewezen dat de thema's ambulant (begeleiding en behandeling) en Jeugd-GGZ de grootste uitdagingen vormen binnen de specialistische jeugdhulp van Barneveld. Binnen deze thema's zijn transformatieacties uitgewerkt voor 2023 en verder.

Naast deze inhoudelijke prioriteiten binnen de specialistische jeugdhulp zijn diverse onderdelen van de jeugdhulp in kaart gebracht om zo keuzes uit het verleden weer opnieuw te waarderen. Door in te zoomen op onderdelen die relevant zijn in het jeugdhulpveld is een evaluatiebehoefte ontstaan met betrekking tot de:

- reikwijdte en effectiviteit van het ondersteuningsaanbod;
- inrichting van het preventief veld;
- toegang, regievoering en toewijzingsvariant.

Het evaluatieonderzoek is inmiddels uitgezet bij een onafhankelijk bureau. Op basis van de uitkomsten wordt een herijkt werkprogramma voor 2023 en de jaren daarna opgesteld.

Verder zijn er ook verbeteringen nodig binnen de jeugdbescherming. De huidige jeugdbescherming is complex en knelt omdat er meerdere organisaties bij betrokken zijn die opeenvolgend (als estafette) en overlappend werken. Dit is belemmerend voor kinderen, ouders en professionals. Als gemeente Barneveld zijn we (samen met de regio Foodvalley) gestart met een 'proeftuin'. Dit doen we om tot een eenvoudiger jeugdbescherming te komen. Bescherming die dichter bij het gezin is georganiseerd en leidt tot een betere hulpverlening aan de meest kwetsbare gezinnen waar

	onveiligheid speelt. <i>Extra inzet ouderenwerk</i> Met incidentele middelen vanuit het Rijk (vanwege de coronacrisis) is een welzijnsconsulent aangesteld. Deze leidt ouderen toe naar passende welzijnsactiviteiten. Dit gebeurt volgens de succesvolle methodiek 'Welzijn op recept'. Hiermee wordt tevens de benodigde samenwerking tussen het medische en het sociale domein gerealiseerd. <i>Dierenwelzijn</i> De gemeente heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor het ophalen, vervoeren en opvangen van vermiste en gevonden zwerfdieren. De daadwerkelijke kosten voor de gemeente voor het opvangen van dieren in het dierenasiel, het vogelopvangcentrum, de kinderboerderij en de dierenarts zijn fors hoger dan tot nu toe betaald wordt.
Financiën	• Blijvende extra inzet procesregie zorg & veiligheid en aanpak ondermijning vraagt € 170.000 in 2023, 2024 en 2025 en € 56.000 structureel voor een boa, waarvan € 40.000 gedekt wordt door rijksmiddelen voor ondermijning. De veiligheidsdag vraagt incidenteel extra budget van € 40.000. <i>(beleidstoevoeging)</i> • Voor de uitvoering van het Gezonde Leefstijlakkkoord is extra budget opgenomen van € 60.000 structureel, waarvan € 30.000 (incidenteel) wordt gedekt vanuit rijksmiddelen. Deze rijksmiddelen zijn vanaf 2024 een onzekere factor. Hierover vindt landelijk nog besluitvorming plaats. Als de rijksmiddelen vanaf 2024 niet beschikbaar zijn, zullen ambities en plannen moeten worden bijgesteld. Voor het ontwikkelen en uitvoeren van een plan van aanpak rondom middelengebruik is een structurele beleidstoevoeging van € 60.000 opgenomen. Voor de vooralsnog tijdelijke impuls aan het jongerenwerk is een beleidstoevoeging van € 75.000 opgenomen voor 2023 en 2024. <i>(beleidstoevoeging)</i> • Vanaf 2022 zijn de financiële situatie en uitgangspunten in het jeugdhulpveld veranderd. Gemeenten ontvangen inmiddels extra rijksmiddelen. Ook is het woonplaatsbeginsel aangepast. Hierdoor blijven de herkomstgemeenten van jongeren zelf verantwoordelijk voor de jeugdhulp en ontstaat er een nieuw kostenniveau. In 2023 en verder zal de relatie moeten blijken tussen de uitgaven en rijksmiddelen. In het regeerakkoord is daarnaast een extra besparing in het jeugddomein opgenomen met een omvang van € 100 miljoen in 2024, oplopend naar € 500 miljoen in 2025 en 2026, en structureel € 511 miljoen vanaf 2027. Het kabinet heeft besloten dat deze besparing een verantwoordelijkheid van het Rijk is. • De extra impuls aan het ouderenwerk vraagt € 75.000 in 2023 en 2024. Hiervan wordt € 50.000 gedekt door de stelpost nieuw beleid voor 'Waardig Ouder Worden'. Per saldo is een beleidstoevoeging opgenomen van € 25.000, vooralsnog voor twee jaar. <i>(beleidstoevoeging)</i> • Voor de uitbreiding van ondersteuning voor dierenopvang is extra budget van € 23.000 structureel opgenomen. <i>(beleidstoevoeging, onder programma 3)</i>
Planning	Heel 2023

Risico's	Veiligheid, gezondheid en welzijn zijn vooral iets van mensen zelf en de samenleving; het maakbaarheidsdenken is hierbij een valkuil.
	Een randvoorwaarde voor een succesvolle uitvoering is een integrale aanpak voor kinderen met meerdere problemen. Daarbij gaat het niet alleen om specifiek persoonlijke uitdagingen die jeugdigen ervaren, maar ook om factoren in de leefomgeving die een rol spelen in het welbevinden van kinderen. Hierbij valt te denken aan armoede, gescheiden ouders en acceptatie. Dit vraagt om een opgavegerichte manier van werken. Dit is nog een redelijk nieuwe werkwijze voor Barneveld en die zal gelijk aan de uitvoering van bovengenoemde prioriteiten worden ontwikkeld.
	Rijk en gemeenten gaan komende jaar aan de slag om een hervormingsagenda op te stellen om te komen tot betere jeugdhulp en een beheersbaar stelsel. Een landelijke commissie heeft aanbevelingen gedaan voor het opstellen en uitvoeren van de agenda. Het Rijk is aan zet om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen, die aanvullend zijn op de beoogde hervormingsagenda (eigen bijdrage cliënten, normeren behandelduur). Het gaat daarbij om maatregelen die ervoor zorgen dat gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden. Daarbij is het noodzakelijk dat gemeenten hun medewerking verlenen bij de uitwerking en uitvoering van deze maatregelen. Dat kan invloed hebben op het lokale jeugdbeleid van Barneveld.

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000			
1. Participatie en ondersteuning	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
1.1 Zelfredzame inwoners	- 12.592	1.515	- 11.076
111 Lokaal onderwijsbeleid	- 4.324	1.495	- 2.828
112 Reïntegratie	- 1.857	20	- 1.837
113 Maatschappelijke zorg	- 6.411	-	- 6.411
1.2 Sociale en vitale samenleving	- 7.173	33	- 7.141
121 Sportstimulering	- 134	-	- 134
122 Sociaal-cultureel werk	- 1.643	3	- 1.640
123 Volksgezondheid en preventie	- 5.396	30	- 5.366
1.3 Gemeentelijk vangnet	- 40.291	9.204	- 31.087
131 Inkomensvoorziening	- 11.801	8.025	- 3.776
132 Voorzieningen inwoners met beperking	- 28.490	1.179	- 27.311
Saldo van baten en lasten	- 60.056	10.752	- 49.304
Totaal	- 60.056	10.752	- 49.304

Lasten en baten per beleidsproduct

1. Participatie en ondersteuning		Bedragen x € 1.000	
		Lasten	Baten
111 Lokaal onderwijsbeleid	-4.324		1.495
112 Reïntegratie	-1.857		20
113 Maatschappelijke zorg	-6.411		0
121 Sportstimulering	-134		0
122 Sociaal-cultureel werk	-1.643		3
131 Inkomensvoorziening	-11.801		8.025
132 Voorzieningen inwoners met beperking	-28.490		1.179
123 Volksgezondheid en preventie	-5.396		30

2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid

Inleiding

Inleiding

Een sterke economie is belangrijk voor de werkgelegenheid, welvaart en het welzijn van inwoners van de gemeente Barneveld. Een sterke economie betekent banen en stageplekken voor onze groeiende bevolking, bestedingsruimte bij inwoners en draagvlak voor onze voorzieningen. In de gemeente Barneveld ligt daarvoor een sterke basis, met als kansrijke sectoren agro-food, logistiek, ICT, recreatie en toerisme. Om die kansen te benutten geven we veel aandacht aan het vestigingsklimaat in onze gemeente. Immers, de dynamiek is groot en wordt permanent beïnvloed door de markt, politiek en innovaties in processen en technieken, zoals bijvoorbeeld de digitalisering en duurzaamheidseisen.

Ontwikkelingen

De gemeente Barneveld maakt deel uit van de topregio op het gebied van food. In regio Foodvalley wordt samengewerkt met ondernemers, kennisinstellingen, onderwijs en overheid aan het succes van de regio. Door met elkaar de kwaliteiten binnen de regio te zien en te benutten, versterken we niet alleen de regio maar ook de gemeente Barneveld. Met het oog op de verstedelijkingsstrategie, zoeken we samen met het bedrijfsleven naar passende en innovatieve oplossingen om aan grote opgaven te werken, zoals woningbouw en transitie van de landbouw. We hebben bijzondere aandacht voor de huidige en toekomstige werklocaties in de gemeente Barneveld. We kiezen ook voor uitbouw van recreatie en toerisme, waarbij de profilering plaatsvindt als onderdeel van de Veluwepromotie. Voor de detailhandel streven we naar aantrekkelijke, geconcentreerde winkelcentra in Barneveld en Voorthuizen, waarbij we meewerken aan differentiatie in branchering en voorzieningen, afgestemd op bijzondere doelgroepen. Daarnaast hebben we aandacht voor het ondernemerschap in brede zin door starters en zzp'ers te helpen bij ondernemersvaardigheden en passende werklocaties te ontwikkelen. Ten slotte zien we dat veel bedrijven te maken krijgen met schaarste op het gebied van uitbreidingsmogelijkheden en het vinden van passend personeel. Dit zien we vaak in combinatie met oplopende kosten als gevolg van gestegen energielasten en inflatie. Deze factoren kunnen de economische ontwikkeling sterk beïnvloeden. Wat de gevolgen voor de Barneveldse economie zullen zijn, is op dit moment nog niet bekend. We zullen deze ontwikkeling nauwlettend volgen.

Met ons mobiliteitsbeleid 'veilig op weg naar de toekomst' willen we zoveel als mogelijk:

- de strategische ligging van onze gemeente benutten;
- de bestaande infrastructuur verbeteren (ook op wijk en buurtniveau);
- bijdragen aan ontwikkelingen ten aanzien van vervoerswijzen en onze samenleving.

Bij deze ontwikkelingen spelen de thema's toegankelijkheid, gezondheid en vindbaarheid, duurzaamheid, energietransitie, circulaire economie en klimaat een steeds belangrijkere rol.

Op het gebied van mobiliteit overstijgen de ontwikkelingen vaak de gemeentegrens; ze vragen om een regionale afstemming. De strategische ligging van de gemeente Barneveld vraagt

vanzelfsprekend om samenwerking in de regio's Foodvalley en Amersfoort. En ook met de provincies Gelderland, Utrecht, Overijssel en Flevoland. Daarnaast werken we samen met de recreatieve partners in en rondom de Veluwe aan duurzame bereikbaarheid. Deze inzet is ook belangrijk op nationaal niveau met de vervoerders en ov-centrumgemeenten.

Onze inwoners en bedrijven zijn gebaat bij een uitstekende bereikbaarheid via de weg, het openbaar vervoer en de digitale snelweg. Daar zetten we op in. Onze focus ligt ook op het op peil houden van de bereikbaarheid van de dorpen, kernen en buitengebieden. In het verlengde daarvan richten we ons op de doorstroming van het verkeer en verkeersveiligheid. Door de autonome groei en de verstedelijkingsdruk ontstaat een zodanige druk op de hoofdwegen dat de maximale capaciteit bijna is bereikt. Om de economische groei en de verstedelijkingsdruk niet in de weg te staan, moet de infrastructuur op niveau worden gehouden.

Wat willen we bereiken?

- Aantrekkelijk ondernemersklimaat;
- Aantrekkelijk vestigingslocatie voor ondernemers;
- Brede en evenwichtige bedrijvigheid en werkgelegenheid;
- Uitbreiding en revitalisering van de werklocaties/bedrijventerreinen;
- Aantrekkelijke centrumgebieden;
- Een goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid;
- Slimme, gezonde en schone mobiliteit;
- Betere profilering van de gemeente Barneveld in de regio om de regionale en lokale doelen te bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat

211 Promotie economie

Speerpunt Dorpspromotie (en evenementenstimulering)

Doel (lange termijn)	Zorg dragen dat de gemeente Barneveld een aantrekkelijke gemeente is om te wonen, werken en recreëren. Dit op de juiste wijze uitdragen via promotie en evenementen.
-------------------------------------	--

Inhoud	Hiervoor zetten we in op twee sporen: <u>Promotie en informatieverstrekking door Visit Regio Barneveld</u> Voortzetten van de inkooprelatie met de stichting Visit Regio Barneveld. De activiteiten van de stichting zijn gericht op de promotie en informatieverstrekking van de gemeente Barneveld als toeristische en recreatieve bestemming, zoals: • het ontwikkelen van recreatieve themaroutes; • het versterken van het lokaal gastheerschap en de informatievoorziening via de Toeristische Informatiepunten (TIP's), alsmede een actuele toeristische database waarbij evenementen een belangrijk onderdeel vormen; • het verzorgen van de promotie van evenementen en publieksactiviteiten, ondersteuning bieden bij vergunningaanvragen en praktisch adviseren; • de organisatie van netwerkbijeenkomsten waarbij ondernemers uit toerisme, recreatie, cultuur, de evenementenbranche en horeca elkaar ontmoeten met als doel het stimuleren van kennisoverdracht en de ontwikkeling van nieuwe activiteiten. <u>Stimuleren van evenementen</u> 2023 zal in het teken staan van een verdere versterking van het aantal kwalitatieve evenementen. De banden met de bestaande organisatoren worden verder aangehaald en elk evenement willen we evalueren. Daarnaast zal worden gekeken hoe we het palet aan evenementen verder kunnen uitbreiden. Niet alleen met een aantal professionele organisatoren, maar ook binnen de gemeente zelf. Voor het dorp Voorthuizen gaan we het komende jaar naar een pilot toe met een afgesloten Hoofdstraat gedurende evenementen. Dat geeft meer ruimte en meer veiligheid voor de aanwezigen. Met het team Vergunningen zullen één of twee avonden worden gegeven voor organisatoren van evenementen. Dit met als doel hen te informeren over nieuwe zaken en om de banden verder aan te halen. Ook de contacten met de ondernemersverenigingen in de diverse kernen en het bestuur van de stichting Visit Regio Barneveld zullen worden geïntensiveerd om tot een interessante evenementenkalender te komen.
Financiën	• Evenementen: het in 2021 geïntroduceerde evenementenfonds heeft in 2022 zijn waarde bewezen, nadat er tijdens de eerste twee jaren door COVID-19 weinig kon worden georganiseerd. Veel sponsors zijn voorzichtiger geworden door de economische situatie. Daarom is het van belang dat het evenementenfonds ook de komende jaren zijn budget blijft houden en zijn bijdrage kan leveren. Voor het structureren van het evenementstimuleringsbeleid is incidenteel in 2023 en 2024 aanvullend budget opgenomen van € 25.000. (<i>beleidstoevoeging</i>) • Voor Voorthuizen zal een apart raadsvoorstel worden gemaakt voor een autovrije Hoofdstraat tijdens evenementen.
Planning	• Evenementen: er is al een begin gemaakt met de gesprekken en evaluatie met organisatoren, zodat we 2023 zo optimaal mogelijk kunnen invullen. In de maand oktober worden alle bestaande organisatoren benaderd om voor 1 november 2022 hun evenement voor 2023 aan te melden. Hierdoor krijgen we vroegtijdig een overzicht van wat er ons in 2023 op evenemententerrein staat te wachten. De informatieavonden zullen eind 2022, begin 2023 worden gehouden.
Risico's	• De stichting Visit Regio Barneveld is voor het eerste jaar operationeel en hiermee kunnen 'kinderziektes' gemoeid zijn. • De kans bestaat dat COVID-19 weer opleeft met als gevolg maatregelen omtrent de organisatie van bijeenkomsten en evenementen.

Speerpunt Innovatiebevordering en human capital

Doel (lange termijn)	Innovatie binnen de diverse geledingen van het Barneveldse bedrijfsleven ondersteunen door de verbinding te maken tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid.
Inhoud	Samenwerking tussen onderwijs en overheid met innovatieve resultaten is belangrijk voor de economie van Barneveld. Daarom wordt uitvoering gegeven aan diverse projecten, waaronder: • Barneveld Tomorrow; • Barneveldse Techniek Opleiding (BTO). Uitvoering BTO (versterken aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, vraaggericht opleiden): • onderzoek verbreding BTO naar andere sectoren in Barneveld Techniek Huis (bouw en zorg); • locatieverkenning huisvesting BTO. Poultry Expertise Centre (PEC): • onderzoek verbreding PEC naar kalverensector; • mogelijkheden eiwittransitie in kaart brengen, in samenwerking met de regio. De verbinding maken tussen de Barneveldse projecten (onder andere BTO, Barneveld Tomorrow en Animalis Futurum van de Aeres groep) en de human-capital-agenda van de regio Foodvalley.
Financiën	• Voor de regionale human-capital-agenda is extra budget opgenomen van € 40.000 structureel. (<i>beleidstoevoeging</i>) • De overige activiteiten worden gedekt uit bestaand budget.
Planning	Met het gereedkomen van de regionale human-capital-agenda zal in 2023 gestart worden met het uitvoeringsprogramma, inclusief de projecten uit het human-capital-programma van regio Foodvalley.
Risico's	De provincie Gelderland stelt via het Gelrepact geld beschikbaar voor human-capital-activiteiten die in het kader staan van samenwerking en uitwisseling. Binnen regio Foodvalley wordt voor een aantal projecten een subsidieaanvraag ingediend. Het is nog onduidelijk of deze subsidies toegekend worden.

Speerpunt Recreatie en toerisme

Doel (lange termijn)	Het verbeteren van het concept voor het vermarkten, verknopen en verbinden van het toeristisch product Barneveld, om meer toeristische overnachtingen te realiseren. En het realiseren van een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken, dat een sterke schakel vormt in het gehele toeristische recreatieve aanbod van de Veluwe.
-----------------------------	--

Inhoud	De komende jaren zal gewerkt worden aan de uitvoering van de Visie Recreatie en Toerisme 2030 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Hierbij zal ingezet worden op de volgende vier speerpunten: <u>1) het voortzetten en versterken van de regionale samenwerking op de Veluwe;</u> De gemeente Barneveld werkt op de Veluwe samen met circa 40 partijen, waaronder 21 gemeenten, de provincie en diverse andere stakeholders zoals Staatsbosbeheer, Koninklijke Horeca Nederland, ANWB en Recron. De samenwerkende partijen onderstrepen de meerjarige ambitie om samen de Veluwe-op-1 te houden, zowel op het gebied van natuur, landschap en erfgoed als op het gebied van recreatie en toerisme. Vanuit deze samenwerking zetten we onder andere in op: • het aanleggen van Veluwebrede recreatieve routes door het Routebureau Veluwe, ook in Barneveld (zie ook punt 2); • het betaalbaar houden van de recreatieve infrastructuur in de brede zin. Hierbij valt te denken aan recreatieve paden, wegen, toezicht, veiligheid, uitkijktorens, schaapskooien, bezoekerscentra en dergelijke. • de vitaliteit van vakantieparken (zie ook punt 4) <u>2) het toeristisch en recreatief verbeteren van de omgeving;</u> We zetten hierbij in op: • het verbeteren en uitbreiding van recreatieve routes, zoals wandel-, ruiters-, fiets- en mountainbikeroutes. Het aanleggen en onderhouden van recreatieve routes doen we in principe via het Routebureau Veluwe, zodat de aansluiting op routes in de omliggende gemeenten gewaarborgd wordt; • het stroomlijnen van bezoekersstromen op de Veluwe in samenwerking met de provincie en de samenwerking Veluwe-op-1. In dit kader bestaat de wens om binnen de gemeentegrenzen van Barneveld één of meerdere ontvangstlocaties te realiseren. Hiervoor zal in 2023 een inventarisatie gedaan worden. Een ontvangstlocatie is een multifunctioneel 'parkeerterrein', waar bezoekers het gebied binnenkomen en starten met hun beleving van de Veluwe. <u>3) het verbeteren van het logiesaanbod (verblijfsrecreatie);</u> We willen het bestaande aanbod kwalitatief (door)ontwikkelen en aanvullen met bijzondere en vernieuwende concepten. Daarnaast is aandacht voor de kwaliteit van minder vitale vakantieparken via het Programma Vitale Vakantieparken. Ook zal in 2023 gestart worden met de uitvoering van de Visie Verblijfsrecreatie. <u>4) het kwalitatief verbeteren van de dagrecreatie en zorgen dat het aanbod meer jaarrond te beleven is.</u> Alhoewel hierbij het initiatief voor een groot deel bij de ondernemers/sector ligt, kan de gemeente hier ook positief aan bijdragen. Dit doen we bijvoorbeeld door: • de organisatie van evenementen, het hele jaar door, te stimuleren; • subsidies te verstrekken; • het benoemen van een accountmanager recreatie en toerisme, die aanspreekpunt is voor vragen vanuit de sector. Daarnaast continueren we de financiële bijdrage aan de stichting Visit Regio Barneveld. Dit doen we voor de marketing en promotie van Barneveld en haar kernen, inclusief het runnen van de Toeristische Informatiepunten in onze gemeente. Deze stichting is samengesteld uit stakeholders uit de toeristische en recreatieve sector, verspreid over alle kernen van de gemeente Barneveld. (Zie ook het speerpunt Dorpspromotie en evenementenstimulering.)
Financiën	De activiteiten worden gedekt uit bestaand budget.
Planning	Begin 2023 wordt gestart met de eerste tweejaarlijkse evaluatie van de Visie Recreatie en Toerisme 2030 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Deze evaluatie gaat omstreeks zomer 2023 ter informatie naar de raad.
Risico's	Niet van toepassing.

2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden

222 Grondexploitatie bedrijventerreinen

Speerpunt Bedrijventerreinen

Doel (lange termijn)	Het scheppen van ruimte voor de vestiging van bedrijven binnen de gemeente Barneveld.
Inhoud	In het coalitieakkoord wordt het scheppen van ruimte voor bedrijvigheid genoemd. De groeiende economie, het tekort in regio Foodvalley en regio Amersfoort en de groei van de gemeente zorgen voor een grote vraag naar bedrijventerreinen. De grote uitdaging ligt vooral in het salderen van de stikstof. Dit leidt naar verwachting tot vertragingen in de beoogde uitgifte van bedrijventerreinen. Voor 2023 zijn de volgende activiteiten voorzien: • het continueren van de voorbereidingen voor de uitgifte van bedrijventerreinen Harselaar-Zuid Fase 1B, Voorthuizen en Stroe; • een onderzoek uitvoeren in samenwerking met de provincie Gelderland naar de bedrijventerreinen met de meeste potentie voor herontwikkeling en revitalisering; • een uitvoeringsplan uitvoeren voor de revitalisering van bedrijventerrein Harselaar-Oost; • het opstellen van een uitgiftestrategie van bedrijventerreinen voor komende jaren.
Financiën	• De uitgifte wordt gedekt in de grondexploitatie. • Het onderzoek van de provincie en het opstellen van een uitgiftestrategie is gedekt vanuit bestaand budget. • Voor de revitalisering is een investering opgenomen in het meerjareninvesteringsplan.
Planning	- Harselaar-Zuid Fase 1B-: Q1 en Q2 gebruikt om een oplossing te zoeken voor de stikstofproblematiek die het plan ophouden. - Stroe: Q-1 en 2 plan ter inzage; vanaf Q3 uitgifte mits geen vertragingen komen door stikstof. - Voorthuizen: stedenbouwkundig ontwerp afronden; planprocedure starten - Revitalisering: in 2023 wordt de uitvoerbaarheid van de revitalisering van het gebied nader onderzocht.
Risico's	De uitgifte van bedrijventerreinen loopt het risico op vertragingen vanwege stikstofproblematiek.

2.3 Een goede bereikbaarheid

231 Verkeer

Speerpunt Interne bereikbaarheid

Doel (lange termijn)	Uitvoering geven aan de kernopgaven uit het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP) en aan ontwikkelingen op het gebied van vervoerswijzen en onze samenleving.
-----------------------------	--

Inhoud	<i>Interne bereikbaarheid</i> We willen de bestaande infrastructuur beter benutten en zonodig verbeteren op buurtniveau. Daarbij spelen toegankelijkheid, gezondheid en vindbaarheid een steeds belangrijkere rol. De interne bereikbaarheid -en tevens verkeersveiligheid- is gericht op alle doelgroepen en mobiliteitsvormen, zoals bijvoorbeeld schoolomgevingen, speelveldjes en wandelroutes. Daarnaast willen we onderzoeken hoe we bekende knelpunten kunnen oplossen. Daarbij gaan wij bezig met de centrumvisie Voorthuizen (Hoofdstraat e.o.) en centrumring Barneveld en worden deze onderdeel van het MIP. <i>Openbaar Vervoer</i> Bijzondere aandacht gaat uit bij de begeleiding van de ontwikkelingen in het openbaar vervoer. De betrokkenheid voor de nieuwe OV-concessie IJssel-Vecht en noodconcessie Veluwe-zuid voor bus zijn van groot belang voor onze bereikbaarheid. We blijven lobbyen voor het behoud van bestaande buslijnen zoals buslijn 102 en we lobbyen voor buslijnen langs nieuwe woonwijken. <i>Parkeren</i> Aandacht voor de aanpak van de optimalisering van het (auto)parkeren in de centra van dorpen. Dorpsvisies zijn een belangrijk instrument en nemen we mee in de afwegingen. We gaan het betaald parkeren moderniseren en meer fietsparkeerplaatsen creëren rond het centrumgebied van Barneveld. <i>Fiets</i> Wij gaan de bereikbaarheid per fiets verbeteren, bijvoorbeeld bij de Churchillstraat en de fietsroute door Voorthuizen. Tevens zetten wij in op het fietsvriendelijk te maken van de centra van Barneveld, Voorthuizen en Kootwijkerbroek, ook als het gaat om fietsparkeren. <i>Duurzame mobiliteit</i> We stimuleren duurzaam vervoer door onder andere het (laten) plaatsen van circa 40 publieke laadpalen (80 laadpunten) voor elektrisch rijden. Tevens hebben we aandacht voor de behoefte aan voorzieningen van bestaande en nieuwe E-rijders en andere vormen van duurzaam vervoer. <i>Samenwerking met de partners</i> De ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit vragen om een regionale en provinciale afstemming. We werken samen met de recreatieve partners in en rondom de Veluwe aan duurzame bereikbaarheid. In de Regio Foodvalley zetten we in op de ontwikkeling van Smart Mobility, een regionale verkeersdesk en zijn we regisseur van het lobbytraject voor de Noord-poort (tussen Barneveld en Voorthuizen) van de regio. <i>Samenwerking met de partners en belanghebbenden</i> Ons doel is samen met belanghebbenden de verkeersveiligheid -en daarmee de leefbaarheid en bereikbaarheid- vorm te geven. We doen dit zo veel mogelijk gebieds- en opgavegericht. Op basis van de uitkomsten van de participatietrajecten en de ontwikkelingen binnen mobiliteit, wordt jaarlijks het maatregelenpakket in het GVVP geactualiseerd. Daarbij zijn wij duidelijk wat er op welk moment van inwoners en ander stakeholders wordt verwacht als het gaat om participatie
Financiën	Activiteiten worden gedekt uit bestaand budget, tenzij de raming van de kosten hoger is dan € 70.000 euro. In dat geval wordt een apart voorstel gedaan. Wanneer verkeersmaatregelen onderdeel zijn van grotere (onderhouds)projecten wordt integraal budget aangevraagd, als onderdeel van het meerjareninvesteringsplan.
Planning	Activiteiten worden tijdens het gehele jaar gerealiseerd.
Risico's	Het volgend zijn op onderhoudsprogramma's, ook die van externe partijen, kunnen de planning beïnvloeden.

Doel (lange termijn)	De bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de gemeente Barneveld (en regio) waarborgen door middel van een robuust en veilig wegen- en OV-netwerk met toekomstwaarde en voldoende restcapaciteit voor nu en in de toekomst.
Inhoud	<i>Externe bereikbaarheid</i> Een aantal van deze strategische opgaven voor weg en spoor worden onder de noemer 'Corridor A1' samengevat, zoals gezamenlijke lobby voor een spoedige reconstructie van het knooppunt A1/A30, de verbreding van de A1, en het verbeteren van de OV-spoorverbinding met Apeldoorn door een treinstop op het hoofdspoor Amersfoort-Apeldoorn. Deze opgaven zijn noodzakelijk gezien de groei in inwoners (bijvoorbeeld arbeidsplaatsen) die de gemeente wil faciliteren. We willen de bestaande infrastructuur beter benutten en zo nodig verbeteren. De bereikbaarheid is gericht op alle doelgroepen en mobiliteitsvormen. We zetten ons in voor de realisatie van de rondwegen om Barneveld, de aanpak van het doorgaande vrachtverkeer in Garderen en aanpak van de verkeersveiligheid van de Wesselseweg. <i>Verkeersveiligheid</i> Het verbeteren van de verkeersveiligheid is altijd uitgangspunt bij de (her)inrichting van wegen en pleinen. Een maatregel kan daarbij onder andere zijn '30 is het nieuwe 50' binnen de woonwijken. Door data slim met elkaar te verbinden en met behulp van landelijke richtlijnen en voortschrijdende inzichten proberen we risico's ten aanzien van ongevallen en/of bereikbaarheid tijdig in beeld te brengen en daarop te anticiperen. <i>Klimaat</i> Meer dan ooit zullen we met onze mobiliteit moeten bijdragen aan de doelen uit het Klimaatakkoord. Met slimme, gezonde en schone mobiliteit dragen we ook bij aan de kwaliteit van de directe woon- en leefomgeving. We gaan om die reden ontwikkelingen ten aanzien van vervoerswijzen samen met de inwoners en andere stakeholders uitwerken. <i>Parkeren</i> In 2023 hebben we aandacht voor het gebruik van het Transferium en in combinatie met het parkeerbeheer in de centra van Barneveld en Voorthuizen. <i>Samenwerking met de bewoners</i> Ons doel is samen met inwoners – meer vraaggericht en samen – de verkeersveiligheid vorm te geven. Beleid en maatregelen uit het verleden hebben tot wisselende successen geleid, maar vooral met de lokale kennis van bewoners kunnen we meer bereiken. Bewoners kunnen zelf met oplossingen komen die door onze vakexperts worden beoordeeld op haalbaarheid en effectiviteit, en hoe passend ze zijn binnen de toekomstvisie en de gemeentelijke ambities. <i>Maatregelenpakket en actueel GVVP aansluitend bij Omgevingsvisie</i> De genoemde maatregelen maken onderdeel uit van het maatregelenpakket GVVP 2023. Door aan te sluiten bij de Groot Onderhoudsplannen voor wegen, water en riolering moet efficiëntie worden bereikt door gebruik te maken van 'werk-met-werk'. Bij het uitvoeren van wegwerkzaamheden is de focus gericht op het zoveel als mogelijk voorkomen van ongemak voor inwoners en weggebruikers. Het maatregelenpakket GVVP wordt (separaat aan de begroting 2023) ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. Er wordt op basis van de uitkomsten van het participatietraject in het kader van de Omgevingsvisie en de ontwikkelingen binnen mobiliteit, een actueel GVVP/omgevingsplan opgesteld.
Financiën	Activiteiten worden gedekt uit bestaand budget, tenzij de raming van de kosten hoger is dan € 70.000 euro. In dat geval wordt een apart voorstel gedaan. Wanneer verkeersmaatregelen onderdeel zijn van grotere (onderhouds)projecten wordt integraal budget aangevraagd, als onderdeel van het meerjareninvesteringsplan.
Planning	Activiteiten worden tijdens het gehele jaar gerealiseerd.
Risico's	Het volgende zijn op onderhoudsprogramma's, ook die van externe partijen, kunnen de planning beïnvloeden.

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat	- 1.608	-	- 1.608
211 Promotie economie	- 1.608	-	- 1.608
2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden	- 87	40	- 47
221 Economisch structuurbeleid	- 87	40	- 47
222 Grondexploitatie bedrijventerreinen	-	-	-
2.3 Bereikbaarheid	- 3.603	884	- 2.720
231 Verkeer	- 3.063	8	- 3.055
232 Parkeren	- 541	876	336
Saldo van baten en lasten	- 5.298	924	- 4.374
Mutatie reserves			
2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden	-	-	-
222 Grondexploitatie bedrijventerreinen	-	-	-
Mutatie reserves	-	-	-
Totaal	- 5.298	924	- 4.374

Lasten en baten per beleidsproduct

Bedragen x € 1.000

2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	Lasten	Baten
211 Promotie economie	-1.608	0
221 Economisch structuurbeleid	-87	40
222 Grondexploitatie bedrijventerreinen		0
231 Verkeer	-3.063	8
232 Parkeren	-541	876

3. Woon- en Leefomgeving

Inleiding

Inleiding

Barneveld is een dynamische gemeente met een groot groeipotentieel. Dit brengt een forse opgave in het fysieke domein met zich mee welke hoofdzakelijk zichtbaar worden in dit programmaonderdeel. Dan gaat het vooral om de leefomgeving. De opgaven richten zich niet alleen op de korte termijn maar kennen een doorkijk naar de verdere toekomst en een integratie naar andere opgaven. Dan denken we aan de sociale opgaven, waarin met name de leefbaarheid en het samenleven centraal staan.

Ontwikkelingen

Samenhangende benadering van de leefomgeving

De Omgevingswet, die waarschijnlijk per 1 januari 2023 van kracht wordt, is het kader waarbinnen en waarmee de komende jaren gewerkt wordt. De omgevingsvisie is het instrument om tot integrale, samenhangende, keuzes te komen over hoe Barneveld omgaat met de fysieke opgaven. Het verder implementeren en het leren werken met en in de geest van deze wet zal veel inspanning vragen.

De groei van de gemeente Barneveld

Barneveld is de afgelopen jaren flink gegroeid en deze groei zal onverminderd doorzetten. De groei van het aantal woningen (600 per jaar, waarvan 500 volgens het reguliere programma en 100 goedkope woningen per jaar) en de daarmee gepaard gaande groei van infrastructuur en voorzieningen moeten in goede banen worden geleid. Toekomstbestendigheid, leefbaarheid, mobiliteit en bereikbaarheid zijn belangrijke thema's.

Leefbare dorpen en wijken

De leefbaarheid van onze dorpen en wijken gaat verdere aandacht en accent krijgen in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Een gebiedsgerichte aanpak om te komen tot lokaal herkenbare en gedragen uitvoering die zich richt op instandhouding van voorzieningen op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, cultuur, onderwijs, groen en bomen en sport. In dorpsplannen zal dit alles zijn beslag moeten krijgen.

Perspectief voor het landelijk gebied

Het buitengebied kent grote opgaven. Naast stikstofreductie, transitie van de landbouw en verbeteren van de waterkwaliteit staan de leefbaarheid en de milieukwaliteit onder druk. Deze opgaven worden via het landelijke Programma Landelijk Gebied en via de gebiedsaanpak van de Regio Foodvalley opgepakt wat moet leiden tot een visie met langjarige doelen en bijpassend instrumentarium.

Klimaat en energietransitie

Het doel is om te werken aan een duurzame gemeente Barneveld; een gezonde leefomgeving voor mens, natuur en dier. De biodiversiteit staat namelijk onder druk, de luchtkwaliteit is voor mens en dier onvoldoende en broeikasgassen zorgen voor opwarming van onze omgeving. Diezelfde omgeving moet mee kunnen bewegen en anticiperen op klimaatverandering. Energietransitie, duurzame mobiliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit, een overgang naar een circulaire economie en een duurzaam voedselsysteem zijn de lijnen waarlangs invulling wordt gegeven om een duurzame gemeente Barneveld te bereiken.

Wat willen we bereiken?

Wij willen de groei van de gemeente met behulp van een samenhangende visie op een goede manier verdelen over de verschillende kernen. Op deze manier blijven de kernen vitaal en karakteristiek. Het woningaanbod is betaalbaar, divers en is evenwichtig verspreid. Ontwikkeling van voorzieningen en infrastructuur houden gelijke tred met de groei van de kernen. Voor het landelijk gebied willen wij de leefbaarheid en agrarische ondernemingsmogelijkheden versterken. Geen nieuwe megastallen, geen gedwongen uitkoop en zuinig omgaan met agrarische grond, maar ook een robuuster en lokaal kenmerkend landschap. We streven naar een gezonde leefomgeving voor mens, natuur en dier.

Wat gaan we daarvoor doen?

3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)

311 Volkshuisvesting

Speerpunt Visie op en groei van Barneveld

Doel (lange termijn)	1. De Woonvisie biedt een integrerend kader van beleidsdoelen van de gemeente op het terrein van wonen voor de periode 2021-2025, met een doorkijk naar 2040. Het is een uitwerking van de hoofdlijnennotitie (en van de nog vast te stellen Omgevingsvisie) op het thema Wonen. 2. Vanuit de Woonvisie voldoen aan de woningbouwopgave: gemiddeld 600 woningen per jaar (waarvan 500 volgens het reguliere programma (duur/middelduur/goedkope) en 100 goedkope) in 2023 t/m 2026. 3. De groei van Barneveld en de regio qua wonen en werken in goede banen leiden. Daarbij de bereikbaarheid, de leefbaarheid en de groene kwaliteiten behouden en versterken. 4. Invoering Omgevingswet op basis van de vastgestelde uitgangspunten van het Koersdocument: optimale dienstverlening, invoering van de nieuwe instrument zoals Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma en Omgevingsplan.
Inhoud	1. De Woonvisie Deze kent een uitvoeringsprogramma. Dat geeft de agenda/prioriteiten en is in lijn met de Nationale Woon- en Bouwagenda voor de komende jaren, in kwantitatieve en kwalitatieve zin. Daarnaast is in het Coalitieakkoord voor de komende vier jaar een toevoeging opgenomen van 400 betaalbare woningen genoemd. Voor 2023 betekent dit o.a.: • het realiseren van gemiddeld 600 nieuwbouwwoningen waarvan 500 volgens het reguliere programma en 100 goedkope woningen; • het opstellen van een actuele visie 'wonen, zorg en welzijn' uitgewerkt in 'Thuis voor iedereen' waarin aandacht is voor de huisvesting van een groot aantal aandachtsgroepen, waaronder statushouders, arbeidsmigranten en spoedzoekers en uitstroom beschermd wonen. • actualisering van de Huisvestingsverordening 2019-2023 (regionaal afgestemd). • het toepassen van de regels uit de doelgroepenverordening, zelfbewoningsplicht en anti-speculatie; • het bewaken van de continuïteit van de woningbouwontwikkelingen in alle 9 kernen en afstemming met de kernen hierover; het continueren van de Startersregeling; • vertaling van doelen in de prestatieafspraken met Woningstichting Barneveld (beschikbaarheid, betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid). • het monitoren van de woningmarkt (vraag en aanbod), door middel van rapportages Faseren en doseren woningbouw Barneveld. • het realiseren van een AZC binnen de gemeente Barneveld. 2. Woningbouwopgave Gezien de ambities van het college en raad, zoals ook verwoord in het Coalitieakkoord en de Hoofdlijnennotitie, treffen we voorbereidingen en/of geven we concreet uitvoering aan: - eerder vastgestelde woningbouwlocaties, - dan wel kleinere woningbouwinitiatieven, - inbreidings- en functieveranderingslocaties. 3. Passende ontwikkeling gemeente Barneveld - <i>Gemeente Barneveld onderdeel grootschalig woningbouwgebied</i> De regio Foodvalley is aangewezen als Grootschalig woningbouwgebied door het Rijk. In 2022 zijn op Rijksniveau afspraken gemaakt aan de hand van een ingediende regionale businesscase. Voor Barneveld is de woningbouwlocatie Barneveld Noord ingebracht. De afspraken worden in 2023 verder uitgewerkt. - <i>Foodvalley; Novex gebied en de ruimtelijke puzzel</i> Daar komt bij dat de regio Foodvalley door de minister inmiddels is aangewezen als zogeheten Novex-gebied. In dit gebied wil het Rijk de verstedelijkingsopgaaf combineren met de opgaaf voor het landelijk gebied. Deze opgaven zijn voor het Rijk van nationale betekenis. Het Rijk gaat hierin een samenwerking met provincie en

	gemeenten om ontwikkelperspectieven, uitvoeringsafspraken en investeringsbesluiten tot stand te brengen. In 2023 moet dit zijn beslag krijgen. De provincie krijgt de opdracht om arrangementen af te sluiten via de zogeheten ruimtelijke puzzel. Ook dit vindt plaats in 2023. Een goede afstemming tussen de verstedelijkingsopgaaf en de opgaaf voor landelijk gebied is nodig. De grootschalige woningbouwopgave en Novex-aanwijzing komen niet onverwacht, maar sluiten aan bij de eerder afgesproken verstedelijkingsstrategie Foodvalley en het ontwikkelbeeld Amersfoort. Die gaan in 2023 een volgende fase in: - <i>Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley</i> In 2021 zijn het Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen en Foodvalley vastgesteld. In 2022 is de onderzoeksagenda voor de Gebiedsuitwerkingen vastgesteld. In 2023 wordt dat nader geconcretiseerd en worden verdere afspraken gemaakt. - <i>Ontwikkelbeeld Amersfoort</i> In 2021 is het Ontwikkelbeeld Amersfoort vastgesteld. In 2022 is gestart met uitwerking in strategieën voor het buitengebied, wonen-werken en bereikbaarheid-mobiliteit. 4. Omgevingswet 2023 is waarschijnlijk het eerste jaar dat we echt werken binnen het nieuwe stelsel van de Omgevingswet. Daarmee begint een overgangperiode die tot en met 2029 voortduurt. In die periode leren we steeds beter werken met het nieuwe stelsel en richten we de instrumenten van de Omgevingswet in. Komend jaar moeten we beslissingen nemen over het fundament daarvan; hoe richten we die instrumenten in: • wat komt er in de omgevingsvisie, • wat in omgevingsprogramma's, • wat in het omgevingsplan en hoe verhoudt zich dat tot de bestaande beleidsdocumenten. • welke afspraken maken raad en college met elkaar over de onderlinge samenwerking. • ook zullen werken we aan de inrichting van de digitale systemen
Financiën	1. Voor actualisatie van de huisvestingsverordening is incidenteel extra budget opgenomen van € 15.000. (<i>beleidstoevoeging</i>) De overige activiteiten worden gedekt binnen bestaand budget. 2. Dekking van de activiteiten voor woningbouw vindt plaats binnen de verschillende exploitaties van de verschillende projecten. Voor Bloemendal is subsidie aangevraagd. 3. De kosten van het traject voor de passende ontwikkeling van de gemeente Barneveld worden gedragen door alle deelnemende partners via de regio. Zoveel mogelijk is dit binnen bestaande budgetten. Waar nodig zal er sprake zijn van benodigde aanvullende kredietaanvragen. Binnen de regio wordt gewerkt aan versterking van de ambtelijke capaciteit om ook vorm en inhoud te kunnen geven aan te maken afspraken en de uitvoering daarvan. 4. Voor de invoering van de Omgevingswet is aanvullend budget nodig, naast het resterende implementatiebudget. De instrumenten moeten worden ingericht, er is opleiding nodig, op het gebied van competenties en vaardigheden. Een voorbeeld daarvan is het leren werken met het nieuwe participatiebeleid. Het gaat hierbij om aanvullend € 300.000 in 2023 en 2024 en € 100.000 in 2025 en 2026. (<i>beleidstoevoeging</i>)
Planning	overeenkomstig uitvoeringsplannen

Risico's	• Ontwikkeling oorlog Oekraïne en ontwikkeling migratiestromen • Ontwikkeling bouwrijzen en personeel. • Invloed van sterk gestegen kosten en vertraagde procedures op grondexploitatie. • Economische ontwikkeling (bijvoorbeeld inflatie). • Capaciteit om beoogde 600 woningen jaarlijks planologisch en in voorbereiding tijdig tot ontwikkeling mogelijk te maken. • Externe ontwikkelcapaciteit (schaarste aan personeel, bouwmaterieel). • Zaken als flora- en faunawetgeving, stikstof e.d. vertragend werken.
-----------------	--

3.2 Aantrekkelijke leefomgeving

326 Milieu & ruimtelijke ordening

Speerpunt Klimaat en energietransitie

Doel (lange termijn)	1. CO2- en energieneutraliteit in 2050 2. Barneveld is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht. 3. Het verhogen van de biodiversiteit zodat er een aantrekkelijke en gezonde en groene leefomgeving blijft bestaan voor mens, flora en fauna.
Inhoud	1. CO2- en energieneutraliteit in 2050 • isolatie- en bespaar aanpak • stimuleren van lokale opwek (bijvoorbeeld via de zonneladder, de structuurvisie windenergie, het energieWEB, lokale energiecoöperaties en haalbaarheidsonderzoek energiehub Harselaar); • uitvoeren haalbaarheidsonderzoeken naar warmtenetten en energiebronnen (warmtevisie 2021); • het verduurzamen van de eigen organisatie (CO2 prestatieladder/CE) • Uitvoering van de Regionale Energiestrategie Foodvalley. • Inzichten verkrijgen in diverse mogelijke duurzaamheidsoplossingen zoals geothermie en mono-mestvergisting via onderzoek. • Komen tot een integrale en breedgedragen aanpak Circulaire Economie (CE). 2. Klimaatbestendig en waterrobuust • Het opstellen van een Klimaatadaptatieplan. • Klimaatadaptatie is een uitgangspunt bij de ontwikkeling van woongebieden en bedrijventerreinen en bij projecten • Uitvoering geven aan de projecten van gemeentelijk rioleringsplan (GRP), die voortvloeien uit de Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW), die voor alle kernen is of wordt opgesteld. • Bijdragen aan de uitvoering van het Regionaal Adaptatieplan (RAP). 3. Biodiversiteit • Voortzetten van inzet op vergroting biodiversiteitsplan. Deze wordt opgenomen in een nieuwe te ontwikkelen landschapsplan. • Daarbij accent op het herstel van landschapelementen (landschapsplan en bomenplan), beekherstel en ondersteuning bij de realisatie van de opgestelde dorpsplannen met betrekking tot biodiversiteit. • Dit naast de lopende activiteiten zoals bijvoorbeeld het ondersteunen van de weidevogelgroep en de aanleg van geveltuintjes. • Uitwerken van project vergroenen Barneveld - centrum

Financiën	- CO2 en Klimaatneutraal 2050 - een gedeelte van de benodigde middelen zijn structurele middelen (€ 175.000). Een gedeelte is vastgelegd voor de jaren 2022- 2023 (€ 100.000). Deze middelen zijn onderdeel van de bestaande begroting van het programma duurzaamheid. - voor het programma Duurzaamheid is incidenteel extra budget opgenomen in 2023 -2025 (€ 200.000) en incidenteel € 70.000 in 2026 voor een programma leider en uitvoeringsbudget. <i>(beleidstoevoeging)</i> - Klimaatadaptie - in het GRP 2021-2026 zijn gelden opgenomen voor bovenvermelde plannen. - daarnaast is er een DPRA-subsidie voor uitvoering van de projecten Churchillstraat en Zwartebroek. - een subsidie wordt aangevraagd bij de provincie Gelderland in kader van hittemaatregelen, groene schoolpleinen en bomenplan Barneveld-Centrum. - Biodiversiteit De provincie Gelderland bood de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het aanplanten van bomen om hittestress tegen te gaan. De subsidie vereist een eigen bijdrage van 50%. De subsidieaanvraag is inmiddels goedgekeurd. De provincie draagt € 100.000,- bij om uitvoer te geven aan de maatregelen zoals genoemd in het voorstel. Dit betekent dat er vanuit de gemeente Barneveld eveneens een bijdrage van € 100.000,- wordt verwacht. Deze investering valt binnen het MIP, en is onderdeel van het cluster Onderwijs, sport, biodiversiteit, vergroening en overig. Voor het opstellen van het Bomenbeleidsplan is een projectleider nodig, deze is opgenomen in de beleidstoevoegingen (2x € 92.000 incidenteel).
Planning	- Maart 2023: CO2 reductieplan - Begin 2023 wordt gestart met het opstellen van het Klimaatadaptatieplan. - Voor het biodiversiteitsplan wordt per kalenderjaar een uitvoeringsprogramma opgesteld en uitgevoerd.
	- CO2 en Klimaatneutraal 2050 - onvoldoende duidelijk hoeveel budget het Rijk beschikbaar stelt voor de uitvoering van de energietransitie. - onvoldoende integrale afweging m.b.t. koppelkansen en prioritering bij projecten. - grillige verloop van de energie- en materiaalprijzen en de inflatie. - onvoldoende netwerkcapaciteit voor de ambities, dit vraagt om een nieuwe strategie. - Klimaatadaptie - onvoldoende medewerking van externe partijen om de voorgestelde activiteiten uit te voeren

Speerpunt Toekomst van het buitengebied

Doel (lange termijn)	Een sociaal-economisch vitaal en duurzaam landelijk gebied, met een gezonde, circulaire voedselproductie in aantrekkelijke leefomgeving.
-----------------------------	--

Inhoud	1. Opstellen Regionaal Perspectief Landelijk Gebied regio Foodvalley Het landelijk gebied in Foodvalley staat voor grote onontkoombare opgaven op het gebied van: - uitstoot van stikstof en fijnstof; - waterkwaliteit, waterbergend vermogen en biodiversiteit; - het bieden van duurzame voedselproductie; - realiseren van meer woningen met bijbehorende voorzieningen - energietransitie. Een aanzienlijk opgave op het gebied van ruimtelijke ordening. Daarom maken we als regio Foodvalley samen een Regionaal Perspectief voor het Landelijk Gebied (RPLG), maatwerk om de landelijke en provinciale opgaven en doelen te vertalen naar de gemeenten in regio Foodvalley. 2. Programma Landelijk Gebied Barneveld Dat perspectief, gecombineerd met onze Barneveldse specifieke ambities, vraagt van ons dat wij ons bezinnen op wat dit betekent voor Barneveld. Met het Perpspectief als vertrekpunt ontwikkelen wij daarom een specifiek programma voor het landelijk gebied Barneveld. 3. Actualisatie van het regionale en gemeentelijke functieveranderingsbeleid Daarvoor is het ook nodig ons eigen functieveranderingsbeleid te actualiseren. Dat doen wij synchroon met de regionale actualisatie van dat beleid. In 2021 is het regionale functieveranderingsbeleid al geevalueerd. Het nieuw te voeren functieveranderingsbeleid regionaal en gemeentelijk moeten passen in het hierboven genoemde Regionale Perpspectief Landelijk Gebied. We kijken bij de actualisatie ook naar specifiek nieuw beleid voor (beëindiging van) niet-agrarische bedrijven. 4. Begeleiden en starten Gebiedsprocessen Uit het Regionale Perspectief Landelijk Gebied volgens integrale doelen en activiteiten. Die worden per gebied samen met alle eigenaars en gebruikers uitgewerkt. In deze gebiedsprocessen heeft de gemeente als bevoegd gezag een belangrijke rol te vervullen. Hiervoor gaat een gebiedsregisseur aan de slag (beleidstoevoeging). Het gaat hierbij in ieder geval om de lopende gebiedsprocessen Veenhuizerveld. en Agrarische Enclave (Garderen-Elspeet-Uddel-Speuld (GEUS)). Daarnaast ligt de voorbereiding van één of meer gebiedsprocessen in de zone/ de overgangszone met (langs) de Veluwe ten zuiden van de A1 voor de hand en in het stroomgebied van de Barneveldse beek. 5. Schone Lucht Akkoord / pilot Landbouw - De gemeente Barneveld heeft samen met de regio Foodvalley-gemeenten het landelijke Schone Lucht Akkoord ondertekend. Het beperken van de emissies van fijnstof uit de landbouw is een belangrijk onderdeel. - De pluimveesector (landelijk) heeft een eigen plan gemaakt om de uitstoot van fijnstof te beperken. Dat plan is ingediend bij het Rijk. - Met behulp van Rijksgeld doen we een pilot in de landbouw ten behoeve van het opstellen van bedrijfsplannen voor emissiereductie. Dit alles met het om deze uit te rollen naar alle pluimveebedrijven. 6. Actualisatie van het Geurbeleid Het Geurbeleid dateert uit 2008 en moet aangepast worden aan de actuele inzichten.
----------------------	--

Financiën	1. Regionaal Perspectief Landelijk Gebied: bestaand regionaal budget wordt benut. Voor 2023 is er een reguliere en extra gemeentelijke bijdrage van respectievelijk € 43.000, gedekt uit bestaand budget "Landbouwtransitie en Vitaal Platteland" en € 71.000, gedekt uit budget voor de Regiodeal Foodvalley. 2. Lokaal programma Buitengebied: ook dit wordt gedekt uit bestaande budgetten "Landbouwtransitie en Vitaal platteland" en "regiodeal Foodvalley". 3. Gebiedsprocessen: ◦ Veenhuizerveld wordt gedekt uit bestaande regiobudgetten. Agrarische Enclave: geen budget benodigd vanuit Barneveld. Een gebiedsregisseur is op grond van een door de raad aangenomen motie opgenomen in de programmabegroting. (<i>beleidstoevoeging</i>) ◦ Nieuwe gebiedsprocessen: er is bestaande ambtelijke capaciteit. Mogelijk ontvangen we ook middelen vanuit rijks- en provinciale budgetten. 4. Functieveranderingsbeleid: De regionale actualisatie wordt gedekt uit bestaand regiobudget. Voor de lokale aanvulling/ actualisatie is incidenteel aanvullende budget opgenomen van € 25.000. (<i>beleidstoevoeging</i>) 5. Schone Lucht akkoord: Dit wordt gedekt uit de bestaande incidentele begrotingspost "Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij" en budget uit eerdere bijdragen aan het Regiobudget Luchtkwaliteit. 6. Geurbeleid: wordt gedekt uit bestaande budgetten. Incidenteel kunnen projecten die onder dit speerpunt vallen worden bekostigd uit het Ontwikkelingsfonds Platteland.
Planning	1. Regionaal Perspectief Landelijk Gebied: vaststelling najaar 2023. 2. Doorvertaling naar Barnevelds Programma: najaar 2023. 3. Gebiedsprocessen: opstellen/vaststellen gebiedsplannen Veenhuizerveld en Agrarische enclave 4e kwartaal 2023. Opstarten andere gebiedsprocessen: nog geen planning. 4. Vrijkomende Agrarische bebouwing/functieveranderingbeleid: regionale actualisatie vaststellen zomer 2023. Gemeentelijke aanvulling eveneens zomer 2023 5. Schone Lucht Akkoord: Pilot Fijnstof Emissie Plan op bedrijfsniveau tot 3e kwartaal 2023 6. Geurbeleid actualiseren: loopt ongeveer gelijk op met Omgevingsvisie, vaststelling najaar 2023.
Risico's	-Complexiteit van het programma Landelijk Gebied en de relatie met andere programma's -Veel is op dit moment nog niet uitgekristalliseerd. Onzekerheid met betrekking tot budget en ambtelijke capaciteit daarom nog

3.3 Adequate voorzieningen

336 Overige accommodaties

Speerpunt Leefbare dorpen en Wijken

Doel (lange termijn)	1. Investeren in sociale cohesie door revitalisering van het voorzieningenniveau. 2. Investeren in sociale cohesie en bevorderen van beweging door bij te dragen aan eigentijdse, betaalbare en adequate sportvoorzieningen. 3. Investeren in voldoende en adequate huisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. 4. Op peil houden van de kwaliteit van de wegen ten behoeve van veilig en comfortabel gebruik 5. Gebiedsgerichte en programmatische aanpak (verkeer, ruimte en economie) van het centrumgebied van de kern Voorthuizen. 6. Doelmatigere afvalinzameling: 7. Verkeersveilige, klimaatadaptieve en aantrekkelijke inrichting van de bestaande openbare ruimte
	1. Investeren in voorzieningenniveau - Aanpassing en uitbreiding rouwcentrum De Plantage is gereed in 2023.

- Vervanging van twee openbare toiletten is gereed in 2023.

2. Eigentijdse, betaalbare en adequate sportvoorzieningen

- Sportpark Norschoten - Uitbreiding velden sportpark

Onderzoek naar mogelijke uitbreiding sportpark loopt. We zijn in overleg met de voetbalvereniging. Besluitvorming moet nog plaatsvinden.

- Sportpark Overbeek - Plan bouw sporthal

In het kader van het voorzien in de behoefte aan twee nieuwe schoolgebouwen voor de scholen 't Anker en De Zaaier in Zwartebroek en Terschuur is het plan opgesteld om te komen tot de bouw van een sporthal. Scholen en verenigingen kunnen hiervan gebruik maken. Door gebruik te maken van het principe Right to Challenge en door voorliggende investerings- en exploitatieramingen slim te combineren is het mogelijk om binnen budget van gymzaal een sporthal te kunnen bouwen.

Aan dit project is tevens een herschikking verbonden van voetbalveld 2, de korfbalvelden, parkeerplaats en speelvoorziening op sportpark Overbeek.

- Sportvoorziening fietscross en mountainbike Hanzeweg

Overeenkomstig raadsbesluit 2022.

- Verplaatsing Oranjevereniging Voorthuizen, permanente uitbreiding sportpark Roelenengweg

* De Oranjevereniging Voorthuizen (OVV) heeft de wens om aan de Oude Zeumerseweg haar activiteiten voort te zetten. OVV wil hier niet alleen naar toe verhuizen maar ook op deze plek meer activiteiten faciliteren zoals voor skeelervereniging 't Grieze Veen en de scouting. De gewenste locatie is echter, tegen een hoge prijs, verkocht aan een ontwikkelaar wat de situatie nu complex maakt. Naast het kunnen beschikken over de grond is ook het sluitend krijgen van de business case van de Oranjevereniging een uitdaging gelet op de boogde investering. Ook zal de gemeente investering moeten doen voor aankoop grond voor aanleg van de skeelerbaan voor het 't Grieze Veen. Met de OVV en 't Grieze Veen zijn we in overleg over oplossingsrichtingen en het vervolg.

* Vertrek van de Oranjevereniging vanaf de huidige locatie aan de Roelenengweg biedt voor voetbalvereniging VVOP de mogelijkheid voor permanente uitbreiding van training- en wedstrijdcapaciteit (door grondverwerving gemeente).

3. Huisvestingsactiviteiten onderwijs

Visie en programmering huisvesting onderwijs

- update Masterplan

- aanpassing huisvestingsverordening onderwijs naar aanleiding van masterplan

- opstellen programma huisvesting onderwijs 2024

Uitvoering Programma huisvesting onderwijs 2023:

- Uitvoering overeenkomstig het door de raad in 2022 vastgestelde Programma onderwijshuisvesting voor 2023.

4. Kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen

Er is sprake van een onderhoudsachterstand. Belangrijkste reden voor het te lage kwaliteitsniveau is onder andere de hoge leeftijd van veel wegen (en andere verhardingen). Een weg gaat 40 tot 60 jaar mee.

- Daardoor is het nodig te investeren in het vervangen van de wegen die in de jaren '50-'70 zijn aangelegd.

Voor het vervangen van wegen is niet standaard budget gereserveerd. In het Beheerplan wegen 2023-2027 is aangegeven hoe we ervoor gaan zorgen dat kwaliteitsniveau Basis wordt bereikt en wat hiervoor nodig is aan middelen.

- Onderhoud openbare verlichting en civiele kunstwerken (o.a. bruggen)

Openbare verlichting en civiele kunstwerken maken onderdeel uit van het speerpunt

	wegen. Vanwege de onderhoudstoestand (door hoge leeftijd) is voor een aantal objecten vervanging noodzakelijk en uit oogpunt van veiligheid urgent. 5. Centrumgebied Voorthuizen Voor 2023 zijn de volgende vervolgactiviteiten voorzien: - Opstellen stedenbouwkundig masterplan; - Experimenteren met de uitvoering van zogenaamd "laag-hangend-fruit" projecten. Te denken valt aan het afsluiten van de Hoofdstraat voor het faciliteren van evenementen en het treffen van een aantal maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de verkeerskundige situatie; - Inrichten vervolg-participatietraject. 6. Doelmatiger afvalinzameling Onderzoek gedaan naar de combinatie service, kosten en inzamelresultaten. Daar komt een beeld uit naar voren of de 3 pijlers in balans zijn of niet, zo niet welke activiteiten we uit moeten voeren om de balans goed te krijgen. 7. Verkeersveilige, klimaatadaptieve en aantrekkelijke inrichting van de bestaande openbare ruimte - Er wordt een afwegingskader vastgesteld voor het prioriteren van de uit het beheerplan wegen, het GVVP, de Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW) en het groenstructuurplan voortkomende projecten. Deze worden samengevat en geprioriteerd in een MIP (Meerjaren Investeringsplan). - Daarnaast zal een start worden gemaakt met de projecten die de hoogste prioriteit toegekend krijgen. Een van de projecten die uitgevoerd gaat worden, is de Churchillstraat in Barneveld.
Financiën	1. Voorzieningen Voor de realisatie van vervangende huisvesting voor Bronveld en Hulp aan elkaar is in oktober 2022 een raadsvoorstel voorgelegd aan de raad (besluit is nog niet bekend ten tijde van het opstellen van deze begroting). Voor het rouwcentrum en de openbare toiletten is krediet beschikbaar gesteld via raadsbesluit. 2. Sportvoorzieningen Sportpark Norschoten, Sportpark Overbeek, Sportvoorziening fietscross en mountainbike Hanzeweg: binnen bestaand budget. Sportpark Roeleneng - voor de verplaatsing van OVV is nog geen budget opgenomen, in afwachting van onderzoek. 3. Onderwijshuisvesting Deels wordt dit opgepakt binnen bestaand budget. Een verzoek voor aanvullend budget wordt meegenomen in de afweging van het meerjareninvesteringsplan. 4. Onderhoud wegen, verlichting en kunstwerken De totale investeringsopgave binnen de openbare ruimte is aanzienlijk groter dan de hiervoor beschikbare middelen. In februari 2023 volgt een integrale afweging en een meerjarenperspectief voor het totaal aan opgaven binnen de openbare ruimte. Hierin wordt de vervangingsopgave voor wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken meegenomen. 5. Centrumgebied Voorthuizen Dekking vindt deels plaats binnen het gemeentelijk rioleringsplan. Het resterende deel wordt meegenomen in de afweging van het meerjareninvesteringsplan. 6. Doelmatigere afvalinzameling Voor de uitvoering van het doelmatigheidsonderzoek is een aanvullend bedrag van € 25.000 (incidenteel) opgenomen. Dekking vindt plaats vanuit de afvalstoffenheffing. 7. Aantrekkelijkere openbare ruimte Een verzoek voor aanvullend budget wordt meegenomen in de afweging van het meerjareninvesteringsplan.

Planning	Voorzieningen Realisatie vervangende huisvesting voor ontmoetingscentrum Bronveld en voor Hulp aan Elkaar geheel 2023. Aanpassing en uitbreiding rouwcentrum De Plantage is gereed 1e kwartaal 2023. Vervanging van twee openbare toiletten is gereed 1e kwartaal 2023. Sportvoorzieningen Over mogelijke uitbreiding sportpark Norschoten moet nog besloten worden. We zijn in overleg met de vereniging. Mogelijke bouw sporthal en gedeeltelijke herinrichting sportpark Overbeek in 2024. Uitkomsten onderzoek begin 2023. Realisatie fietscrossbaan en mountainbikeparcours vanaf Q4 2023 (na onherroepelijk worden bestemmingsplan). Verplaatsing Oranjevereniging Voorthuizen (nog niet bekend, in onderzoek). Onderwijshuisvesting: - Januari 2023, programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2023 ter kennisname naar de raad - Voorjaar 2023 update masterplan - Herfst 2023 aanpassen verordening en opstellen programma 2024 - December 2023 vaststellen programma huisvesting onderwijs 2024 - Hele jaar uitvoering programma Onderwijshuisvesting 2023 Onderhoud Wegen, verlichting en kunstwerken De uitvoering van het beheerplan wegen vindt plaats in de periode 2023 t/m 2027 Centrumgebied Voorthuizen Voor de uitvoering van alle opgaven in Voorthuizen is een integraal meerjareninvesteringsperspectief opgesteld waarin ook de opgaven voor het centrum zijn opgenomen. Voor de uitvoering van de centrumvisie wordt een gefaseerde aanpak opgesteld. Doelmatigere afvalinzameling Start onderzoek in januari 2023, uitkomsten van het onderzoek met advies in herfst 2023 voor besluitvorming naar raad. Aantrekkelijkere openbare ruimte Eerste kwartaal 2023 een afwegingskader vastgesteld en de voorbereiding van projecten met de hoogste prioriteit opgestart.
Risico's	Voorzieningen: niet specifiek Sportvoorzieningen: Over de mogelijke uitbreiding sportpark Norschoten moet nog besloten worden. We zijn in overleg met de vereniging. Verplaatsing Oranjevereniging nog geen dekking aanwezig. Een mogelijke locatie is geen gemeentelijk eigendom. Planning kan vertraging oplopen i.v.m. personele capaciteit fysiek domein. Onderwijshuisvesting: ontwikkelingen in de bouwsector kunnen kostenverhogend of vertragend werken. Onderhoud wegen, verlichting en kunstwerken: onvoldoende middelen binnen begroting voor vervangingsopgave, aansluiting en afstemming met overige projecten in Voorthuizen buiten het centrumgebied (o.a. wegenonderhoud) Centrumgebied Voorthuizen: voor grootschalige opgaven is in de huidige begroting nog onvoldoende dekking aanwezig. Doelmatigere afvalinzameling: geen Aantrekkelijkere openbare ruimte: geen

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000			
3. Woon- en leefomgeving	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)	- 419	-	- 419
311 Volkshuisvesting	- 419	-	- 419
312 Grondexploitatie woningen	-	-	-

3.2 Aantrekkelijke leefomgeving	- 37.541	18.375	- 19.166
321 Veiligheid	- 5.849	152	- 5.698
322 Groen	- 3.538	15	- 3.523
323 Begraven	- 1.022	1.104	82
324 Afvalinzameling en -verwerking	- 5.616	7.437	1.820
325 Riolering & water	- 4.218	5.558	1.339
326 Milieu & ruimtelijke ordening	- 9.993	4.075	- 5.918
327 Wegen	- 6.384	36	- 6.348
328 Reiniging en vuilbeheersing	- 921	-	- 921
3.3 Adequate voorzieningen	- 20.088	5.494	- 14.594
331 Publiekszaken	- 1.488	1.030	- 458
332 Huisvesting onderwijs	- 6.046	251	- 5.795
333 Bibliotheek	- 1.152	120	- 1.033
334 Kunst en cultuur	- 2.409	268	- 2.141
335 Sportaccomodaties	- 7.485	2.671	- 4.814
336 Overige accommodaties	- 1.192	1.153	- 39
337 Speelvoorzieningen	- 316	-	- 316
Saldo van baten en lasten	- 58.048	23.869	- 34.179
Mutatie reserves			
3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)	-	-	-
312 Grondexploitatie woningen	-	-	-
Mutatie reserves	-	-	-
Totaal	- 58.048	23.869	- 34.179

Lasten en baten per beleidsproduct

3. Woon- en leefomgeving		Bedragen x € 1.000	
	Lasten	Baten	
311 Volkshuisvesting	-419	0	
312 Grondexploitatie woningen		0	
321 Veiligheid	-5.849	152	
322 Groen	-3.538	15	
323 Begraven	-1.022	1.104	
324 Afvalinzameling en -verwerking	-5.616	7.437	
325 Riolering & water	-4.218	5.558	
326 Milieu & ruimtelijke ordening	-9.993	4.075	
327 Wegen	-6.384	36	
328 Reiniging en vuilbeheersing	-921		
331 Publiekszaken	-1.488	1.030	
332 Huisvesting onderwijs	-6.046	251	
333 Bibliotheek	-1.152	120	
334 Kunst en cultuur	-2.409	268	
335 Sportaccomodaties	-7.485	2.671	
336 Overige accommodaties	-1.192	1.153	
337 Speelvoorzieningen	-316		

4. Samenwerken, dienstverlenen en besturen

Inleiding

Inleiding

Als organisatie staan we voor de uitdaging om mee te kunnen (blijven) bewegen met de maatschappelijke ontwikkelingen en de groei van onze gemeente. Het is een uitdaging die vraagt om het stellen van prioriteiten en een duidelijke visie op de toekomst.

Ontwikkelingen

Versterken realisatiekracht

De dynamiek van snelle groei, nieuwe wet- en regelgeving en de maatschappelijke opgaven, maken dat de gemeente voor een schaa sprong staat. In het groeiplan hebben we een visie geformuleerd op hoe we gaan werken aan een toekomstbestendige organisatie van Barneveld. We beseffen dat het nodig is zodanig te investeren dat de organisatie de gevraagde omslag kan maken. We organiseren structureel wat noodzakelijk is om de gewenste ontwikkeling van de organisatie te realiseren. Daar waar er mogelijk kansen zijn om tot meer efficiëntie en doelmatigheid te komen, organiseren we incidenteel extra ondersteuning in de jaren 2023 en 2024. In 2024 zullen we evalueren wat er nodig is om die ontwikkeling op structurele basis te borgen. Daarbij streven we naar een organisatie die gelijke tred kan houden met de groei van Barneveld, vroegtijdig aanhaakt bij gebiedsontwikkelingen en gereed wordt gemaakt voor de nieuwe manier van werken en organiseren.

Naar gezamenlijk realiseren van een gebiedsagenda

Initiatieven van inwoners en bedrijven vragen om een verandering in de taakopvatting van de overheid: van beheersing, sturing en controle op een door de overheid bepaalde agenda naar vaker meebewegen, samenwerken en faciliteren. Om deze samenwerking te versterken en te verdiepen werken we onder aansturing van onze gebiedsregisseurs aan het gezamenlijk realiseren van (gebieds)agenda's. In deze gebiedsagenda's is de gemeenschappelijke visie van inwoners en gemeente op de ontwikkeling van wijken en dorpen voor de korte termijn vastgelegd. Om een succesvolle doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken mogelijk te maken, is het noodzakelijk om te blijven investeren in een gebiedsgerichte aanpak. Ook moet de werkwijze op een juiste manier geborgd zijn in de organisatieontwikkeling, zoals beschreven in het groeiplan. Zo kan ook maximaal rendement uit inwonersparticipatie worden gehaald.

Verstevigen van positie als partner in de regio

Het gebiedsgericht werken sluit ook aan bij de trend waarin de uitvoering van grote opgaven zoals woningbouw, landbouw en klimaat in samenhang en per regio worden aangepakt. Rijk en provincie maken hierover met de regio's nadere afspraken. Dit is ook een rode lijn in het regeerakkoord. Juist dan moet en wil de gemeente Barneveld daarbij aanwezig zijn. We zoeken naar slimme coalities om zo de Barneveldse thema's voor onze inwoners zo goed mogelijk naar voren te brengen en te borgen. De opgave voor de gemeente Barneveld is om haar positie binnen de regio Foodvalley verder te verstevigen en tegelijk actief de afstemming en samenwerking te zoeken met regio Amersfoort en Veluwe.

Dienstbaarheid, meedenken en transparant communiceren

Het liefst willen inwoners in één keer via het (gemeentelijke) kanaal van hun eigen keuze geholpen worden door de gemeente op een eenvoudige en duidelijke manier. Men wil maar één keer het verhaal vertellen en bij complexe vragen een vaste contactpersoon hebben. Naast toegankelijke online dienstverlening en communicatie is het belangrijk om voldoende aandacht te blijven geven aan offline communicatie en dienstverlening. Het gaat niet alleen om mensen die niet online vaardig zijn, maar ook om een groep mensen die behoefte heeft aan persoonlijk contact vanwege de online overkill. Nieuwe digitale toepassingen bieden kansen maar roepen ook vragen op ten aanzien van gebruikersvriendelijkheid, transparantie, privacy, veiligheid, data, belang en macht van overheden, bedrijven en consumenten. Het regisseren van de communicatie wordt uitdagender door versnippering van het medialandschap. Ook het toepassen van begrijpelijke taal is een vereiste om een brede groep inwoners te kunnen bereiken.

Perspectief

De arbeidsmarkt is krap en brengt de gemeente in een lastige positie om voldoende nieuw en nodig personeel te werven. Dit vraagt van ons om ons goed te positioneren als werkgever en de

unieke kenmerken van de gemeente onder de aandacht te brengen. Maatschappelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld door economische sancties, werken door in de beschikbaarheid van grondstoffen en materialen. Deze factoren vragen om een continu gesprek over de (prioritering van) ambities.

Wat willen we bereiken?

We willen een gemeente zijn die dienstbaar, betrouwbaar en rechtvaardig is. Een gemeente die in de komende jaren inwoners, ondernemers, het maatschappelijk middenveld en bestuurlijke samenwerkingsverbanden op een betrokken manier kan (be)dienen. We willen versterken op gebiedsregie, communicatie, participatie, dienstverlening, informatievoorziening, bedrijfsvoering en samenwerking met (bestuurlijke) partners. Stapsgewijs en met een realistische blik. Zodat we onze rol ten aanzien van de maatschappelijke opgaven passend en doeltreffend op kunnen pakken. Of het nu gaat om het aanvragen van een uittreksel, het gezamenlijk met bewoners vormgeven van gebiedsagenda's of het samen met bestuurlijke partners werken aan de positie van onze regio: de betrokken spelers ervaren in het contact dat zij 'Blij met Barneveld' zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

4.1 Bestuur

411 Raad

Speerpunt Samenwerken in netwerken

Doel (lange termijn)	Het komen tot een passende vorm van samenwerking tussen gemeenten, inwoners, ondernemers en partners bij maatschappelijke vraagstukken.
-------------------------------------	---

Inhoud	Bij ingewikkelde maatschappelijke opgaven is het niet meer vanzelfsprekend dat de overheid al het initiatief neemt bij het oplossen van vraagstukken. Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers nemen steeds vaker zelf de regie. Van die kracht wil de gemeente gebruikmaken bij gebiedsgericht werken. Hiermee kan de bestuurs- en uitvoeringskracht van de gemeente versterkt worden. Daarom zet de gemeente in op een verdere implementatie om te komen tot een gemeentedeekkende aanpak van gebiedsgericht werken. Daarbij staan de dorpen en wijken centraal en werken we aan een nieuw geformuleerd eigentijds dorpenbeleid. Daarin gaan we samen na hoe we de dorpenrepresentatie zo goed mogelijk vormgeven. Per dorp en wijk maken we vervolgens een passende aanpak over de wijze van samenwerken. Het accent zal daarbij in eerste instantie liggen op het in kaart brengen van de behoefte per dorp en de eventuele wens om te komen tot een verdere ontwikkeling van de 'spreekbuis' per dorp. Vervolgens stellen we via gebiedsregie met de dorpen en wijken gebiedsagenda's op. Het nieuwe dorpenbeleid zorgt in samenhang met het gebiedsgericht werken voor een goede verbinding tussen de 'systeemwereld' van het gemeentehuis en de 'leefwereld' daarbuiten. De versterking van de samenwerking tussen gemeente en samenleving, met een eigentijdse verdeling van verantwoordelijkheden, brengen we ook tot uitdrukking via ons nieuwe participatiebeleid. De gemeenteraad heeft dit in 2022 vastgesteld en vanaf 1 januari 2023 gaan we ermee werken. We besteden daarbij nadrukkelijk aandacht aan de communicatie met inwoners in participatietrajecten. De uitvoering van het participatiebeleid loopt samen op met de invoering van de Omgevingswet. Naast het beleidsdocument is er ook een inspiratiegids gemaakt om medewerkers en de samenleving op weg te helpen. Ook drie opgestelde handleidingen zijn daarbij behulpzaam. Op basis van recente ontwikkelingen versterken we het participatiebeleid verder en zorgen we dat dit beleid geborgd is in de organisatie.
Financiën	• Voor de verdere uitrol van het gebiedsgericht werken is structureel een aanvullend budget van € 50.000 opgenomen. (<i>beleidstoevoeging</i>) Over de financiering van het opstellen van een dorpenbeleid worden gesprekken gevoerd met de provincie Gelderland. • Voor de uitrol van het participatiebeleid is aanvullend budget opgenomen via de beleidstoevoeging Omgevingswet. Zie het speerpunt "Visie op en groei van Barneveld" in programma 3.
Planning	Het dorpenbeleid zal medio 2023 gereed zijn voor besluitvorming. Daarnaast zullen gedurende 2023 de verschillende dorpsagenda's vanuit het gebiedsgericht werken beschikbaar komen. De exacte planning is afhankelijk van het verloop van het participatieproces en de beschikbaarheid van ambtelijke capaciteit in de organisatie.
Risico's	Het tijdig beschikbaar hebben van ambtelijke capaciteit voor de verdere implementatie van het gebiedsgericht werken. Het beschikbaar stellen van financiering vanuit de provincie Gelderland voor het formuleren van het dorpenbeleid. Er is een kans dat de Omgevingswet niet op 1 januari 2023 in werking treedt. Dit heeft geen invloed op het gaan werken met het nieuwe participatiebeleid, met uitzondering van het onderdeel waarin participatie verplicht is bij initiatieven van buiten.

Speerpunt Dienstverlening en communicatie

Doel (lange termijn)	Betere dienstverlening voor inwoners, bedrijven en instellingen, waarbij zij in het contact met de gemeente ervaren: "Ik ben blij met Barneveld".
-----------------------------	---

Inhoud	De gemeente zet in op het verder doorontwikkelen van haar dienstverlening. De komende jaren willen we 80% van de (eenvoudige) vragen bij het eerste contact afhandelen. Uiteindelijk zal 98% van de aanvragen, meldingen en klachten direct bij de juiste behandelaar terecht komen en afgehandeld worden volgens onze servicenormen. Van kastje naar de muur of meerdere keren de gemeente bellen om een antwoord te krijgen is dan verleden tijd. Je weet waar je aan toe bent als je zaken doet met de gemeente. In 2023 richten we ons in de verbetering van de dienstverlening onder andere op: • het mogelijk maken van volledig digitaal afhandelen van (aan)vragen en meldingen bij de gemeente (wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer). Het is overigens hierbij niet de bedoeling dat de mogelijkheid om een aanvraag via de balie of een gesprek op locatie te regelen komt te vervallen (ook omdat dit wettelijk soms verplicht is). De inzet is om online een volwaardig alternatief te kunnen bieden voor inwoners die dit wensen; • de verdere uitrol van de persoonlijke internet pagina voor inwoners en bedrijven om een aanvraag bij de gemeente te volgen en af te handelen; • het beschikbaar hebben en actief delen van voortgangsinformatie over de aanvraag en afhandeling van een grotere groep producten en diensten voor inwoners en bedrijven; • het online ontsluiten van meer gemeentelijke informatie voor inwoners en bedrijven (wet Open Overheid); • het verbeteren van de digitale toegankelijkheid van onze websites, extranetten en webbased systemen (Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid), zodat ook mensen met een lichamelijke of psychische beperking gebruik kunnen maken van onze online informatie en dienstverlening; • het voortzetten van het Inwonerspanel Barneveld; • het uitbreiden van onze communicatie met omwonenden en belanghebbenden bij projecten die worden uitgevoerd in onze gemeente; • het actualiseren van de huisstijl om de gemeente duidelijk en herkenbaar als gesprekspartner neer te zetten richting inwoners en ondernemers; • het versterken van onze frontoffice, ofwel van de teams die het eerste contact met onze inwoners hebben. Niet alleen om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen, maar ook om een serviceniveau te kunnen bieden dat beter aansluit bij de eisen van de huidige maatschappij.
Financiën	• Voor de eigentijdse dienstverlening is aanvullend budget opgenomen. Het gaat hierbij om: € 475.000 incidenteel / €10.000 structureel voor 2023; € 305.000 incidenteel / € 30.000 structureel voor 2024; € 200.000 incidenteel / € 30.000 structureel voor 2025 en € 180.000 incidenteel / € 30.000 structureel voor 2026. <i>(beleidstoevoeging)</i> • Voor de herijking (ontwikkeling) van de huisstijl is incidenteel aanvullend budget opgenomen van € 25.000. <i>(beleidstoevoeging)</i> • Overige activiteiten worden gedekt uit bestaand budget.
Planning	We voldoen eind juni 2023 aan de wet Modernisering elektronisch verkeer (recht op digitaal zaken doen voor inwoners). Eind 2023 is de eerste koppeling met het Platform Open Overheidsinformatie gelegd. Dit is het online portaal waar actief openbaar gemaakte overheidsinformatie te vinden is. De gemeente zal daarmee in het kader van de Wet open overheid (Woo) meer informatie actief openbaar maken. De persoonlijke internetpagina en voortgangsinformatie komen gedurende het hele jaar in clusters van producten en diensten beschikbaar voor aanvragers. Eind 2023 kunnen we via het klantportaal volledige voortgangsinformatie over alle producten en diensten bieden.
Risico's	

Speerpunt Versterken positie gemeente Barneveld in de regio

Doel (lange termijn)	Continueren en verstevigen van de samenwerking in de regio's. Met daarbij de eerste focus op de regio Foodvalley. Inzetten op verdere versterking van de identiteit en positie van de gemeente Barneveld. Krachten bundelen en via gerichte public affairs en lobby verschil maken in het belang van de gemeente Barneveld.
Inhoud	Er wordt een strategische agenda gemeente Barneveld opgesteld om meer focus te ontwikkelen op de strategische lobbydossiers. In aansluiting daarop brengen we de specifiek Barneveldse thema's en doelen onder de aandacht via lobby en public affairs. We nemen (bestuurlijk en ambtelijk) voortouw binnen de regio Foodvalley bij de nadere uitwerking van de grote transitieopgaven. Daarbij stemmen we actief af met regio Amersfoort voor wat betreft de verstedelijking en bereikbaarheid en met regio Veluwe met betrekking tot toerisme en recreatie.
Financiën	Activiteiten worden gedekt binnen bestaand budget.
Planning	Opstellen strategische agenda gemeente Barneveld: eerste helft 2023. Uitvoeringsplan lobby en public affairs gemeente Barneveld: eerste helft 2023.
Risico's	Er op toezien dat de democratische besluitvorming van de regio('s) geborgd is, waarbij de gemeenteraad op het juiste moment besluiten neemt.

4.2 Interne dienstverlening

422 Ondersteuning organisatie

Speerpunt Versterken realisatiekracht middels Barneveld Groeit

Doel (lange termijn)	We werken aan een toekomstbestendige en robuuste organisatie. De manier waarop we als organisatie (samen)werken sluit aan bij de groei en schaa sprong van de gemeente naar regionale speler, de veranderende rol als netwerkpartner, dienstverlening conform de ambitie 'Blij met Barneveld' en alle andere huidige en toekomstige (verander)opgaven.
Inhoud	Na een periode van voorbereiding in de eerste helft van 2022 is het plan medio 2022 omgedoopt tot 'Barneveld Groeit!' en is er een programmamanager aangesteld om deze ontwikkeling vorm en inhoud te geven. Er zijn vijf ontwikkellijnen benoemd waaraan in de komende jaren aandacht wordt besteed: 1. Mens in ontwikkeling; 2. Versterken strategisch vermogen; 3. Opgavegericht werken; 4. Krachtige bedrijfsvoering; 5. Werken waar we nodig zijn.
Financiën	Voor het groeiplan is tot en met 2024 in totaal € 1 miljoen door de raad ter beschikking gesteld. Het gaat hier expliciet over de begeleidingskosten van het programma; de kosten van de inzet van mensen en middelen worden vanuit de reguliere organisatie gedekt. In 2023 staat voor Barneveld Groeit! in totaal € 390.000 aan incidentele middelen gepland. Voor 2024 resteert een budget van € 100.000 incidenteel. Daarnaast zijn er voor het (al dan niet tijdelijk) versterken van extra uitvoeringskracht via de beleidstoevoegingen in de begroting extra middelen opgenomen. Zie paragraaf Bedrijfsvoering voor verdere toelichting.
Planning	Uitvoering gestart, eindigt op 31 december 2024.
Risico's	Werkdruk, waardoor er onvoldoende tijd is voor de ontwikkeling. Cultuur.

4.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Wat gaat het kosten?

Financiële tabel

bedragen x € 1.000

4. Bestuur en interne dienstverlening	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
4.1 Bestuur	- 3.060	244	- 2.816
411 Raad	- 1.417	244	- 1.173
412 B&W	- 1.074	-	- 1.074
413 Bestuurlijke samenwerking	- 569	-	- 569
4.2 Interne dienstverlening	- 31.243	1.820	- 29.423
421 Beheer overige eigen gebouwen en gronden	- 1.790	1.009	- 782
422 Ondersteuning organisatie	- 29.452	811	- 28.641
4.3 Algemene dekkingsmiddelen	- 1.380	115.273	113.893
431 Treasury	- 284	846	563
432 Belastingen	- 1.424	16.795	15.371
433 Algemene uitkering	- 233	97.336	97.104
434 Overige baten en lasten	- 792	4	- 788
436 Werken voor derden	1.352	292	1.644
Saldo van baten en lasten	- 35.683	117.337	81.654
Mutatie reserves			
4.4 Resultaatbepaling	- 6.209	9.861	3.652
441 Mutaties reserves	- 6.209	9.861	3.652
Mutatie reserves	- 6.209	9.861	3.652
Totaal	- 41.892	127.198	85.306

Lasten en baten per beleidsproduct

4. Bestuur en interne dienstverlening		Bedragen x € 1.000	
		Lasten	Baten
411 Raad		-1.417	244
412 B&W		-1.074	0
413 Bestuurlijke samenwerking		-569	
421 Beheer overige eigen gebouwen en gronden		-1.790	1.009
422 Ondersteuning organisatie	-29.452		811
431 Treasury		-284	846
432 Belastingen		-1.424	16.795
433 Algemene uitkering		-233	97.336
434 Overige baten en lasten		-792	4
436 Werken voor derden			292

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

Na de algemene uitkering uit het gemeentefonds zijn de gemeentelijke heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Deze heffingen zijn de enige inkomstenbronnen waarop de gemeenteraad invloed kan uitoefenen. Met name voor de zuivere belastingen, de heffingen waar geen direct aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat, is er geen maximum bedrag of opbrengst aangegeven. Voor leges en andere betalingen voor overheidsdiensten is bepaald dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst van de heffing mag dan totaal niet hoger zijn dan de kosten die de gemeente moet maken om de diensten te verlenen.

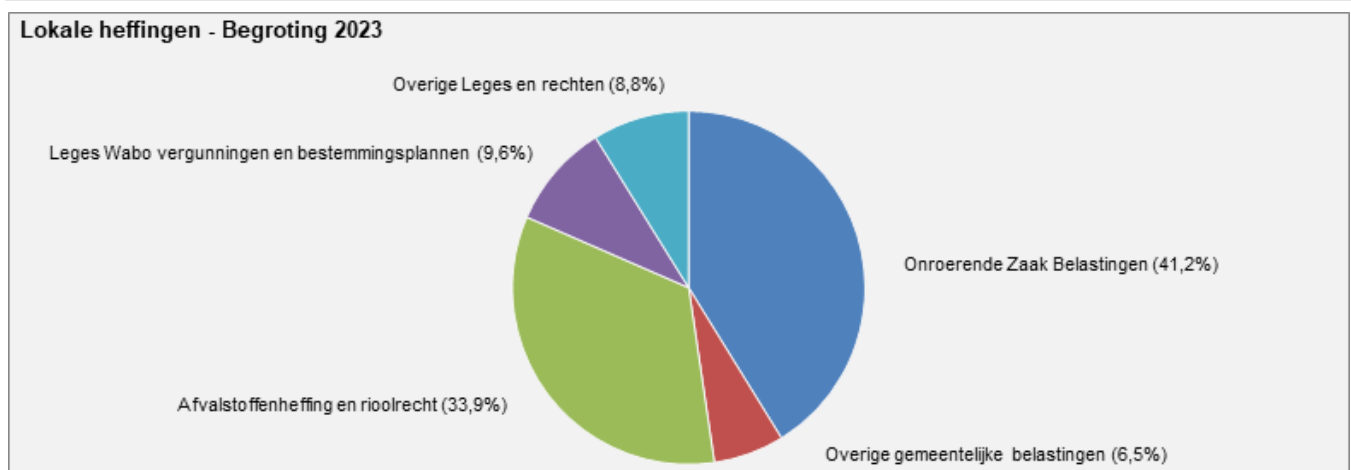
De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen zijn geraamd onder de verschillende producten. Het (meerjaren)beleid ten aanzien van de lokale belastingen is opgenomen in de op 16 december 2014 door de raad vastgestelde Nota lokaal belastinggebied Barneveld 2014. Voor zover het beleid van specifieke belastingen afwijkt van de in de nota opgenomen uitgangspunten, is dat hieronder bij die belasting aangegeven. Een actualisatie van deze nota wordt uiterlijk in het voorjaar van 2023 aan de raad voorgelegd.

In deze paragraaf komen de volgende zaken aan de orde:

- het beleid ten aanzien van de verschillende heffingen en de tarieven;
- de lokale lastendruk;
- gegevens over kwijschelding.

Na de zomer van 2022 is de rekenkamercommissie Vallei & Veluwerand op verzoek van de auditcommissie gestart met een onderzoek naar de lokale heffingen. Doel is inzicht krijgen in de opbouw en kostendekkendheid van de tarieven en hoe deze zich verhouden tot tarieven van vergelijkbare gemeenten. Het rapport van de rekenkamercommissie zal in het eerste kwartaal van 2023 worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Diagram lokale heffingen

1.2 Beleid

Algemeen

Het beleid voor de lokale belastingen is vastgelegd in de verschillende verordeningen en in de Nota lokaal belastinggebied Barneveld 2014. Het tarievenbeleid wordt jaarlijks geformuleerd bij de vaststelling van de begrotingsuitgangspunten in de kadernota. Dit jaar is er vanwege de bestuurswisseling geen kadernota opgesteld maar een compacte kaderbrief. In deze kaderbrief lag de nadruk op de beleidsmatige en financiële hoofdlijnen. In het financieel

meerjarenperspectief zijn geen (nieuwe) autonome belastingontwikkelingen voorzien buiten de jaarlijkse aanpassing aan de inflatieontwikkeling. In het coalitieakkoord 2022-2026 is ten aanzien van de inflatieontwikkeling aangegeven dat gewerkt wordt met een driejaarsgemiddelde in plaats van het vijfjaarsgemiddelde dat in de vorige bestuursperiode werd gebruikt. Deze methodiek is ook toegepast in de kaderbrief. Hiermee volgen de inkomsten beter en sneller de werkelijke ontwikkeling van de inflatie (al is er nog steeds een vertraging van circa twee jaar), waardoor we het huidige voorzieningenniveau kunnen behouden zonder grote ombuigingen. Voor 2023 is het percentage voor de inflatieontwikkeling vastgesteld op 3,25%. Dit geldt voor alle belastingen (met uitzondering van de reclamebelasting), heffingen en leges tenzij er vanwege maximale kostendekkendheid of wettelijke maximumtarieven aanpassingen noodzakelijk zijn.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Voor de OZB betekent dit, afgezien van de groei, een stijging van de opbrengst met 3,25% inflatie voor eigenaren woningen en voor de eigenaren en gebruikers van niet-woningen. De groei betreft de toename van de waarde en daarmee de opbrengst door nieuwbouw en verbouwing. Na het afronden van de hertaxatie, doen wij een voorstel waarbij de tarieven voor 2023 definitief worden vastgesteld en ook rekening wordt gehouden met de gemiddelde waardeontwikkeling van de objecten.

Afvalstoffenheffing

In 2021 is analoog aan de rioolheffing een egalisatievoorziening ingesteld waarin het positieve verschil tussen de toerekenbare kosten afvalstoffeninzameling en de afvalstoffenheffing is gestort. Dit verschil bedroeg in 2021 circa € 1,353 miljoen. De middelen in de egalisatievoorziening kunnen in de komende jaren aangewend worden om kostenstijgingen te compenseren, waardoor de tarieven niet of minder behoeven te worden verhoogd. Op basis van de actuele kostenonderbouwing is er geen aanleiding voor een tariefsverhoging en kunnen de kostenstijgingen voldoende worden gecompenseerd door hogere vergoedingen voor gescheiden inzameling.

Rioolheffing

In het in mei 2021 vastgestelde GRP is een jaarlijkse stijging van 4% voorzien om kostendekkend te zijn. Dit komt mede door de ambities om de klimaatadaptatie ook vorm te geven. Gelet op de uitvoeringsconsequenties wordt nog nader bezien of gestalte wordt gegeven aan de nieuwe Modelverordening Riool- en Waterzorgheffing van de VNG. De (mogelijke) invoering zal dan ingaan voor het belastingjaar 2024.

Grafrechten

Bij de Programmabegroting 2018 is geconstateerd dat de opbrengsten uit de grafrechten niet volledig de kosten dekken, waarbij gesteld is dat de tarieven naar volledige kostendekkendheid moeten groeien. Dit overeenkomstig het algemene uitgangspunt van 'de gebruiker betaalt'. In de notitie 'kostendekkendheid grafrechten', onderdeel van de ingekomen stukken van de raad van juli 2018, heeft het college aangegeven de komende jaren te kiezen voor een geleidelijke tariefontwikkeling om gefaseerd te groeien naar een kostendekkende situatie. Uit deze notitie blijkt dat een verhoging van de tarieven van de grafrechten met 7% voor een periode van zes jaar (2019-2024) volstaat om tot kostendekkende tarieven te komen. Besluitvorming over de tarieven vindt plaats bij de Programmabegroting en de belastingverordening. Vanaf de Programmabegroting 2019 werden de tarieven jaarlijks met 7% verhoogd. In 2023 wordt deze lijn voortgezet.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging maakt het noodzakelijk de legesverordening met bijbehorende tarieventabel aan te passen aan deze nieuwe wetgeving. Het uitgangspunt voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is bepaald op 1 januari 2023. Een definitief besluit over de inwerkingtreding zal echter voor 1 november 2022 worden genomen. Indien de inwerkingtreding op 1 januari 2023 wordt gesteld dan wordt in december een op de Omgevingswet aangepaste legesverordening ter besluitvorming aan u voorgelegd.

1.3 Tarieven en inkomsten

Tarieven begrotingsjaar

Tarieven lokale heffingen	2022	2023	Lasten- stijging
Afvalstoffenheffing			
- éénpersoonhuishoudens	€ 196,80	€ 196,80	0,0%
- meerpersoonshuishoudens	€ 328,00	€ 328,00	0,0%
Rioolheffing			
- vastrecht tot 350 m3 afvalwater	€ 193,85	€ 201,60	4,0%
Hondenbelastingen			
- voor de 1e hond	€ 52,00	€ 53,70	3,3%
- voor de 2e hond	€ 72,00	€ 74,30	3,2%
- voor elke volgende hond	€ 89,00	€ 91,90	3,3%
- kennels	€ 124,00	€ 128,00	3,2%
Toeristenbelasting			
- per overnachting	€ 1,10	€ 1,14	3,6%
- per seizoenplaats	€ 205,70	€ 212,20	3,2%
- per jaarplaats	€ 205,90	€ 213,40	3,6%
Forensenbelasting			
- bij een WOZ-waarde van € 70.000 of minder	€ 207,25	€ 214,00	3,3%
- bij een WOZ-waarde van meer dan € 70.000	€ 207,25	€ 214,00	3,3%
vermeerderd met 0,91% van het bedrag waarmee de heffings- maatstaf een bedrag van € 70.000 te boven gaat. Met dien verstande dat per woning een maximumbedrag geldt van:	€ 1.018,00	€ 1.050,00	3,1%
- voor woningen/onderkomens waarvoor geen waarde is vastgesteld op grond van de WOZ bedraagt het tarief:	€ 207,25	€ 214,00	3,3%

Inkomsten uit heffingen

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)			
01. Onroerende zaakbelastingen woningen	7.235	7.292	7.653
02. Onroerende zaakbelastingen niet-woningen	6.479	6.634	6.744
03. Hondenbelasting	166	208	215
04. Toeristenbelasting	706	585	704
05. Forensenbelasting	1.097	1.095	1.226
06. Reclamebelasting	112	170	120
07. Precariobelasting	2.969	2.755	-
Totaal Belastingen (Algemene dekkingsmiddelen)	18.764	18.739	16.662
Rechten (Tariefsgebonden)			
08. Rioolheffing	5.077	5.279	5.629
08. Rioolheffing - kwijtschelding	- 116	- 120	- 115
09. Afvalstoffenheffing	6.567	6.481	6.481
09. Afvalstoffenheffing - kwijtschelding	- 162	- 155	- 155
10. Begrafenisrechten	829	883	1.042
11. Parkeergelden	596	695	718
12. Parkeerboetes	35	100	103
13. Marktgelden	30	35	36
14. Leges burgerlijke stand	140	145	145
15. Leges dienstverlening	591	856	856
16. Leges Wabo vergunningen	2.996	2.266	2.266
17. Leges bestemmingsplannen	1.101	901	1.097
18. Overige leges	137	186	192
Totaal Rechten (Tariefsgebonden)	17.822	17.551	18.294

Totaal lokale heffingen	36.586	36.290	34.956
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

1.4 Kostendekkendheid

Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing wordt hieronder een uitgebreidere kostendekkendheid weergegeven.
Gerekend wordt met een opslag van de overhead ten opzichte van de salariskosten die toegerekend worden aan de betreffende heffing (50%).

In de verzameltabel is de kostendekkendheid van de verschillende leges op hoofdlijnen weergegeven en een totaal kostendekkendheidspercentage (rekening houdend met de in deze programmabegroting voorgestelde tariefsaanpassingen).

Afvalstoffenheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2022		Begroting 2023	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	5.434	83%	5.616	87%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 640	-10%	- 955	-15%
Netto kosten product	4.793	73%	4.661	72%
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	765	12%	655	10%
Aandeel straatreiniging (m.i.v. 2021: 50%)	338	5%	306	5%
BTW	666	10%	859	13%
Toe te rekenen kosten product	1.769	27%	1.820	28%
Totale kosten	6.562	100%	6.481	100%
Totale opbrengst heffing	6.429		6.481	
Tekort	- 132		- 1	
Dekkingspercentage opbrengsten		98%		100%

Rioolheffing

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2022		Begroting 2023	
	Bedrag	%	Bedrag	%
Kosten				
Netto kosten product				
Kosten product	3.965	80%	4.369	79%
Inkomsten product, excl. heffingen	- 58	-1%	- 44	-1%
Netto kosten product	3.907	79%	4.326	79%
Toe te rekenen kosten product				
Overhead	436	9%	649	12%
Aandeel straatreiniging (m.i.v. 2021: 50%)	338		306	
BTW	258		230	4%
Toe te rekenen kosten product	1.032	9%	1.185	16%
Totale kosten	4.938	88%	5.510	94%
Totale opbrengst heffing	4.819		5.514	
Overschot, te verrekenen met voorziening VGRP	- 119		4	
Dekkingspercentage opbrengsten		98%		100%

Leges en heffingen

bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid heffingen	Lasten taakveld	Overhead incl. rente	BCF /BTW	Totaal lasten	Leges	Andere inkomsten	Dekkings %
Afvalstoffenheffing	5.616	961	859	7.436	6.481	955	100%
Rioolheffing	4.369	955	230	5.554	5.514	44	100%
Grafrechten	985	246	-	1.232	1.041	1	85%
Leges omgevingsvergunning	3.739	977	- 100	4.616	3.363	712	86%
Leges burgerzaken	1.203	333	-	1.536	1.030	-	67%
	15.913	3.472	989	20.373	17.428	1.712	93%

1.5 Lokale lastendruk

Om een indruk te krijgen van de 'lokale lastendruk' wordt berekend wat de huishoudens aan belasting moeten betalen. Daarbij wordt gekeken naar de voor huishoudens gebruikelijke heffingen: de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen wordt jaarlijks een atlas van de lokale lasten opgesteld. Deze atlas geldt voor de VNG als een officiële publicatie die de lokale lasten in beeld brengt. De bruto woonlasten van meerpersoonshuishoudens lopen, volgens de Atlas voor 2022, uiteen van € 667 tot € 1.736 per jaar. Voor een gemiddeld huishouden in Barneveld bedroeg de stijging 8,4%. Landelijk gezien bevindt de gemeente Barneveld zich op plaats 147 van de 354 gemeenten en is Barneveld nog altijd een gemeente met een gemiddelde lastendruk.

Tabel lokale lastendruk

Lokale lastendruk	2021	2022	Lasten-stijging (%)
Barneveld tarieven			
- Barneveld (meerpersoons huishoudens)	€823	€892	8,4%
Hoogste tarieven			
- Landelijk	€1.517	€1.736	14,5%
- Gelderland	€1.090	€1.170	7,4%
Gemiddelde tarieven			
- Landelijk	€818	€904	10,5%
- Gelderland	€808	€916	13,4%
Laagste tarieven			
- Landelijk	€598	€667	11,5%
- Gelderland	€618	€668	8,1%

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl/digatlas/index)

1.6 Kwijtschelding

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen voor de aanslag van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de onroerendezaakbelasting. Bij de beoordeling van het verzoek vindt er een toets plaats naar inkomen en vermogen. De gemeente mag alleen kwijtschelding verlenen als het inkomen niet hoger ligt dan 100% van het bijstandsniveau. Mensen die duurzaam een laag inkomen hebben, hoeven geen verzoek om kwijtschelding in te dienen. Hun aanslagen worden automatisch kwijtgescholden.

Naar verwachting wordt er in 2022 ongeveer 700 keer geheel of gedeeltelijk kwijtschelding verleend tot een totaalbedrag van € 270.000. Voor 2023 zal dit ongeveer gelijk blijven.

Tabel ontwikkeling kwijtschelding

bedragen x € 1.000

Kwijtscheldingen	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Kwijtschelding rioolheffing	- 116	- 120	- 115
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	- 162	- 155	- 155
Totaal	- 278	- 275	- 270

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel en structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn, is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de financiële risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. De mate van flexibiliteit van de gemeentebegroting speelt een belangrijke rol bij de bepaling van het weerstandsvermogen: hoe snel kunnen tegenvallers worden opgevangen door ombuigingen van bestaand beleid, al dan niet in combinatie met belastingverhogingen? Ook de omvang van de vrij aanwendbare reserves is daarbij van belang. Vanuit het provinciaal toezicht zijn geen directe normen voor het weerstandsvermogen aangegeven; wel wordt bewaakt dat de algemene reserve een bepaalde minimumomvang heeft.

Begrippenkader

Onder het weerstandsvermogen wordt een kengetal verstaan, namelijk de verhouding tussen de direct beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit.

Weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit : benodigde weerstandscapaciteit.

Met de direct beschikbare weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Onder benodigde weerstandscapaciteit verstaan we alle risico's waarvoor nog geen maatregelen zijn getroffen, die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Tot het treffen van dergelijke maatregelen behoren onder andere het instellen van voorzieningen, het afdekken van risicogebieden met verzekeringen of andere risicobeperkende acties.

2.2 Beleid

Eind 2020 is de Nota risicomanagement & weerstandsvermogen 2020-2024 geactualiseerd en daarin zijn de hoofdlijnen van beleid ongewijzigd.

Het weerstandsvermogen wordt concernbreed twee maal per jaar bepaald, ten tijde van de begroting en de jaarrekening (in paragraaf 2, programmabegroting en jaarverslaggeving).

Risico's en reserves zijn continu aan verandering onderhevig, zo is ook het weerstandsvermogen in deze paragraaf een momentopname. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt er daarom gewerkt met streefwaardes en bandbreedtes in plaats van met exacte getallen. Met ingang van de begroting 2021 hanteren we een meer uitgebreide set van indicatoren waarmee een bredere weging van de balanswaarden als weerstandsvermogen, schuldenpositie en/of exploitatieruimte mogelijk wordt gemaakt.

De bandbreedtes van het weerstandsvermogen zijn gehandhaafd als in onderstaande tabel.

Weerstands vermogen	Effect	Maatregel
< 1,0	onder minimale streefwaarde	College neemt maatregelen om binnen twee jaar > 1,0 te komen. Deze zijn gericht op het verlagen van de benodigde weerstandscapaciteit en/of het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit.
1,0 – 1,2	minimale streefwaarde	college maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
1,2 – 1,6	optimale bandbreedte	n.v.t.
1,6 – 2,0	maximale streefwaarde	college maakt analyse en geeft de meerjarige verwachting aan.
> 2,0	boven maximale streefwaarde	n.v.t.

2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mate aan waarin de gemeente zelf in staat is om niet-begrote kosten te dekken door structurele middelen vrij te maken. Hierbij kan gedacht worden aan de mogelijkheden die er zijn tot het verhogen van de inkomsten (bijvoorbeeld via belastingverhoging).

Bij de incidentele weerstandscapaciteit gaat het om de aanwezigheid van vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden ingezet. Binnen deze paragraaf houden wij slechts rekening met de incidentele weerstandscapaciteit.

In onderstaande tabel is een vergelijkend overzicht gegeven van de geprognosticeerde weerstandscapaciteit per begin/einde van het boekjaar 2023. Hierbij zijn de incidentele uitgaven verwerkt. Eventuele winstnemingen grondexploitaties zijn niet in deze prognose opgenomen.

Tabel weerstandscapaciteit

bedragen x € 1.000					
Weerstandscapaciteit	Realisatie ultimo 2019	Realisatie ultimo 2020	Realisatie ultimo 2021	Prognose ultimo 2022	Prognose ultimo 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit					
1. Algemene reserves	34.023	34.776	30.688	34.454	31.679
2. Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Beschikbare weerstandscapaciteit	34.023	34.776	30.688	34.454	31.679
Benodigde weerstandscapaciteit	13.700	15.300	22.600	25.300	25.300
Weerstandratio	2,48	2,27	1,36	1,36	1,25

Algemene reserves (a)

Voor de berekening van de weerstandscapaciteit worden alleen de vrij besteedbare reserves meegenomen. Deze vrij besteedbare reserves treffen wij aan bij de groep van algemene reserves. Voor de bestemmingsreserves geldt dat voor wijziging van de bestemming een raadsbesluit nodig is, zodat er dus geen sprake is van een vrij besteedbare reserve. Voorzieningen zijn niet vrij besteedbaar en behoren daarom niet tot de weerstandscapaciteit.

Stille reserves (b)

Stille reserve is het verschil tussen de hogere directe opbrengstwaarden bij verkoop en de boekwaarden van de diverse activa. Hierbij kan worden gedacht aan panden, aandelen en bedrijfsmiddelen. De directe opbrengstwaarde dient bekend te zijn en bovendien moeten de betreffende activa direct verkoopbaar of verhandelbaar zijn. Dit is met de gemeentelijke activa zelden het geval. Mede daarom zijn de stille reserves als een p.m.-post (pro memoria) opgenomen.

2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de begroting 2023 zijn de risico's onlangs geactualiseerd. Waar mogelijk zijn maatregelen getroffen om risico's te beperken. Vervolgens is er een risicosimulatie uitgevoerd. Deze risicosimulatie resulteerde in een totaal risicobedrag van € 25,3 miljoen. Dit bedrag is daarmee € 2,7 miljoen hoger dan de risico's in de jaarverslaggeving 2021 (22,6 miljoen). De top vijf van belangrijkste risico's is niet gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening, wel zijn de stikstofproblematiek en de gevolgen van de instroom statushouders nieuw in de top tien opgenomen.

De belangrijkste tien risico's (mix van omvang/geld en kans) in volgorde van grootte van impact:

1. onvoorziene risico's grondexploitaties (ruim 20 miljoen);
2. stagneren uitvoeren taken als gevolg van groot extern beroep - arbeidsmarkt;
3. beheer kwaliteit van de nieuwe wijken blijft achter;
4. kosten jeugdhulp en participatie nemen toe (gedaald in risico vanwege wijziging van het woonplaatsbeginsel);
5. instroom statushouders;
6. gevolgen groei gemeente;
7. groter beroep voorzieningen door crisis (inflatie, COVID-19, arbeidsmarkt);
8. gevolgen inflatie, COVID-19, arbeidsmarkt bij maatschappelijke partners;
9. onvoldoende managementinformatie voor adequate sturing;
10. gevolgen niet-procesmatig werken.

Risico's zijn ook inzichtelijk bij (en integraal onderdeel van) alle speerpunten van de vier programma's. De risico's van verbonden partijen zijn in paragraaf 6 in beeld gebracht.

2.5 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

$$\text{Weerstandsvermogen} = 34,5 / 25,3 = 1,36$$

Het weerstandsvermogen is ten opzichte van de stand van een half jaar geleden (bij de jaarrekening 2021) gelijk gebleven. Dit bij een toename van de algemene reserve met € 3,7 miljoen en een toename van de risico's met € 2,7 miljoen. Het weerstandsvermogen blijft hiermee binnen de optimale bandbreedte (1,2 - 1,6). Het weerstandsvermogen moet mede worden beoordeeld in het licht van de solvabiliteit. De beschikbare weerstandscapaciteit maakt hier onderdeel van uit. De solvabiliteit (zie paragraaf 2.6) bevindt zich boven de minimale streefwaarde, maar nog onder de optimale streefwaarde. Het is daarom verstandig geen specifieke besluiten te nemen die het weerstandsvermogen en de solvabiliteit omlaag brengen.

2.6 Balansprognose en financiële kengetallen

Wij besteden in de P&C documenten aandacht aan balansratio's. Dit zijn verhoudingsgetallen op basis van de balans en/of exploitatietotalen. Ook maken we een balansprognose en worden kengetallen opgenomen conform de voorgeschreven berekeningssystematiek. De gegevens zijn geactualiseerd en aangesloten op de stand van de jaarrekening 2021.

Meerjarenbalans

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting	Begroting	MJR	MJR	MJR
	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
bedragen x € 1.000						

Vaste activa						
Immateriële vaste activa	635	1.773	1.662	1.311	986	685
Materiële vaste activa	268.952	311.051	324.755	352.361	361.325	365.148
Financiële vaste activa	14.879	11.913	12.938	12.938	12.938	12.938
Totaal vaste activa	284.466	324.737	339.355	366.610	375.249	378.771
Vlottende activa						
Vorraden	68.677	49.360	50.319	25.662	28.701	26.875
Vorderingen	10.178	10.178	10.178	10.178	10.178	10.178
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	13.061	13.061	13.061	13.061	13.061	13.061
Totaal vlottende activa	91.916	72.599	73.558	48.901	51.940	50.114
Totaal activa	376.381	397.336	412.913	415.511	427.189	428.885
Vaste passiva						
<u>Eigen vermogen</u>						
Reserves	88.433	100.814	97.162	94.798	94.161	93.523
Onverdeeld resultaat	14.901	1.216	- 2.551	778	5.226	- 779
<u>Vreemd vermogen</u>						
Voorzieningen	19.530	13.772	14.043	14.507	13.865	13.588
Langlopende schulden	207.624	241.485	244.155	251.825	260.495	269.165
Totaal vaste passiva	330.487	357.287	352.809	361.908	373.747	375.498
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	20.690	21.949	42.004	35.503	35.342	35.287
Liquide middelen	7.104	-	-	-	-	-
Overlopende passiva	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100
Totaal vlottende passiva	45.894	40.049	60.104	53.603	53.442	53.387
Totaal passiva	376.381	397.336	412.913	415.511	427.189	428.885

In bovenstaande balans wordt een verkorte omschrijving gebruikt voor de diverse posten. De terminologie volgens BBV is als volgt:

Balanspresentatie:

- Vorderingen (activa)
- Langlopende schulden (passiva)
- Kortlopende schulden (passiva)
- Liquide middelen (passiva)

Terminologie BBV:

- Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
- Banksaldi (deze zijn onderdeel van de netto-vlottende schulden)

Toelichting meerjarenbalans

Als uitgangspunten voor de meerjarenbalansprognose hebben wij ons gericht op de belangrijkste en grootste posten. Daarbij hebben wij een aantal uitgangspunten gehanteerd ten aanzien van:

- de materiële vaste activa: hierin is een toename opgenomen op basis van het onderhanden werk 2022 en het Meerjaren Investeringsplan 2023-2026 (zie bijlage 7) en een afname op basis van de vaste, toekomstige afschrijvingen;
- de financiële vaste activa: er is een inschatting gemaakt op basis van gemaakte afspraken en het historisch verloop van de portefeuille;
- de grondvoorraad (inclusief voorziening) is gebaseerd op het actuele Meerjarenplan Grondexploitaties (MPG). Er is, net als in voorgaande jaren, nog geen rekening gehouden met (verwachte) winsten;
- de reserves: er is een inschatting gemaakt op basis van vaste en incidentele stortingen en onttrekkingen;
- de langlopende schulden: op basis van het verloop gebaseerd op de huidige vaste leningenportefeuille en een inschatting van aan te trekken nieuwe geldleningen.

De post 'kortlopende schuld' is de sluitpost en geeft een indicatie voor de resterende nog aan te trekken financiering in de betreffende jaren. Dit kan kortlopend dan wel langlopend afgesloten worden.

Financiële kengetallen

Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en ontwikkeling ervan in de tijd. De uitkomst van een individuele ratio biedt een beperkt inzicht. In vergelijking met de programmabegroting 2022 is het aantal ratio's beperkt tot de meest belangrijke voor de interne beoordeling van de financiële positie en ook door de toezichthouders gebruikt.

Netto schuldquote

Het kengetal netto schuldquote geeft de verhouding weer tussen de schuldenlast en de inkomsten. Op basis van de score kan een oordeel worden gevormd in hoeverre het inkomen van de gemeente toereikend is om de aan de schuldverplichtingen te voldoen. Als streefwaarde hanteert de VNG een netto schuldquote van 130% als bovengrens.

Gecorrigeerde netto schuldquote

De effectieve netto schuldquote is de netto schuldquote minus uitleenquote (verstrekke geldleningen).

Kengetal grondexploitatie

Het totaal van voorraad bouwgrond (in exploitatie genomen gronden en niet in exploitatie genomen gronden) afgezet tegenover de inkomsten van de gemeente. Hoe lager het percentage, hoe beter.

Solvabiliteit

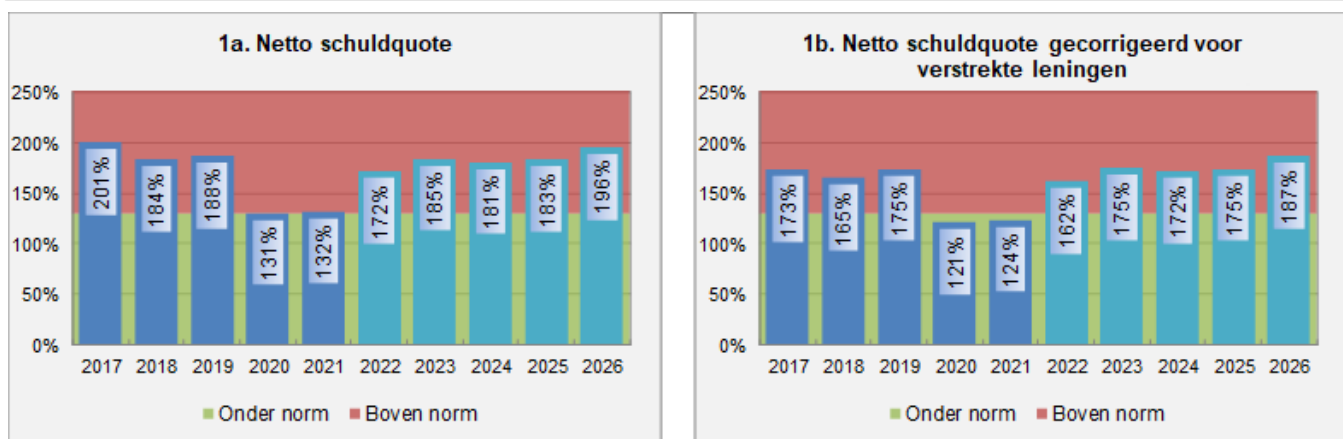
Het procentuele aandeel van het eigen vermogen op het totaal van het vermogen. Deze ratio geeft aan in hoeverre een organisatie op de lange termijn aan financiële verplichtingen kan voldoen. De algemeen gehanteerde streefwaarde is minimaal 20% (eigen vermogen/totale vermogen), maar liever meer dan 30% (streefwaarde).

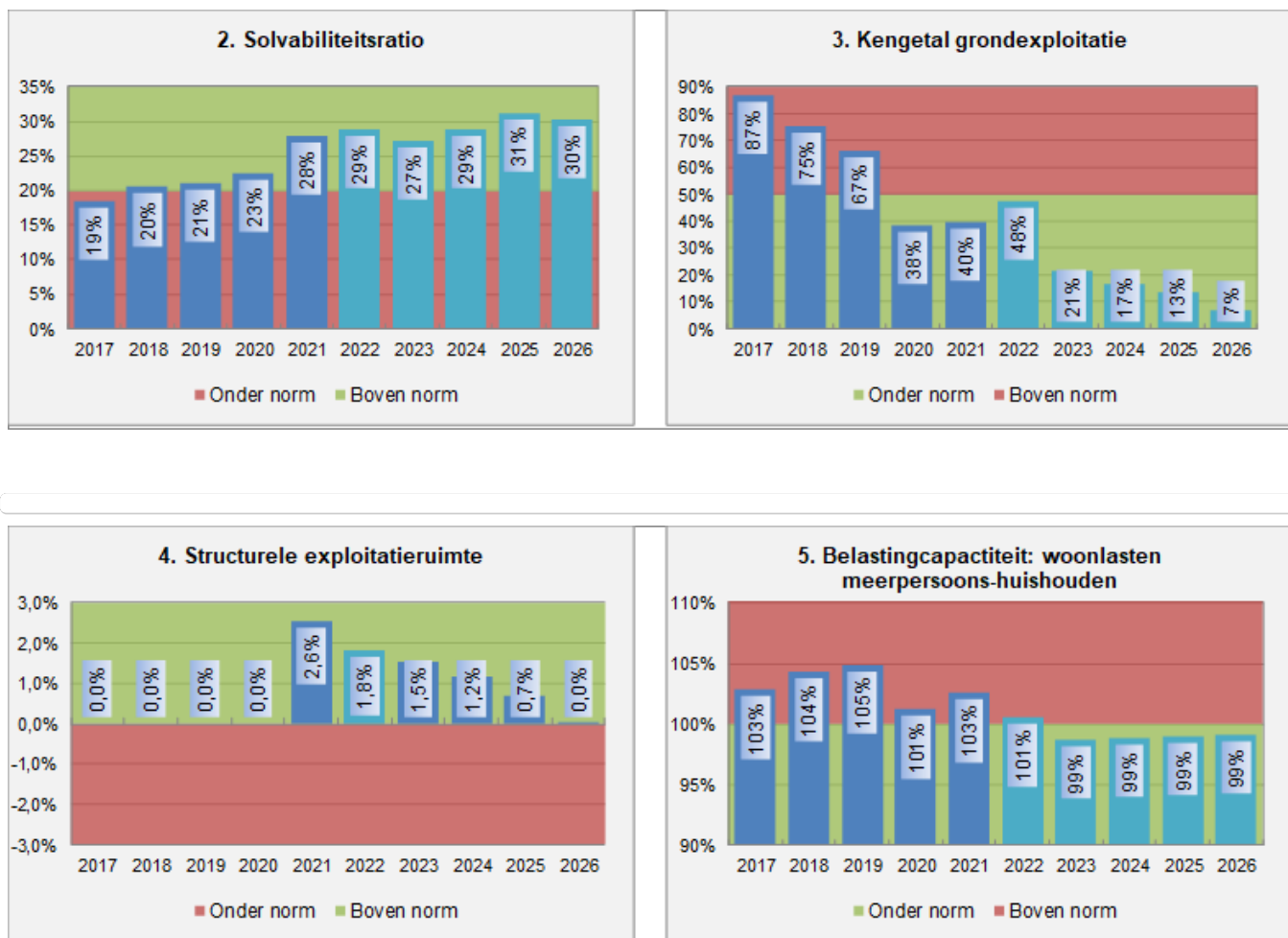
Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is het structurele exploitatieresultaat uitgedrukt in de totale baten voor de mutatie op reserves. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft aan hoeveel een gemeente zijn inkomsten kan verhogen bij een slechtweersscenario. Daartoe worden de gemiddelde woonlasten (OZB, riool en afvalstoffenheffing) van de gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Als de gemeentelijke gemiddelde woonlasten onder het landelijk gemiddelde liggen is er ruimte aanwezig om tarieven te verhogen, uiteraard voor zover de kostenonderbouwing bij de riool- en afvalstoffenheffing dit toelaten.

Toelichting financiële kengetallen

De kengetallen zijn op basis van de jaarrekening 2021, aangevuld met de gegevens uit het lopende begrotingsjaar 2022 en de Meerjarenbegroting en -perspectief, tot stand gekomen.

1a Netto schuldquote

De schuldquote stijgt als gevolg van het forse investeringsvolume (zie bijlage 2b; € 114 mln). Een deel hiervan kan gefinancierd worden uit een afname van de grondvoorraad maar er is zeker een substantiële verhoging van het vreemd vermogen (combinatie van lang en korte geldleningen) noodzakelijk. In de prognose meerjarenbalans is een stijging voorzien van de langlopende geldlening van circa € 62 mln.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit kengetal geeft het effect aan als alle aan derden verstrekte leningen buiten beschouwing worden gelaten. Mede door een afname van het investeringsvolume en aflossingen van de verstrekte leningen daalt deze schuldquote.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit neemt de komende jaren licht af van 26% in 2022 naar 22% in 2026. Dit is nog boven de minimale streefwaarde van 20%.

3. Kengetal Grondexploitatie

Dit kengetal is te lezen als een verbijzondering van de balansratio '1 Netto schuldquote'. In dit kengetal worden de bouwgronden (in exploitatie + niet in exploitatie) gedeeld door de totale inkomsten van de gemeente. Dit kengetal verbetert van 48% in 2022 naar circa 7% in 2026. Dit wordt veroorzaakt doordat de komende jaren diverse voorraden bouwgrond in exploitatie afgesloten zullen worden.

4 Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

5 Gemeentelijke belastingcapaciteit

De gemeentelijke belastingcapaciteit laat de ontwikkeling van de lokale belastingen en heffingen voor een gemiddeld gezin zien afgezet tegen de gemiddelde belastingdruk van gemiddeld Nederland. Bij een score onder de 100% is de belastingdruk lager dan gemiddeld Nederland. Barneveld ligt vanaf de PB 2023 net onder het landelijk gemiddelde, het niet behoeven te verhogen van de afvalstoffenheffing in 2023 draagt hieraan bij.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, groen, water en gebouwen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beheerplannen legt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Met de vaststelling van de programmabegroting machtigt de raad het college van burgemeester en wethouders om de uitgaven ten laste van de betreffende onderhoudsvoorzieningen te brengen.

Deze voorzieningen worden gevuld door een jaarlijkse storting vanuit de diverse programma's. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

3.2 Wegen

Inhoud

Het kwaliteitsniveau van de gemeentelijke wegen voldoet niet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau Basis. Ook is er sprake van een onderhoudsachterstand. Belangrijkste reden voor het te lage kwaliteitsniveau is de hoge leeftijd van veel wegen (en andere verhardingen). Een weg gaat 40 tot 60 jaar mee. Het is dus nodig om te investeren in het vervangen van de wegen die in de jaren 50 tot 70 zijn aangelegd. Voor het vervangen van wegen is niet standaard budget gereserveerd.

In het Beheerplan wegen 2023-2027 is aangegeven hoe we ervoor gaan zorgen dat het kwaliteitsniveau Basis wordt bereikt en wat hiervoor nodig is aan middelen.

Openbare verlichting en civiele kunstwerken (onder andere bruggen) maken onderdeel uit van het speerpunt wegen. Vanwege de onderhoudstoestand (door hoge leeftijd) is voor een aantal objecten vervanging noodzakelijk. Wanneer geen vervanging plaatsvindt, brengt dit veiligheidsrisico's met zich mee.

Financiën

Om het gemeentelijk wegenareaal in stand te houden wordt;

- geïnvesteerd in het vervangen van verouderde wegen, de aanleg van bermbeton en zogenaamd Levensduur Verlengd Onderhoud;
- vanaf 2025 wordt een aanvullende structurele dotatie in de voorziening groot onderhoud wegen gedaan ter dekking van de lasten voor groot onderhoud.

De totale investeringsopgave binnen de openbare ruimte is aanzienlijk groter dan de hiervoor beschikbare middelen. In 2023 volgen een integrale afweging en een meerjarenperspectief voor het totaal aan opgaven binnen de openbare ruimte. Hierin wordt de vervangingsopgave voor wegen, openbare verlichting en civiele kunstwerken meegenomen.

Risico's

1. Onvoldoende middelen binnen begroting voor vervangingsopgave

2. Onvoorziene prijsstijging door huidige marktontwikkelingen.

Gevolg:

- Niet kunnen voldoen aan wettelijke en andere verplichtingen (onder andere Wegenverkeerswet en Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)).
- Niet kunnen voldoen aan beleidsambities (Beleidsvisie beheer en onderhoud wegen 2017-

2026) en landelijk geldende richtlijnen (CROW).

3. Onvoldoende financiële middelen voor andere opgaven binnen het fysieke domein (bijvoorbeeld voor integrale projecten).

Gevolg:

- Gecombineerde aanpak is niet of slechts beperkt mogelijk. Kansen blijven liggen of onderhoud is te lang uitgesteld, ontevreden inwoners, onveilige situaties, niet mogelijk om wegen in te richten volgens maatstaven/richtlijnen, geen vitale leefomgeving.

4. In de huidige arbeidsmarkt is het, zowel intern als extern lastig om personeel te vinden.

Gevolg:

- Onvoldoende personele capaciteit intern, maar ook extern bij opdrachtnemers, waardoor de voorbereiding en/of realisatie vertraging oplopen.

Planning

De uitvoering van het beheerplan wegen vindt plaats in de periode 2023 tot en met 2027.

Voorziening groot onderhoud wegen

bedragen x € 1.000

Voorziening Groot onderhoud wegen	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Stand per 1 januari	3.293	3.425	3.557	2.784
Toevoeging	3.536	3.536	2.531	2.706
Onttrekking	- 3.404	- 3.404	- 3.304	- 3.404
Stand per 31 december	3.425	3.557	2.784	2.086

3.3 Water

Beleidskader

Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) en vigerende beleidsplannen.

Het Gemeentelijk Rioleringsplan geeft invulling aan de verplichting vanuit de Wet milieubeheer om de water- en riooltaken en de bekostiging hiervan vast te leggen. Het GRP 2021-2026 is op 26 mei 2021 vastgesteld door de gemeenteraad.

De kern van het GRP is de invulling van de gemeentelijke zorgplichten voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwater. Daarnaast is er extra aandacht voor oppervlaktewater, klimaatadaptatie, duurzaamheid en samenwerking binnen het Platform Vallei en Eem. Het GRP past in de structuur van de Omgevingswet.

Jaarlijks worden aan de raad het uitvoeringsplan voor het komende jaar en een overzicht van de uitgevoerde activiteiten en maatregelen gepresenteerd.

Financiële consequenties

De genoemde inkomsten en uitgaven komen overeen met de bedragen genoemd in het GRP 2021-2026. De meerjarenbegroting in het GRP geeft een prognose tot het jaar 2026, waarbij ervan uit wordt gegaan dat de voorziening voldoende op peil is om de benodigde maatregelen uit te kunnen voeren. De voorziening riolering heeft als doel om schommelingen in de tarieven op te vangen. De komende periode vinden er vooral stortingen in de voorziening plaats, om in latere jaren (na 2026) de verhoogde kosten te kunnen dekken.

Voorziening riolering GRP

bedragen x € 1.000

Voorziening riolering GRP	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Stand per 1 januari	2.774	2.913	3.431	4.222
Toevoeging	139	518	791	738

Onttrekking				
Stand per 31 december	2.913	3.431	4.222	4.960

3.4 Groen

Beleidskader

Landschapsplan:

Omdat het groenstructuurplan verouderd is en herijking niet wenselijk wordt er een Landschapsplan opgesteld. Het voornemen is om met een integraal landschapsplan te komen waarin ook de onderdelen klimaatadaptatie en biodiversiteit een rol spelen. Een plan van aanpak hiervoor komt in maart 2023 ter kennisname naar de raad. Voor het opstellen van het plan is bestaand budget afdoende, voor de uitvoer is voor zover nu bekend geen aanvullend budget benodigd.

Bomenbeleidsplan:

In 2023 zal er een Bomenbeleidsplan opgesteld worden. Het bevat beleid rond bomen, beschermen van bomen (bijvoorbeeld beschermde bomenlijst, kapvergunningsstelsel, beschermen volgens bestemmingsplan) en het beheer / onderhoud van bomen. Het opstellen van het beleid is van meerdere factoren afhankelijk (o.a. fasering en formatie). Zodra het beleidsplan is vastgesteld zal duidelijk worden welk budget benodigd is voor de uitvoer van het Bomenbeleidsplan. Een voorstel hiervoor volgt op dat moment.

De volgende budgetten aangaande bomen maken op dit moment deel uit van de begroting:

- **Opstellen Bomenbeleidsplan**
Voor het opstellen van dit plan is incidenteel € 100.000,- beschikbaar. Dit budget is eerder beschikbaar gesteld voor het opstellen van een Groenstructuurplan en wordt nu ingezet voor het opstellen van het Bomenbeleidsplan.
- **Projectleider**
Voor het opstellen van een Bomenbeleidsplan is een projectleider noodzakelijk. Hiervoor is de beleidstoevoeging Projectleider Fysiek Domein opgenomen. Deze projectleider zal onder andere worden ingezet voor het Bomenbeleidsplan. Het gaat hier om een bedrag van € 92.000 voor zowel 2023 als 2024 (incidenteel voor 2 jaar), zie bijlage 2a.
- **Boomveiligheidscontroles**
Naast bovengenoemd is er een beleidstoevoeging voorgesteld voor de uitvoer van boomveiligheidscontroles. Dit betreft een beleidstoevoeging van € 41.000,- structureel. De boomveiligheidscontroles worden onderdeel van het nog op te stellen Bomenbeleidsplan.
- **Eerste uitvoer**
Voor de eerste uitvoer (aanplant, verplaatsing etc.) van het Bomenbeleidsplan is incidenteel € 50.000,- beschikbaar. Dit budget is het restant van eerder beschikbaar budget voor het opstellen van het Groenstructuurplan.
- **Vergroeningsvoorstel Barneveld centrum**
Separaat van het Bomenbeleidsplan is er een Vergroeningsvoorstel Barneveld Centrum, opgesteld door Plaatselijk Belang. In overleg met Plaatselijk Belang Barneveld Centrum wordt het planten van bomen in het centrum verder uitgewerkt. De provincie Gelderland bood de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor het aanplanten van bomen om hittestress tegen te gaan. De subsidie vereist een eigen bijdrage van 50%. De subsidieaanvraag is inmiddels goedgekeurd. De provincie draagt € 100.000,- bij om uitvoer te geven aan de maatregelen zoals genoemd in het voorstel. Dit betekent dat er vanuit de gemeente Barneveld eveneens een bijdrage van € 100.000,- wordt verwacht. Deze investering valt binnen het MIP, en is onderdeel van het cluster Onderwijs, sport, biodiversiteit, vergroening en overig.

Beheerplan

Op dit moment is de afdeling bezig met het opstellen van een beheerplan voor de begraafplaatsen. Dit zou kunnen dienen als opstap naar een beheerplan voor al het groen in de wijken. Een planning hiervoor is nog niet gemaakt.

3.5 Gebouwen

Beleidskader

Met de nota Vastgoedbeleid worden de bestaande vastgoedkaders (spelregels) op één plaats samengebracht, waarbij een strategische visie op het vastgoed wordt ontwikkeld: 'visie en sturing op het vastgoedbeheer'. Doelstelling hierbij is het vastgoed in bezit van de gemeente Barneveld op een *doeltreffende* en *doelmatige* wijze te beheren. De planning is om de nota eind 2022 gereed te hebben.

De nota Vastgoedbeleid geeft uitvoering aan de vraag naar huisvesting, voortkomend uit het Accommodatiebeleid dat de handvatten biedt voor het beoordelen van maatschappelijke activiteiten en de ondersteunende rol van de gemeente bij het accommoderen van deze activiteiten. De nota Accommodatiebeleid Sport & Cultuur is op 20 januari 2022 vastgesteld door de raad.

Na besluitvorming van de nota Vastgoedbeleid wordt het Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed (MPMV) opgesteld. Hierin worden de concrete doelstellingen (visie) opgenomen ten aanzien van doelmatigheid (financieel), doeltreffendheid (gebruik), en de relatie tot kwaliteit van gebouwen.

Technisch beheer

Voor veiligheid en gezondheid en het waardebehoud van vastgoed is het van belang vastgoed in goede staat van onderhoud te houden. Technisch onderhoud is dan ook een kerntaak van team Vastgoed. Wanneer we spreken over technisch onderhoud wordt het onderscheid gemaakt tussen planmatig onderhoud (ook wel 'meerjarig onderhoud') en niet-planmatig onderhoud (ook wel 'jaarlijks onderhoud'). Dit betreft correctief, preventief en dagelijks onderhoud. Van beide vormen van onderhoud worden de uitgangspunten toegelicht in het werkdokument Beheerplan Technisch Onderhoud (BPTO). In de nota Vastgoedbeleid(kaders) en het werkdokument BPTO (in ontwikkeling) zijn de werkprocessen en uitvoeringseisen opgenomen voor het planmatig onderhoud.

Planmatig onderhoud

De rapportage Planmatig onderhoud 2023-2042 geeft een overzicht van de geprognosticeerde benodigde financiële middelen voor het uitvoeren van de onderhoudswerkzaamheden. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt welke structurele onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn, gekoppeld aan de toekomstvisie voor het gebruik en het beheer van de gebouwen. Daarnaast zijn mutaties op het gebouwenbestand, de gewijzigde wetgeving en de meest omvangrijke werkzaamheden toegelicht. Het efficiënt uitbesteden van planmatige onderhoudswerkzaamheden is een doorlopend aandachtspunt. Door aangescherpte wetgeving en maatschappelijke en economische ontwikkelingen wordt er steeds meer gekeken naar de mogelijkheden voor het verduurzamen van het vastgoed. Niet alleen bij nieuwbouw, maar juist bij bestaande bouw worden strengere eisen gesteld. Er wordt momenteel gewerkt aan een voorstel voor een duurzaam meerjarig onderhoudsplan (DMJOP). Verder wordt bekeken in hoeverre onderdelen van klimaatadaptief bouwen kunnen worden meegenomen in het uitvoeren van onderhoud.

Vastgoedportefeuille

De gemeente Barneveld heeft ongeveer 85 gemeentelijke gebouwen in planmatig onderhoud. Dit betreft objecten ten behoeve van onder andere gemeentelijke diensten, kleedruimten op sportcomplexen, binnensportaccommodaties, zwembaden, de Veluwehal, buurthuizen, opstallen bij begraafplaatsen, monumentale kerktorens, een parkeergarage (Transferium Noord) en brandweergarages waaronder het hulpverleningscentrum. Daarnaast verzorgt de gemeente onderhoud aan overige eigendommen in opdracht van beleidsafdelingen, zoals woningen, strategisch aangekocht vastgoed en objecten in de openbare ruimte.

Voorziening Onderhoud Gebouwen (onderhoud kapitaalgoederen)

Jaarlijks wordt de benodigde financiële dekking op de uitvoeringskosten in beeld gebracht. De financiële middelen worden jaarlijks door het college vastgesteld. Aan de hand van deze financiële prognose wordt het gemiddelde jaarlijkse dotatiebedrag berekend voor de periode

2023-2062. De Voorziening Onderhoud Gebouwen voorziet in een dekking van kosten over de eerste twintig jaar, 2023-2042. Conform de bepalingen in de Nota reserve en voorzieningen wordt over de eerste tien jaar een dekking van 100% aangehouden en voor de volgende jaren een dekking van 75%.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

bedragen x € 1.000

Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Stand per 1 januari	4.157	4.130	3.936	3.285
Toevoeging	1.438	1.438	1.438	1.438
Onttrekking	- 1.465	- 1.632	- 2.090	- 1.728
Stand per 31 december	4.130	3.936	3.285	2.995

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Inleiding

Onder financiering wordt het aantrekken van geldleningen verstaan. Behalve voor investeringen wordt er geld aangetrokken (of uitgezet) voor de exploitatie. Als de inkomsten van de gemeente (vanuit de algemene uitkering en de belastingen) niet gelijk lopen met de uitgaven wordt er zogenoemd 'kort geld' aangetrokken. Dit zijn geldleningen met een looptijd die korter is dan één jaar. In de meeste gevallen wordt een kasgeldlening met een looptijd van één of enkele maanden aangetrokken.

Conform het treasurystatuut worden in deze paragraaf de kansen en risico's rond financiering in beeld gebracht. Om de financieringsbehoefte zo goed mogelijk in te schatten wordt een liquiditeitsprognose gemaakt die periodiek wordt geactualiseerd.

4.2 Beleid

Algemeen

In 2018 is het treasurystatuut voor het laatst geactualiseerd. De actualisatie betrof wijzigingen vanuit gewijzigde wet- en regelgeving en aansluiting bij de actuele inrichting van de treasuryorganisatie. De eerstvolgende actualisatie is gepland voor begin 2023.

Een algemeen uitgangspunt voor de treasury is om het renterisico te beheersen en de rentekosten zo laag mogelijk te houden. Uiteraard passend binnen de kaders die in het treasurystatuut staan, die weer gebaseerd zijn op onder andere de Wet Fido.

Bij het aantrekken of uitzetten van geld is het van belang dat slechts beperkt risico wordt genomen bij het oversluiten (consolideren) van kasgeldleningen. Daarom worden vaste geldleningen voor (grote) investeringen aangetrokken op momenten dat de rente gunstig is en wordt het tijdelijk overschot aan liquide middelen zo beperkt mogelijk gehouden. In het kader van het schatkistbankieren zijn met de bank afspraken gemaakt voor het dagelijks afkomen van overbodige saldi op de rekeningen-courant bij de bank. Deze overtollige middelen dienen verplicht te worden aangehouden op de rekening schatkistbankieren.

4.3 Financiële aspecten

Renteontwikkeling/rentevisie

De rentevisie is gebaseerd op de actuele ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de renteprognose en berichtgeving van een aantal banken. De tijd van de lage, zelfs negatieve rentes, lijkt voorbij. Om de hoge inflatie te beteugelen worden momenteel door de ECB meerdere renteverhogingen in korte tijd doorgevoerd. Onzeker is tot welk niveau.

Het gemiddelde gewogen rentepercentage van de langlopende leningen zal naar verwachting in 2023 rond de 1,56% liggen. Dit is gebaseerd op de huidige leningenportefeuille. Dit percentage ligt circa 0,2% lager dan 2022. Dit is het resultaat van het afsluiten van herfinanciering eind 2021 en in 2022 van respectievelijk € 20 miljoen en € 10 miljoen tegen aanzienlijk lagere rente. Voor 2023 is uitgegaan van een aanvullende financiering van circa € 30 miljoen en een kasgeldlening (looptijd korter dan een jaar) van € 12 miljoen. Op basis van de huidige verwachtingen is hiervoor met een rentepercentage van 2,25% respectievelijk 1% gerekend.

Renteschema

		bedragen x € 1.000
Renteschema		Begroting 2023
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(-)	- 3.818
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	346
Saldo rentelasten en rentebaten		- 3.472
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	815
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 2.657
d1. Rente over eigen vermogen	(-)	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(-)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 2.657
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	2.695
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		38

Financieringsbehoefte

		bedragen x € 1.000
Financieringsbehoefte		Begroting 2023
Stand van de opgenomen leningen per 1 jan.		241.485
Aflossingen in de loop van het jaar		27.330
Aan te trekken nieuwe leningen		30.000
Stand van de opgenomen leningen per 31 dec.		244.155

4.4 Risicobeheer

In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm). Renterisico's kunnen ook met behulp van derivaten afgedekt worden, maar de gemeente Barneveld maakt hier geen gebruik van. Daarnaast kan nog sprake zijn van een kredietrisico van aan derden

verstrekte leningen.

Renterisiconorm

Op grond van de Wet Fido is voor gemeenten de zogenaamde renterisiconorm ingesteld. Doel hiervan is dat gemeenten in geval van herfinanciering en renteherziening van geldleningen hun leningenportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid. De renterisiconorm geeft een aanwijzing voor de gevoeligheid van de gemeente voor veranderingen in de rente.

De renterisiconorm wordt afgezet tegen de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen. De renterisiconorm bedraagt in 2023 omvang begroting 2023 x 20% € 33 miljoen en moet afgezet worden tegen onze aflossingen van circa € 27,3 miljoen. Dit betekent dat onze gemeente in 2023 binnen de norm blijft.

bedragen x € 1.000				
Renterisico	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Renterisico op vaste schulden				
Renteherziening o/g	-	-	-	-
Renteherziening u/g	-	-	-	-
Netto saldo herziening	-	-	-	-
Aflossingen	27.330	17.330	16.330	16.330
Renterisico vaste schulden (3+8)	27.330	17.330	16.330	16.330
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting (= grondslag)	165.294	163.267	157.022	155.970
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimumbedrag (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	33.059	32.653	31.404	31.194
Toets renterisiconorm				
Onderschrijding	5.729	15.323	15.074	14.864
Overschrijding				

Kasgeldlimiet

Om het risico van kortlopende financiering te beperken is in de Wet Fido de kasgeldlimiet vastgesteld. De kasgeldlimiet is een vastgesteld percentage berekend over de lastenkant van de begroting. Zodra de kortlopende financiering (rekening-courant en kasgeldleningen) boven dit bedrag uitkomt dient de gemeente over te gaan tot consolidatie. De kortlopende schuld kan dan omgezet worden in een langlopende geldlening (zodat de rente alsnog 'vast' komt te staan). Het verwachte financieringstekort in 2023 loopt op tot ca. € 12 miljoen en blijft daarmee onder de kasgeldlimiet van circa € 14 miljoen. Gedurende het jaar verwachten wij wel fluctuaties in de stand. Mede afhankelijk van het verwachte verloop van de financieringsbehoefte op middellange termijn en de renteontwikkeling wordt het bedrag in 2023 (deels) geconsolideerd. In de begroting is gecalculeerd met een rentepercentage van 1% voor korte financiering en 2,25% voor lange financiering om aan de nieuwe financieringsbehoefte te voldoen. Daarmee loopt de gemeente slechts een beperkt risico. Wij zullen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt nauwgezet monitoren zodat, indien nodig, snel gehandeld kan worden.

bedragen x € 1.000	
Kasgeldlimiet	Begroting 2023
Netto vlottende schuld	
Omvang vlottende schulden	
- Bankschulden	-
- Kasgeldleningen (looptijd < 1 jaar)	15.914
Omvang vlottende schulden	15.914
Omvang vlottende middelen	
- Liquide middelen	-

- Overige uitstaande gelden (looptijd < 1 jaar)	9.522
Omvang vlottende middelen	9.522
Netto vlottende schuld	6.392
Toegestane kasgeldlimiet	
Omvang begroting (=grondslag)	165.294
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	14.050
Toets kasgeldlimiet	
Onderschrijding	7.658
Overschrijding	

4.5 Garantieverplichtingen

De gemeente verstrekt geen garanties, tenzij de gemeenteraad besluit om hiervan af te wijken. Dit kan de raad doen om een publiek doel te dienen, waarbij aan randvoorwaarden wordt voldaan. De mogelijkheden om deze garanties af te geven, bepaald in de wet Fido en het treasurystatuut, zijn beperkt. In 2010 is in de nota Garantstellingen uitgewerkt welke beleidsregels hierbij gehanteerd worden.

Ontwikkeling garantstellingen

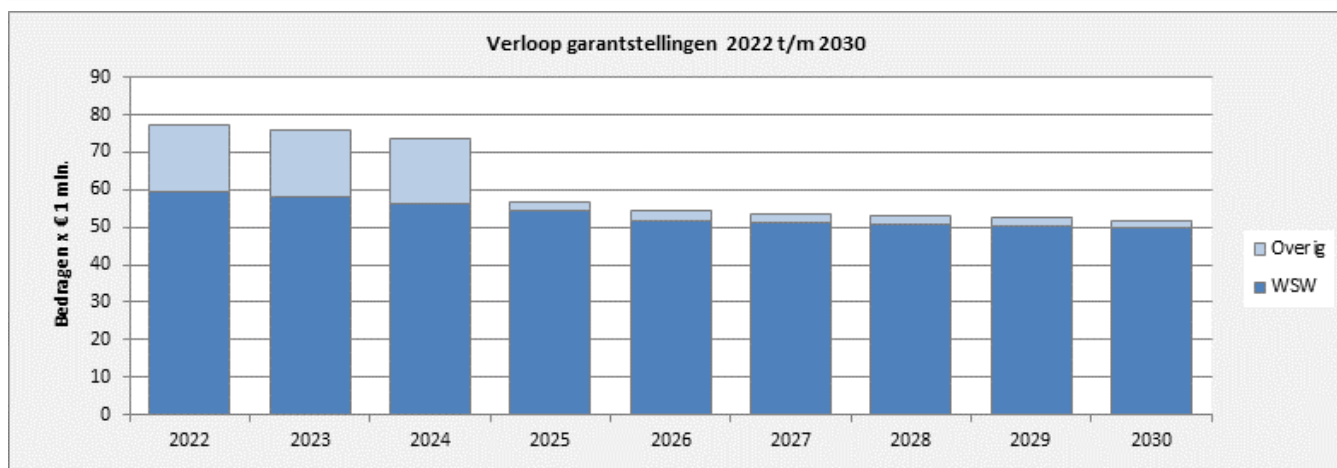
Per 2023 staat de gemeente Barneveld garant voor een bedrag van € 76 miljoen en zal de omvang hiervan gedurende het jaar iets aflopen. Een forse daling wordt voorzien in 2024 door het wegvallen van de garantstelling voor de vernieuwbouw van het Johannes Fontanus College. Overige dalingen worden veroorzaakt door de aflossingen op de garantstellingen WSW.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw

De achtervangpositie van de gemeente in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw vormt, samen met het aandeel van het Rijk, de derde zekerheid in de achtervangstructuur. De zekerstellingen zijn namelijk als volgt georganiseerd: de eerste zekerheid zijn de financiële middelen van de woningbouwcorporatie zelf. De tweede zekerheid bestaat uit de borgstellingreserve van het waarborgfonds. En als derde en laatste staan de overheden garant.

Onderstaand is in grafiekvorm het globale verloop van de garantstellingen weergegeven voor de komende jaren. Uiteraard is deze grafiek een momentopname, omdat (zeker vanuit het Waarborgfonds Sociale Woningbouw) de kans aanwezig is, dat er nieuwe garantstellingen zullen ontstaan.

Verloop garantstellingen

Paragraaf 5 Grondbeleid

5.1 Inleiding

In de huidige Nota Grondbeleid zijn de kaders gesteld waarbinnen de gemeente haar grondbeleid vormgeeft. Actief en behoedzaam zijn daarin de kernbegrippen. Dat betekent dat de gemeente enerzijds zelf ontwikkelt en anderzijds ruimte biedt aan zelfrealisatie door derden en deze faciliteert. Eigen grondposities blijven voor de gemeente van belang om sturing te kunnen geven aan de gewenste invulling van projecten en waar mogelijk te kunnen delen in de revenuen van ontwikkelingen. De baten en lasten van de gemeentelijke grondexploitaties worden verantwoord onder programma 2 en 3 (respectievelijk Bedrijvigheid & Bereikbaarheid en Woon- & Leefomgeving). Een nadere toelichting is opgenomen in de Meerjarenprognose Grondexploitaties 31 december 2021 (MPG).

Het projectmatige karakter van de grondexploitatie is duidelijk afwijkend ten opzichte van de rest van de gemeentelijke exploitatie. De baten en lasten worden geactiveerd en hebben als zodanig geen invloed op het resultaat in het betreffende jaar. Deze activering wordt zichtbaar op de balans van de gemeente onder 'voorraden'. Als complexen worden afgesloten dan worden de resultaten zichtbaar en verantwoord in de jaarrekening. Daarnaast is het mogelijk dat er tussentijds winstnemingen of verliezen worden genomen, voorafgaand aan het afsluiten van een project. Het komende jaar wordt in het kader van de doorontwikkeling van de P&C, in samenwerking met de raad, bekeken hoe hier in de begroting 2023 mee kan worden omgegaan. De afgelopen jaren zijn diverse projecten waar de gemeente zelf gronden in eigendom heeft verder ontwikkeld en in uitvoering genomen. Woningbouwlocatie Bloemendal neemt hierbij een prominente plaats in.

De huidige economische ontwikkelingen en hoge inflatie brengen onzekerheden met zich mee. De prijzen van materiaal stijgen als gevolg van de stijgende energiekosten en schaarste. Ook de kosten van arbeid nemen door schaarste toe. De Europese Centrale Bank probeert de hoge inflatie te beperken middels maatregelen waarmee de rente wordt verhoogd, met als gevolg dat ook de hypotheekrente stijgt. Mede hierdoor wordt de woningmarkt meer onzeker. Enerzijds is er een grote schaarste aan (voornamelijk betaalbare) woningen, anderzijds zijn de woningen door de prijsstijging van de afgelopen jaren en de hogere hypotheekrente steeds moeilijker betaalbaar en financierbaar geworden. In het eerste kwartaal van 2022 zijn de prijzen van woningen beperkt gedaald, waarna in het tweede kwartaal al weer een beperkte stijging zichtbaar was (op basis van kwartaalbericht Q2 Metafoor / cijfers van de NVM). Verschillende bronnen geven verschillende toekomstverwachtingen, zo zijn er partijen die verwachten dat de prijzen stabiliseren, maar ook partijen die verwachten dat de prijzen blijven stijgen. De onzekerheid en stijgende kosten kunnen negatieve gevolgen gaan hebben op de huidige en toekomstige gemeentelijke grondposities.

De problematiek omtrent de stikstofdepositie blijft actueel. Vanaf 1 januari 2022 heeft de gemeente nog 14 lopende grondexploitaties. Een deel hiervan heeft betrekking op projecten met een onherroepelijke bestemming en/of die binnenkort worden afgesloten. Deze projecten worden niet geraakt door de stikstofuitspraak. Een ander deel ondervindt geen hinder van stikstof omdat de uitstoot aantoonbaar verwaarloosbaar is (gasloos bouwen, nabijheid van bestaande grote wegen, grote afstand tot Natura 2000-gebieden, et cetera). Het gaat hierbij veelal om woningbouwlocaties. Op dit moment zijn er twee locaties die hinder ondervinden, te weten Harselaar-Zuid Fase 1B en 2 en, in mindere mate, de Verbindingsweg. Voor de locatie Verbindingsweg is het programma gewijzigd en ligt de nadruk op wonen (eventueel gecombineerd met werk aan huis). Voor dit project lijkt een oplossing in zicht. Genoemde aspecten zijn verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie zoals opgenomen in de MPG bij de jaarrekening 2021. De locaties Harselaar-Zuid Fase 1B en 2 zijn opgenomen in één grondexploitatie. Voor fase 1B wordt gewerkt aan een oplossing. De woningbouwlocatie Bloemendal heeft een prominente positie in de ruimtelijke ontwikkeling van Barneveld, maar ondervindt vooralsnog geen hinder van de stikstofproblematiek.

Het actieve maar behoedzame grondbeleid van de afgelopen jaren heeft de gemeente mogelijkheden verschaft om actief sturing te geven aan gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor de verlieslatende grondexploitaties is een verliesvoorziening gevormd. Indien een verlieslatend project wordt afgesloten zal een reeds getroffen verliesvoorziening vrijvallen ter dekking van het tekort. Door deze werkwijze gaat dit verlies niet ten koste van de overige activiteiten van de gemeente. Via periodieke rapportages wordt u regelmatig op de hoogte gehouden van het verloop van deze voorziening op het niveau van de afzonderlijke complexen. Bijstelling vindt minimaal één keer per jaar, in ieder geval met de jaarverslaggeving, plaats. Met de totstandkoming van de MPG is sinds de jaarrekening van 2015 een verdere stap gezet in de optimale beheersing en aansturing van de nog steeds aanzienlijke grondportefeuille van de gemeente. De totale omvang is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Dit beeld is in 2022 niet gewijzigd. De stand van de verliesvoorziening op 31 december 2021, zoals opgenomen in de MPG bij de jaarrekening 2021, bedraagt € 20,9 miljoen.

5.2 Beleid

Voor alle projecten waar de jaarverslaggeving melding van maakt, voert de gemeente zoals gezegd een actief grondbeleid. In die gevallen is immers sprake van een door de gemeente te ontwikkelen eigen grondpositie. Een actief grondbeleid betekent kort gezegd, dat de gemeente de benodigde gronden verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft en na de bouw het gebied woonrijp maakt. Een actief grondbeleid maakt het eenvoudiger om vanuit de gemeentelijke overheid sturing te geven aan het realiseren van woningen, de categorie woningen en de wijze van exploiteren van terreinen en gebouwen.

Voortdurend wordt gemonitord of het aanbod voldoende aansluit bij de behoefte, waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met woningtrends. De resultaten worden meegenomen in de nieuwe Woonvisie Barneveld en vertaald naar de prestatieafspraken met Woningstichting Barneveld.

De komende periode blijft de inzet ook gericht op de huisvesting van kwetsbare groepen, starters en senioren met een accent op sociale huur en middeldure huur. Daarbij worden ook de demografische ontwikkelingen betrokken, inclusief de (toekomstige) vraag naar mantelzorgwoningen in en buiten de bebouwde kom. Jongeren en ouderen willen graag in de eigen gemeente kunnen blijven wonen. Woningbouw vindt primair plaats om te voorzien in de eigen woningbehoefte, maar de druk van buiten de gemeente wordt steeds groter. Daarnaast richten we ons, gelet op de blijvende dynamiek en de vraag van de markt, op de ontwikkeling van de bedrijventerreinen, namelijk Harselaar-Zuid Fase 1B en Fase 2 en Verbindingsweg (Voorthuizen).

Bij een faciliterend grondbeleid laat de gemeente de gewenste ruimtelijke ontwikkeling over aan de markt. Voor ontwikkellocaties waar de gemeente niet alle gronden in eigendom heeft, zoals Harselaar-Zuid, Thorbeckelaan-Noord, Bloemendal, Holzenbosch II en Verbindingsweg, is het van belang dat deze plangebieden integraal worden ontwikkeld teneinde een goede ruimtelijke ordening te borgen. Bovenstaande werkwijze geldt ook voor ontwikkellocaties waar de gemeente geen of nauwelijks een grondpositie heeft, zoals De Burgt III.

Per ontwikkellocatie is een masterplan (structuurvisie) opgesteld waarin de functies, het voorgenomen programma en hoofdstructuur van wegen, groen en water zijn vastgelegd. Deze planonderdelen hebben betrekking op het gehele, in de structuurvisie aangewezen gebied. Aanvragen van derden worden hierop getoetst.

De hoofdstructuur betreft zogenaamde bovenwijkse voorzieningen die in voorkomende gevallen door de gemeente worden voorgefinancierd. De daarmee samenhangende kosten en andere kosten die de gemeente maakt, worden naar rato verhaald op de betrokken ontwikkelaars van de deellocaties (en dus ook deels ten laste van de gemeente voor haar aandeel van de gronden). De instrumenten en geschetste systematiek zal, naar het zich laat aanzien, beperkt wijzigen onder de Omgevingswet, waarvan de inwerkingtreding is gepland voor 1 januari 2023.

Sinds 2015 wordt jaarlijks een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld. Deze wordt tegelijk met de jaarverslaggeving aan de raad aangeboden. In de jaarrekening is onder de

toelichting op de voorraden het jaarlijks overzicht grondexploitaties opgenomen. Dit sluit aan op de MPG. Daarin is een uitgebreid overzicht opgenomen van alle grondexploitaties, inclusief visualisaties, risico's en een korte beschrijving van de projecten. De grondexploitaties zoals aangeboden bij de jaarrekening zijn voor de begroting 2023 ongewijzigd.

5.3 Financiële aspecten

Jaarlijks worden bij het opmaken van de jaarrekening en de MPG de definitieve resultaten van de grondexploitaties opgemaakt, verwerkt en vastgesteld. In de maandrapportages worden indien nodig de aangepaste, te verwachten resultaten opgenomen. In de maandrapportages 2021 zijn geen mutaties opgenomen. In de onderstaande tabel zijn op basis van de laatste inzichten, zoals gerapporteerd in de MPG bij de jaarrekening 2021, de resultaten van de grondexploitaties op eindwaarde opgenomen. Indien een resultaat verlieslatend is, is er voor de betreffende grondexploitatie een verliesvoorziening opgenomen.

bedragen x € 1.000

Verliesvoorziening	Plan fase	Resultaat op eindwaarde	Eindwaarde datum	Verliesvoorziening
Thorbeckelaan Zuid	2	- 271	31-12-2024	271
Harselaar - Centraal	2	- 15.174	31-12-2022	15.174
Harselaar-Zuid Fase 1A	2	2.988	31-12-2022	-
Harselaar West West	2	10	31-12-2022	-
Thorbeckelaan Noord	2	- 592	31-12-2026	592
Tolnegenweg Oost	2	- 692	31-12-2022	692
Harselaar-Zuid Fase 1B en 2	2	7.370	31-12-2030	-
Schoolterrein Hessenweg	3	123	31-12-2022	-
Holzenbosch I	3	2.621	31-12-2023	-
Holzenbosch II	3	1.685	31-12-2025	-
Bloemendal	3	3.384	31-12-2031	-
Verbindingsweg	3	- 4.184	31-12-2025	4.184
Oostbroek	3	3.225	31-12-2026	-
Holzenbosch III-Wikselaarse Eng	3	23	31-12-2022	-
Totaal verliesvoorziening				20.914

Het voornemen is om in 2022 de volgende grondexploitaties af te sluiten:

- Harselaar-Centraal;
- Harselaar-Zuid Fase 1A;
- Harselaar-West;
- Tolnegenweg-Oost;
- Schoolterrein Hessenweg;
- Wikselaarse Eng.

Van de grondexploitatieprojecten met een voornemen om deze in 2022 af te sluiten zijn de grondexploitaties Harselaar-Centraal en Tolnegenweg-Oost verlieslatend, waardoor er een verliesvoorziening voor de projecten gevormd is van respectievelijk € 15.174.216 en € 692.488. Bij het afsluiten van de projecten zal de getroffen verliesvoorziening vrijvallen en worden ingezet om het negatief resultaat van de betreffende grondexploitaties te dekken. Indien deze projecten conform prognose (financieel en einddatum) worden afgesloten zal de totale verliesvoorziening van € 20.914.489 afnemen met € 15.866.704 naar € 5.047.785.

Van de grondexploitatieprojecten met een voornemen om deze in 2022 af te sluiten hebben de grondexploitaties Harselaar-Zuid Fase 1A, Harselaar-West, Schoolterrein Hessenweg en Wikselaarse Eng een gezamenlijk positief resultaat van € 3.144.386 (voor individuele resultaten: zie bovenstaande tabel). Indien deze projecten conform prognose (financieel en einddatum) worden afgesloten komt het positieve resultaat ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Naast een resultaat uit projecten met een positief eindresultaat zijn er ook projecten met een

positief resultaat op eindwaardedatum, waarbij tussentijds winst genomen dient te worden op basis van het BBV.

Voorafgaand aan of uiterlijk bij het aanbieden van de jaarrekening zal op basis van nacalculatie en de actuele boekwaarden (geboekte kosten en opbrengsten) het definitieve eindresultaat van deze projecten in een separaat raadsvoorstel of bij de jaarrekening worden aangeboden aan de raad. Hierbij zal ook een voorstel worden gedaan voor de resultaatbestemming.

5.4 Risicomanagement

In het kader van risicomanagement is een gemeentebreed weerstandsvermogen bepaald, waar de grondexploitaties onderdeel van uitmaken. Dit is opgenomen in paragraaf 2.

Twee keer per jaar wordt aan de hand van een herziene risico-inventarisatie het benodigde weerstandsvermogen bepaald, waaronder met deze begroting. De risico's in de grondexploitaties vormen onderdeel van deze periodieke inventarisatie.

Bovendien stelt de Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) ons in staat om de grondportefeuille nog beter te sturen op zowel het niveau van de afzonderlijke complexen als op dat van de totale grondportefeuille.

5.5 Kaderstelling / beslispunten

Het grondbeleid is uitgewerkt in de Nota Grondbeleid. Dit beleid is door de raad op 14 december 2016 opnieuw vastgesteld en wordt normaal gesproken eens in de vier jaar herzien. Herziening vindt nu naar verwachting medio 2023 plaats, gelet op de nieuwe Omgevingsvisie en de mogelijke gevolgen daarvan voor het grondbeleid. Op 9 november 2016 heeft de raad de 'Kaders procesgang grondexploitatie 2016' vastgesteld. Hierin zijn de fasen van grondexploitatie beschreven alsmede het proces van vaststelling en hoe er geacteerd wordt bij een te verwachten onder- of overschrijding. Dit naar aanleiding van wijzigingen in het BBV, die ingegaan zijn per 2016.

Samenvattend zijn er twee beslispunten die het college machtigen tot uitgaven:

1. Voorbereidingskredieten (Kaders Procesgang grondexploitaties 2016)

Het college wordt door de raad gemandateerd om in het jaar 2023 voorbereidingskredieten in te stellen tot een maximum van € 500.000 per complex. Het gaat hierbij om complexen die op de nominatie staan om binnen korte tijd in exploitatie te worden genomen.

2. Strategische grondaankopen (Grondbeleid 2016)

Het college wordt door de raad gemachtigd om in het jaar 2023 grond aan te kopen tot een bedrag van maximaal € 5 miljoen ten behoeve van strategische verwervingen buiten de in de Structuurvisie aangewezen zoekgebieden voor woningbouw en bedrijventerreinen.

Een randvoorwaarde bij strategische verwervingen is dat er een zekere mate van strategisch belang is bij het aankopen van de gronden. Het strategisch belang dient achteraf expliciet aan de raad te worden verantwoord.

Overigens is het college op grond van de gemeentewet (artikel 160) bevoegd tot het doen van aankopen binnen de in de Structuurvisie aangewezen zoekgebieden voor woningbouw en bedrijventerreinen.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de relaties van de gemeente met derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen dienen een publiek belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen uit de programma's.

Definities

Verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Als geen sprake is van bestuurlijke zeggenschap, worden eventuele risico's in de paragraaf weerstandsvermogen beschreven.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Als de financiële relatie uitsluitend bestaat uit inkomens- en/of vermogensoverdrachten (subsidies), is er geen sprake van een financieel belang. Deze relaties worden niet in deze paragraaf beschreven. Als daartoe vanuit de kaderstellende rol aanleiding is, worden deze relaties direct bij de programma's beschreven.

Als er sprake is van financiële risico's, dan worden deze in de paragraaf weerstandsvermogen beschreven.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

1. Publiekrechtelijk: de gemeenschappelijke regeling. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: rechtspersoon, zoals een vennootschap (bv, nv of cv), stichting of vereniging.

6.2 Beleid

De gemeente wil de beoogde doelen, zoals geformuleerd in de Kaderbrief en Programmabegroting, optimaal realiseren. In de meeste gevallen betekent dit dat de gemeente zelfstandig taken en resultaten kan realiseren. In een aantal gevallen is samenwerking met derden zinvol.

De gemeente kan een relatie met een verbonden partij aangaan, indien de voordelen van de samenwerking opwegen tegen de nadelen. Mogelijke voor- en nadelen van verbonden partijen staan beschreven in de nota Verbonden Partijen 2018.

De visie en kaders van verbonden partijen moeten geen harnas zijn, maar een werkbaar en helder instrument. De afweging van voor- en nadelen is tenslotte slechts beperkt in cijfers uit te drukken. De beoordeling en weging van factoren is iets wat bij elke verbonden partij opnieuw zorgvuldig dient te gebeuren. Voor het aangaan van een verbinding met een partij zijn kaders geformuleerd in de nota Verbonden Partijen.

6.3 Verbonden partijen

Inzicht in verbonden partijen

Om het college en de raad te ondersteunen bij de besturing, rangschikken we onze verbonden partijen bij elke programmabegroting en jaarverslaggeving naar de volgende relevante criteria:

- zeggenschap: de mate waarin de gemeente Barneveld een reële of verwaarloosbare invloed heeft op de verbonden partij (het gaat hierbij niet zozeer om een hard percentage);
- beleidsintensiteit: de mate waarin sprake is van veel en/of veranderende beleidskaders.

Reële zeggenschap		Beleidsintensiteit: Laag	Beleidsintensiteit: Hoog
	Financieel belang/risico/kans: Laag	Parkeerservice Regio de Vallei OMVV	Regio Foodvalley
	Financieel belang/risico/kans: Hoog	GBO MTB OddV PPS De Burgt	VGGM
Verwaarloosbare zeggenschap		Beleidsintensiteit: Laag	Beleidsintensiteit: Hoog
	Financieel belang/risico/kans: Laag	Alliander BNG Bank Leisurelands Valleihopper Veluws Bosbrand Comité	
	Financieel belang/risico/kans: Hoog	SVn	

Verbonden partijen ingedeeld naar zeggenschap, beleidsintensiteit en financieel belang/risico/kans

De volgende mutaties ten opzichte van de vorige rapportage (jaarverslaggeving 2021) zijn in het overzicht verwerkt:

- per verbonden partij is waar mogelijk informatie opgenomen over het verwachte eigen en vreemd vermogen alsmede het begrote financiële resultaat voor 2023;
- per verbonden partij zijn de ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023 benoemd. Ook is het financieel belang bijgewerkt. Waar nodig zijn risico's of overige teksten geactualiseerd.

De gemeente Barneveld is per september 2022 verbonden aan onderstaande organisaties, in volgorde van de vier programma's.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Realisatie van bovengemeentelijke en/of specialistische taken zoals opgedragen in de Wet veiligheidsregio's en de Wet Publieke Gezondheid en zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling en/of overdrachtsovereenkomst.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	In de begroting 2023 zijn de volgende wijzigingen opgenomen: - versterken bedrijfsvoering; - functiewaarderingstraject verpleegkundigen en artsen GGD. Daarnaast is een compensatie van de loon- en prijsbijstelling verwerkt in overeenstemming met de vastgestelde systematiek. Dit bedrag is opgenomen in de begroting.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Begroot resultaat: nihil, want de begroting is in evenwicht. Eigen vermogen: Algemene reserve € 1,5 miljoen. Bestemde reserves € 4,8 miljoen. Vreemd vermogen: Overlopende passiva € 15,5 miljoen. Voorzieningen € 4 miljoen.
Risico's en weerstandsvermogen	Weerstandsvermogen in de vorm van algemene bedrijfsreserve is laag. Dat is een bewuste keuze. Bij problemen valt de gemeenschappelijke regeling terug op de deelnemers.
Programma	1. Participatie & Ondersteuning. 3. Woon- & Leefomgeving.

Doelstelling(en)	1.2 Sociale en vitale samenleving. 3.2 Aantrekkelijke leefomgeving.
Indicator(en)	3.2.1. Wet Veiligheidsregio's en Besluit Veiligheidsregio's.
Beslissingsbevoegd orgaan	College van B&W (gemeenteraad kan zienswijze indienen).
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Door college ingesteld openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (de medewerkers die de JGZ 0-4 jaar uitvoeren (consultatiebureau) en van Veilig Thuis zijn ondergebracht in een stichting.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouders Openbare orde & veiligheid en Volksgezondheid zitten in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling en het stichtingsbestuur.
Financieel belang	De bijdrage 2023 is begroot op € 6,2 miljoen.
Contracteinde	Onze relatie met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) is een verplichte op grond van de wet. De regeling wordt opgeheven wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat colleges van ten minste twee derde van de deelnemende gemeenten tot opheffing hebben besloten.

Coöperatie Parkeerservice UA

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Ondersteuning bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid, zonder winstoogmerk. De deelnemende gemeenten (leden) zorgen samen voor inkoopkracht, schaalvoordeel en bundeling van kennis.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Uitvoering van het parkeerbeleid, met name van parkeerbeheer. 2023 staat in het teken van de uitrol van activiteiten en maatregelen uit het Parkeerplan (in het teken van betaalbaarheid, vooral modernisering apparatuur, kostenbesparingen en digitale parkeeronthefingen centrum Barneveld). Gemeente Bergen is een nieuw lid per 2021.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Het eigen vermogen 2021 bedroeg €3,1 miljoen en het vreemd vermogen € 1,5 miljoen. De cijfers van boekjaar 2021 zijn nog niet bekend.
Risico's en weerstandsvermogen	Uitgangspunt is om kostendekkend te opereren. Er wordt gewerkt met een jaarlijkse overeenkomst. Het lidmaatschap wordt vanaf 2021 jaarlijks verlengd.
Programma	2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid.
Doelstelling(en)	2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat (inclusief goede bereikbaarheid) en het bieden van parkeergelegenheid.
Indicator(en)	Niet van toepassing.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid. Deelname als lid van de coöperatie (alleen gemeenten kunnen lid worden).
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder verkeer vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Ledenvergadering (ALV).

Financieel belang	De bijdrage in 2021 is € 226.000 door het afsluiten van een raamcontract (onderhoud slagboomterreinen en nacalculatie geleverde diensten) en is conform opdracht gefactureerd. De overige (meer)kosten zijn nog niet bekend in verband met nacalculatie. Na inbraak (slagboomterreinen) waren er herstelkosten van de apparatuur. Daarnaast was er herstel van de opbrengst na de COVID-19-maatregelen.
Contracteinde	Het lidmaatschap van de coöperatie wordt jaarlijks automatisch stilzwijgend verlengd met één jaar. De opzegtermijn bedraagt één jaar.

Leisurelands

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Het op een maatschappelijk en economisch verantwoorde wijze aanbieden van een recreatief aanbod dat past bij de eisen en wensen van de recreant.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	De onderneming verder verduurzamen, het verbeteren van de kwaliteit van het aanbod en daarmee het marktaandeel vergroten. Leisurelands zet de investeringen in vernieuwing van hun gebieden verder door.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Het eigen vermogen is in 2018 gegroeid naar € 57.556.000, in 2019 naar € 68.892.544 en in 2020 naar € 73.105.00 Het resultaat in 2020 was € 4,2 miljoen en kwam overeen met het resultaat in 2019. Het verwachte resultaat 2023 is nog niet bekend.
Risico's en weerstandsvermogen	Niet van toepassing.
Programma	2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid.
Doelstelling(en)	2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	Gemeenteraad.
Overgedragen bevoegdheden ⁸⁹⁰¹	College treedt namens raad op bij onder andere aandeelhoudersvergaderingen.
Juridische vorm	Besloten vennootschap.
Bestuurlijk belang	Via aandeelhouderschap.
Financieel belang	De gemeente Barneveld heeft op basis van haar inwoneraantal 4,6% van de aandelen in bezit.
Contracteinde	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. De 'lock-up'-periode waarin de aandelen niet vervreemd konden worden is per 1 januari 2015 afgelopen.

Valleihopper

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	De Valleihopper verzorgt het geïndiceerd Wmo-vervoer voor de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen. Het vervoer wordt verzorgd in opdracht van de deelnemende gemeenten. De organisatie is ondergebracht in de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Valleihopper. Voor de drie Utrechtse gemeenten wordt in opdracht van de Provincie Utrecht nog het aanvullend openbaar vervoer verzorgd.
--	---

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Vanwege het wegvallen van het provinciale subsidiedeel en de bijdrage in de begrotingen in de komende jaren is in 2021 een visie op de Valleihopper opgesteld. Daarin staat onder andere beschreven wat de gemeente zelf zou kunnen initiëren en organiseren om de kosten terug te dringen en de inkomsten te verhogen. Doel is om inwoners te stimuleren in hun zelfredzaamheid en hun alleen maatwerkvoorzieningen aan te bieden wanneer geen gebruik kan worden gemaakt van de algemene voorzieningen. Deze visie is verder uitgewerkt in concrete beheersmaatregelen om de Valleihopper beschikbaar te houden voor hen die het vervoer het meest nodig hebben. In 2023 vindt over de beheersmaatregelen besluitvorming plaats bij de betrokken gemeenten.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	BVO Valleihopper heeft geen winstoogmerk. Alle kosten worden ieder jaar gedekt door de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het financiële resultaat is daarmee nihil. De BVO heeft geen eigen vermogen en ook geen vreemd vermogen.
Risico's en weerstandsvermogen	Geen.
Programma	1. Participatie & Ondersteuning
Doelstelling(en)	Verzorgen van vervoer. Wmo-vervoer als vangnetvoorziening voor de acht gemeenten in de regio Foodvalley. En aanvullend openbaar vervoer voor drie Utrechtse gemeenten.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Een door het college ingesteld openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging vanuit alle colleges in het bestuur van BVO Valleihopper.
Financieel belang	De bijdrage voor 2023 bedraagt € 472.000.
Contracteinde	Het samenwerkingsverband is aangegaan voor onbepaalde tijd. In de gemeenschappelijke regeling is voorzien in de mogelijkheid van uittreding. Daartoe moet het college een uittredingsplan opstellen. Onderdeel daarvan is dat de regio wordt gecompenseerd voor het nadeel dat de andere deelnemende gemeenten lijden door het uittreden van een lid. De raad van de uittredende gemeente moet het uittredingsplan goedkeuren.

Gemeente Barneveld Ontwikkeling

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Participeren in gebiedsontwikkelingen.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Instandhouding ten behoeve van ontwikkelingen in De Burgt.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	In het kader van De Burgt zijn afspraken in een voorovereenkomst gedefinieerd die door de raad bekrachtigd zijn.
Risico's en weerstandsvermogen	Gemeente Barneveld Ontwikkeling (GBO) is 100% 'dochter' van de gemeente en dient slechts als hulpstructuur tot participatie. Voor de financiële risico's heeft de gemeente een voorziening getroffen die jaarlijks muteert op basis van de resultaten van GBO BV.

Programma	2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid. 3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	Ontwikkelen woonwijk De Burgt.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	De aandeelhoudersrechten binnen GBO worden uitgeoefend door vertegenwoordigers van de gemeente Barneveld.
Overgedragen bevoegdheden	Geen. Het betreft participatie in een privaatrechtelijke context.
Juridische vorm	Besloten vennootschap waarbij alle aandelen berusten bij de gemeente.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder en bestuurder.
Financieel belang	De gemeente heeft een geldlening uitstaan op GBO BV. Deze is grotendeels afgelost. Er staat nog voor € 0,4 miljoen uit. Daarnaast heeft de gemeente kosten voorgeschoten middels een rekening-courantverhouding met GBO BV. Deze vordering op GBO BV is momenteel € 2,1 miljoen. Over beide bedragen wordt een rente in rekening gebracht aan GBO BV. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000; hiervan is € 18.151 geplaatst en volgestort. Voor de financiële resultaten wordt binnen de gemeente een voorziening aangehouden die jaarlijks muteert met het vaststellen van de jaarrekening van GBO BV.
Contracteinde	Na afronding van de woonwijk De Burgt.

PPS De Burgt

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Ontwikkeling van nieuwbouwwijk De Burgt.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Vorbereidingen treffen voor de ontvlechting van de cv/bv-structuur.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	In het kader van De Burgt zijn afspraken in een voorovereenkomst gedefinieerd die door de raad bekrachtigd zijn.
Risico's en weerstandsvermogen	De risico's worden beperkt ingeschat als gevolg van afspraken rondom De Burgt die door de raad bekrachtigd zijn.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief).
Indicator(en)	3.1.1.Toename woningen in goedkope/middeldure/dure sector, percentage goedkope nieuwe woningen en percentage senioren voor senioren. 3.1.2 Toename woningvoorraad.
Beslissingsbevoegd orgaan	Vaststelling bestemmingsplan: raad. Zeggenschap in rechtspersonen: college via GBO BV.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Besloten vennootschap / commanditaire vennootschap.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder en bestuurder van de beherende vennoten.
Financieel belang	De gemeente heeft geen direct financieel belang. Het financiële belang (deelnemingen en verstrekte leningen) loopt via GBO BV. De financiële resultaten vertalen zich jaarlijks in de jaarrekening van GBO BV.
Contracteinde	Na afronding van woonwijk De Burgt of bij ontvlechting cv De Burgt.

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Zorgen voor de verbetering van de kwaliteit van de volkshuisvesting en de gebouwde omgeving in brede zin. Doelstelling wordt nagestreefd door het verstrekken van leningen. De gemeente heeft via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn) lopen: - garantstelling Woningstichting Barneveld; - VROM-starterslening; - duurzaamheidslening / stimuleringsregeling toekomstbestendig wonen.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Inzet zal zijn dat we de starterslening continueren, gezien de vraag vanuit de samenleving, met name gericht op starters die willen kopen. Het gaat om maximaal 30 revolverende leningen per jaar. De duurzaamheidslening / stimuleringsregeling toekomstbestendig wonen (verduurzaming, asbest, woningaanpassing) zal ook doorgaan in 2023. De garantstelling WsB loopt verder af vanwege het aflossingsschema, ons aandeel wordt hier dus steeds kleiner in.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Eigen vermogen: € 61 miljoen. Vreemd vermogen: € 1433 miljoen. Stand per 31-12-21, verwachting 2023 is nog niet bekend.
Risico's en weerstandsvermogen	Op 31 december 2021 bedroeg het SVn-vermogen € 61 miljoen. Een deel daarvan reserveert SVn sinds 2014 voor het 10% eigen risico op verliezen bij NHG-hypotheeken voor startersleningen. SVn neemt dit risico over van gemeenten, provincies en samenwerkingspartners en belast deze bij eventuele verliesdeclaraties niet door. De niet door NHG gegarandeerde verliesdeclaraties op de combinatielening (die samen met de starterslening wordt verstrekt) bekostigt SVn tijdens deze periode eveneens uit het SVn-vermogen. Ook SVn-plusleningen (€ 1,1 miljoen) en de eerste honderd verzilveringen (€ 1,2 miljoen) financierden we uit het SVn-vermogen. Deze voldoen echter beide aan de voorwaarden van NHG. SVn betaalt de 10% eigen risico die NHG op de geldverstrekker verhaalt. Daarmee is de terugbetaling van de voorfinanciering van de gemeente gedekt.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief); toegang koopwoningmarkt voor starters en verduurzaming woningvoorraad.
Indicator(en)	3.1.1. Toename woningen in goedkope sector, percentage goedkope nieuwe woningen.
Beslissingsbevoegd orgaan	Gemeenteraad.
Overgedragen bevoegdheden	Toetsing financiële gegevens bij aanvragen om starterslening en duurzaamheidslening / stimuleringsregeling toekomstbestendig wonen. Uitkeren van door gemeente toegewezen starterslening en duurzaamheidslening.
Juridische vorm	Stichting.
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van gemeente.
Financieel belang	Het saldo van de uitstaande duurzaamheids- en startersleningen is naar verwachting in totaal € 4,0 miljoen, waarvan ruim € 2,3 miljoen voor circa 435 startersleningen en € 1,7 miljoen voor 326 duurzaamheidsleningen. In 2022 wordt er (eveneens als in 2020 en 2021) door een groter aantal huishoudens extra afgelost op beide leningen. Ondanks de toename van met name het aantal nieuwe leningen (voornamelijk startersleningen) is het saldo van beide leningen gedaald van € 4,4 naar € 4,0 miljoen, mede dankzij de extra aflossingen.

Contracteinde	De overeenkomst is voor onbepaalde tijd. De opzegtermijn is één jaar, tenzij anders wordt overeengekomen.
---------------	---

Veluws Bosbrand Comité

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	De stichting is een samenwerking van 20 gemeenten op de Veluwe met als doelstelling het voorkomen en beperken van bos- en natuurbranden op de Veluwe.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Het voorkomen van bosbranden is al langere tijd vanwege de klimaatveranderingen een belangrijk aandachtspunt voor de brandweer.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Niet van toepassing. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) betaalt namens de aangesloten gemeenten een jaarlijkse bijdrage die gebaseerd is op de begroting.
Risico's en weerstandsvermogen	Het risico bestaat dat de werkelijke activiteiten groter zijn dan begroot en er aan het einde van het jaar een afrekening plaatsvindt.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving,
Doelstelling(en)	3.2 Aantrekkelijke leefomgeving.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Stichtingsvorm vanuit overheidsbelang.
Bestuurlijk belang	Aansluiting via kanalen VGGM.
Financieel belang	De bijdrage in de exploitatielasten voor 2023 is opgenomen in de bijdrage van de VGGM.
Contracteinde	Er is geen contracteinde vastgesteld.

Regio de Vallei

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Door de oprichting van de regio Foodvalley is de regio De Vallei als intergemeentelijk samenwerkingsverband grotendeels overbodig geworden en die zou kunnen worden opgeheven. De regio wordt nog uitsluitend in stand gehouden voor de contractuele verplichtingen van de vijf deelnemende gemeenten in de regio De Vallei met betrekking tot de verwerking van huishoudelijk afval door ARN. De wens van de betreffende gemeenten is om rond huishoudelijk afval ook in de toekomst samen te blijven werken.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Gelet op het overgebleven takenpakket van de regio De Vallei is per 1 januari 2021 een lichtere samenwerkingsvorm ingevoerd. Gezien de beperkte taakstelling van dit samenwerkingsverband verdiende het aanbeveling om de constructie lichter te maken door van de gemengde regeling een collegeregeling te maken. Hiertoe is de GR aangepast. Regio De Vallei blijft wel contractpartner van ARN Weurt. Het aanlevercontract voor huishoudelijk afval is een doorlopend contract zonder einddatum. Desgewenst is de eerstvolgende mogelijkheid om het contract op te zeggen 31 maart 2023 (waarna het contract op 31 maart 2025 zou eindigen). Vanwege wijzigingen in het aanbestedingsrecht wordt juridisch onderzocht of dit impact heeft op het huidige en eventueel toekomstige contract.

Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Eigen vermogen: €16.034. Vreemd vermogen: nihil. Begroot resultaat: -/- €13.020. Tekort wordt onttrokken uit de algemene reserve.
Risico's en weerstandsvermogen	Gelet op de beperkte taakstelling van de regionale samenwerking is het risico beperkt. Exploitatietekorten worden gedekt uit de algemene reserve.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	3.2 Aantrekkelijke leefomgeving.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College en raad.
Overgedragen bevoegdheden	Ja, vaststelling bijdrage deelnemende gemeenten.
Juridische vorm	Door raad ingesteld openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door portefeuillehouder Groen en Openbare Ruimte in het bestuur Regio de Vallei.
Financieel belang	Bijdrage Barneveld in 2023 aan regio De Vallei is €9.507.
Contracteinde	In de GR is voorzien in de mogelijkheid van uittreding. Daartoe moet het college een uittredingsplan opstellen en de regio moet worden gecompenseerd voor het nadeel dat andere gemeenten lijden door het uittreden van een lid. De raad moet het uittredingsplan goedkeuren. Momenteel wordt onderzocht of al dan niet gebruik wordt gemaakt van de eerstvolgende opzegmogelijkheid (31 maart 2023) waarmee de overeenkomst per 31 maart 2025 wordt ontbonden.

Omgevingsdienst de Vallei

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	De Omgevingsdienst de Vallei (OddV) voert voor de gemeente de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht uit met als doel een veilige, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Op 1 januari 2023 zullen naar verwachting de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking treden. Dit is een zeer ingrijpende stelselwijziging op het gebied van de fysieke leefomgeving, die ook voor de OddV wijzigingen in haar werkzaamheden en processen met zich mee zal brengen. Daarnaast staat de gemeente, naast de autonome stijgingen, voor een aantal grote maatschappelijke opgaven, zoals woningbouw, de stikstofproblematiek, verduurzaming en circulaire economie.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Het geprognoseerd eigen vermogen per 31 december 2023 is € 306.000. Vreemd vermogen wordt niet verwacht. Het begrote financiële resultaat bedraagt € 0.
Risico's en weerstandsvermogen	Door de onder 'Ontwikkelingen & beleidsvoornemens 2023' genoemde ontwikkelingen zijn de hoeveelheid door de gemeente af te nemen producten en diensten bij de OddV, alsmede de (leges)opbrengsten, momenteel nog moeilijk te kwantificeren. Het risico bestaat dat het geraamde budget voor de OddV voor 2023 (zoals weergegeven onder 'Financieel belang') daardoor ontoereikend kan blijken te zijn. Het weerstandsvermogen voor 2023 bedraagt € 383.000 en is voldoende om de risico's te dekken.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	3.2 Aantrekkelijke leefomgeving.

Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	De OddV voert de ingebrachte taken namens het college uit (mandaat).
Juridische vorm	Door het college ingesteld openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiging van het college in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling wordt vervuld door de wethouder, wiens portefeuille onder andere Financiën, Bedrijfsvoering en Handhaving bevat.
Financieel belang	Bijdrage 2023 is € 4.241.000.
Contracteinde	In de Gemeenschappelijke Regeling OddV (GR) is opgenomen dat uittreding onder voorwaarden mogelijk is, op zijn vroegst 5 jaar na inwerkingtreding van de GR (2013).

Ontwikkelingsmaatschappij VitaleVakantieparken (OMVV)

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Soms lopen lokale ontwikkelingen vast door complexe eigendomssituaties en/of problemen met de financiering. Als de markt het niet oplost en voor gemeenten het publiekrechtelijke spoor doodloopt, kan stevig ingrijpen nodig zijn. De elf Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland, verenigd in het programma Vitale Vakantieparken, hebben daarvoor gezamenlijk de besloten vennootschap (bv) OMVV opgericht. In overleg met de betrokken gemeente kan de OMVV een rol spelen bij het aankopen en/of (tijdelijk) beheren van parken.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	De OMVV is een besloten vennootschap (bv) met een ontwikkeltaak en financiële mogelijkheden. De ontwikkeltaak richt zich op het uitvoeren van projecten, bijvoorbeeld het aankopen, tijdelijk beheren of verkopen van een park of het investeren in kwaliteitsverbetering. Tot de financiële mogelijkheden behoren garanties, leningen en bijdragen die worden verstrekt om projecten mogelijk te maken. De OMVV stelt alleen geld en inzet voor een project beschikbaar als een substantieel deel lokaal wordt gefinancierd. De raad van commissarissen stelt het jaarplan vast, op moment van schrijven is dit nog niet gebeurd.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Verwacht vermogen en financieel resultaat voor 2023 zijn nog niet bekend.
Programma	2. Bedrijvigheid & Bereikbaarheid. 3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat.
Indicator(en)	Is nog in ontwikkeling.
Beslissingsbevoegd orgaan	Er is een raad van commissarissen en een aandeelhoudersvergadering. De gemeente is aandeelhouder.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Bv.
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder financiën is gemandateerd om de gemeente in de aandeelhoudersvergadering te vertegenwoordigen.
Financieel belang	€ 2.959 aan aandelen. Dat is 6,58% van de aandelen.
Contracteinde	Niet van toepassing.

Muziektheater Barneveld

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Het beschikbaar stellen van vastgoed om openbaar toegankelijke culturele voorstellingen en evenementen mogelijk te maken.
--	---

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	De ontwikkelingen bij Cultuurplein 1 worden gevolgd. Eventuele vastgoed- of accommodatievraagstukken die daaruit voortkomen, worden waar mogelijk integraal bekeken in lijn met het accommodatiebeleid.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	MTB BV heeft per 31 december 2021 een eigen vermogenspositie van circa € 5 miljoen en bestaat uit het geplaatste aandelenkapitaal en loopt af naar mate het gebouw afgeschreven wordt. MTB BV heeft geen langlopende schulden. Het verwachte resultaat 2022, inclusief afschrijvingen, is -€ 87.607.
Risico's en weerstandsvermogen	MTB BV heeft één huurder, te weten Schaffelaartheater BV. De mate waarin de huurder zijn huur kan betalen is een risico. MTB BV beschikt over een buffer die bedoeld is voor onderhoud van het vastgoed en zo nodig voor liquiditeitssteun aan de huurder.
Programma	3. Woon- & Leefomgeving.
Doelstelling(en)	3.3 Adequate voorzieningen.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	Het onderhoud van het vastgoed en de doorbetaling van subsidie aan Schaffelaartheater BV en toezicht op Schaffelaartheater zijn overgedragen aan MTB BV.
Juridische vorm	Besloten vennootschap.
Bestuurlijk belang	College van B&W is samen met Stichting Fonds 1845 eigenaar van het theatergebouw. Beide maken deel uit van de Algemene vergadering van aandeelhouders MTB BV.
Financieel belang	Deelneming in geplaatst maatschappelijk kapitaal van € 6,1 miljoen. Het aandeel van de gemeente is 78,25%. De exploitatie van het Muziektheater is in handen van MTB BV. De theaterproductie is in handen van Schaffelaartheater BV.
Contracteinde	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Het aandelenkapitaal zou vervreemd kunnen worden. In dat geval dienen de aandelen eerst aan de medeaandeelhouders te worden aangeboden.

Regio FoodValley

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Een regio vormen die de belangen en ontwikkelingskansen van het gebied in relatie tot de Strategische Agenda Foodvalley 2020-2025 krachtig onder de aandacht kan brengen van belangrijke spelers op diverse terreinen
--	---

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	De regio bevindt zich in een doorontwikkeling, waarbij de aandacht van het Rijk en de provincie groter wordt en daarmee nieuwe mogelijkheden ontstaan om de ambities waar te maken. Het bestuur heeft de rol en positie van de regio in relatie tot de triple-helix-partners herijkt. De Economic Board is begin 2021 van start gegaan. Gezamenlijk is in 2020 de Strategische Agenda Foodvalley 2020-2025 opgesteld. De Strategische Agenda biedt het kader waarbinnen de overheid met onderwijsinstellingen en ondernemers komende jaren samenwerkt aan gemeenschappelijke doelen en ambities. Dit heeft ook geleid tot een aanpassing van de governance, inclusief een heroverweging van de rol van het regiokantoor. De uitvoering van de Strategische Agenda en de Regio Deal Foodvalley (eveneens vastgesteld in 2020) staan ook in 2023 centraal. Daarnaast is vanaf de zomer 2020 gestart met diverse ruimtelijke trajecten: de Verstedelijkingsstrategie, het Ontwikkelbeeld Amersfoort, de Regionale Ruimtelijke Verkenningen.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Eigen vermogen €5.961.969. Vreemd vermogen €2.150.946.
Risico's en weerstandsvermogen	De regio beschikt over een toereikende algemene reserve om eventueel risico's op te vangen.
Programma	4. Samenwerken, Dienstverlening & Besturen.
Doelstelling(en)	4.1 Bestuur.
Indicator(en)	Geen.
Beslissingsbevoegd orgaan	College.
Overgedragen bevoegdheden	Geen.
Juridische vorm	Door college ingesteld openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging door portefeuillehouder Regionale Samenwerking/Ruimte Ordening/Wonen in het bestuur van regio Foodvalley.
Financieel belang	De bijdrage in 2023 bedraagt € 203.063 (bijdrage regiokantoor), voor het mobiliteitsfonds €62.038 en voor de programma's €285.093. Totaal € 550.194.
Contracteinde	Het samenwerkingsverband is aangegaan voor onbepaalde tijd. In de GR is voorzien in de mogelijkheid van uittreding. Daartoe moet het college een uittredingsplan opstellen en de regio moet worden gecompenseerd voor het nadeel dat de andere deelnemende gemeenten lijden door het uittreden van een lid. De raad moet het uittredingsplan goedkeuren.

BNG Bank

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Lage tarieven, dividend en overige bancaire faciliteiten.
--	---

Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Met financiering het ondersteunen van klanten om hun duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren. Het rapporteren over de klimaatimpact van de financieringen en het formuleren van actieplannen die bijdragen aan een vermindering van de uitstoot van CO ₂ is een strategisch speerpunt. Daarnaast het proactief inspelen op klantbehoeftes en optimale klantbediening door verdere digitalisering van processen.
Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Financieel staat BNG Bank er gezond voor. We hebben over het eerste halfjaar van 2022 een renteresultaat gerealiseerd van € 220 miljoen en boekten over deze periode een nettowinst van € 206 miljoen. De voornaamste redenen voor de hogere nettowinst (eerste halfjaar 2021: € 187 miljoen) zijn een daling van de kredietvoorzieningen en een hoger resultaat financiële transacties. Over 2021 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 236 miljoen (2020: € 221 miljoen). De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2022-2023 kan de bank daarom niet maken.
Risico's en weerstandsvermogen	De kapitaalpositie van BNG Bank blijft goed: de Common Equity Tier 1-ratio en de Tier 1-ratio bedragen respectievelijk 37% en 40%. Hierdoor en als gevolg van ons lage risicoprofiel en de triple-A-ratings zijn ook in de huidige onzekere tijden onze obligaties onverminderd aantrekkelijk. In het eerste halfjaar van 2022 hebben we voor een bedrag van € 8,7 miljard aan langlopende funding opgehaald. Daarbinnen is de uitgifte van vier nieuwe SDG Bonds (gerelateerd aan de Sustainable Development Goals) met een volume van meer dan € 3,5 miljard bijzonder succesvol verlopen
Programma	4. 4. Samenwerken, Dienstverlening & Besturen.
Doelstelling(en)	4.3 Algemene dekkingsmiddelen.
Indicator(en)	Niet van toepassing.
Beslissingsbevoegd orgaan	College van B&W.
Overgedragen bevoegdheden	Niet van toepassing.
Juridische vorm	Naamloze vennootschap.
Bestuurlijk belang	Stemrecht door college.
Financieel belang	24.570 aandelen van een totaal van 55.690.720 aandelen, in casu 0,04%.
Contracteinde	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden.

Alliander

Visie, meerjarig kader en doelstellingen	Zorgen voor een betrouwbaar en bestendig netwerk ten behoeve van transport energie.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens 2023	Naast het uitbreiden en verzwaren van ons net, richten we ons op het optimaal benutten van de huidige capaciteit. In verschillende gebieden starten we bijvoorbeeld met pilots voor het slim opladen van elektrische auto's, waardoor minder ruimte op het elektriciteitsnet nodig is. Ook kijken we naar andere energiesystemen zoals opslag- en waterstofinstallaties.

Voor 2023 verwachte eigen en vreemd vermogen en begrote financiële resultaat	Ons bedrijfsresultaat bleef stabiel en kwam uit op € 168 miljoen ten opzichte van € 169 miljoen in dezelfde periode vorig jaar. We investeerden € 579 miljoen in met name het uitbreiden van het gas- en elektriciteitsnetwerk. Dat is € 114 miljoen meer dan in dezelfde periode vorig jaar. We verwachten dat die investeringen de komende jaren nog verder oplopen. In het licht van onze enorme investeringsopgave, zetten we zelf al geruime tijd in op kostenbewust en efficiënter werken. Ook hebben onze aandeelhouders afgelopen jaar een in aandelen converteerbare lening van € 600 miljoen aan ons verstrekt. Om onze investeringsopgave te kunnen realiseren is echter nog meer kapitaal nodig. Hierover zijn we samen met onze aandeelhouders in gesprek met het Rijk. We verwelkomen het feit dat de ministers van Financiën en voor Klimaat en Energie in een recente Kamerbrief hebben aangegeven een kapitaalstorting, en daarmee aandeelhouderschap door de Staat, verder uit te werken als onderdeel van een structurele oplossing voor de kapitaalbehoefte van Alliander, Enexis en Stedin. Dit is een duidelijk en strategisch signaal vanuit het Rijk. Over de verdere vormgeving en voorwaarden van een eventuele rijksparticipatie gaan we de komende tijd in gesprek.
Risico's en weerstandsvermogen	Solvabiliteit per 30 juni 2022: 50,8%. Doelstelling ultimo 2022 is minimaal 30%.
Programma	4. Samenwerken, Dienstverlening & Besturen.
Doelstelling(en)	Niet van toepassing.
Indicator(en)	Niet van toepassing.
Beslissingsbevoegd orgaan	Raad.
Overgedragen bevoegdheden	College treedt namens raad op bij onder andere aandeelhoudersvergaderingen.
Juridische vorm	Nv.
Bestuurlijk belang	Ja, via aandeelhouderschap.
Financieel belang	557.962 aandelen in bezit. Het te verwachten dividend over 2022 is nog onbekend.
Contracteinde	Als aandeelhouder is er geen sprake van een gespecificeerde contractduur. Onder voorwaarden zou het aandelenbezit vervreemd kunnen worden.

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering is faciliterend aan de gehele organisatie en ook in 2023 zal worden geïnvesteerd in een krachtige bedrijfsvoering. Doel is de opgaven waar de gemeente voor staat integraal te benaderen en ook de benodigde ondersteuning hierop in te richten. De omschakeling naar de nieuwe manier van werken en organiseren, die onderdeel is van Barneveld groeit!, wordt verder vormgegeven in de ontwikkellijn krachtige bedrijfsvoering. Het (interne) dienstverleningsconcept wordt opgesteld en dat zal verder richting geven aan de facilitering en dienstverlening binnen de organisatie.

In deze paragraaf gaan we kort in op de volgende aspecten:

- organisatieontwikkeling;
- basis op orde;
- digitalisering en informatievoorziening;
- financiële strategie en in control zijn;
- Wet open overheid (Woo).

Organisatieontwikkeling

Van groeiplan naar 'Barneveld groeit!'

Na een periode van voorbereiding in de eerste helft van 2022 is het groeiplan medio 2022 omgezet naar 'Barneveld Groeit!', om zo ook aan te geven dat het plan nu in uitvoering is gekomen. Er is een programmamanager aangesteld om deze ontwikkeling nader vorm en inhoud te geven. Daarmee zijn we in een volgende fase gekomen. Daarbij is het programma begeleidend en faciliterend aan de gewenste doorontwikkeling en vindt de daadwerkelijke uitvoering plaats vanuit de reguliere organisatie. Er zijn vijf ontwikkellijnen benoemd waaraan de komende jaren aandacht zal worden besteed:

1. Mens in ontwikkeling;
2. Versterken strategisch vermogen;
3. Opgavegericht werken;
4. Krachtige bedrijfsvoering;
5. Werken waar we nodig zijn.

Voor alle ontwikkellijnen geldt dat zij inmiddels gestart zijn en naar verwachting zullen enkelen in de loop van 2023 worden overgedragen aan de lijnorganisatie, omdat de doelstellingen vanuit de programmaorganisatie dan bereikt zijn en verdere borging in de reguliere organisatie dient plaats te vinden.

Basis op orde: nu extra uitvoeringskracht organiseren

Naast de ontwikkelslag die de organisatie momenteel doormaakt via 'Barneveld groeit!', is er in de komende periode extra uitvoeringskracht nodig om de taken waar we nu voor staan, goed op te kunnen pakken en om direct kwetsbaarheid weg te nemen bij onderdelen van de organisatie. Denk onder andere aan de bezetting van de balies, sociale ondersteuning, communicatie en inzetprojecten.

Daarvoor is voor 2023 in de programmabegroting via de beleidstoevoegingen een budget opgenomen met een doorvertaling naar het meerjarenperspectief 2022-2026. Daarbij hebben we in het merendeel van de gevallen bewust gekozen voor tijdelijke oplossingen. Om zo beter zicht te krijgen op de specifieke rol of taak van de gemeente of externe factoren. Dat geeft ook ruimte om na te gaan hoe zaken anders en ook efficiënter kunnen worden georganiseerd. In 2024 maken we dan een hernieuwde afweging over welke onderwerpen en inzet ten behoeve van de uitvoeringskracht daadwerkelijk structureel nodig zijn, welke niet en welke zaken we langs andere weg kunnen organiseren.

Digitalisering en informatievoorziening

Kaderstelling en governance I-domein

Wendbaar en accuraat organiseren in steeds wisselende structuren kan niet zonder een goed georganiseerde onderliggende informatievoorziening waarvan de onderdelen goed op elkaar aansluiten. Voor het stimuleren van die aansluiting is het nodig om een aantal centrale uitgangspunten vast te leggen over onze informatiehuishouding, de doorontwikkeling en het beheer daarvan. Dat moet als bouwsteen ook bijdragen aan de realisatie van Barneveld Groeit! In de afwegingen op grond van de kaders, is vervolgens een ingericht sturingsmechanisme in de informatievoorzieningsprocessen (I-governance) van belang. Deze inrichting zal voortvloeien uit de genoemde visie. 'Governance' betekent daarin onder andere het zorgen voor de aanwezigheid van de juiste expertise en het maken van integrale afwegingen voor het inzetten daarvan. De voor 2023 toegekende extra capaciteit zullen we vanuit die gedachte dan ook inzetten in dit speelveld.

Digitaal en datagedreven (samen)werken

Nu we in hoog tempo gewend zijn aan werken op wisselende plaatsen en tijden, vraagt de doorontwikkeling van het digitaal samenwerken onze aandacht. Dit omvat onder andere de verdere implementatie van de Microsoft 365-omgeving en het leggen van de juiste verbindingen met de inrichting van het zaakstelsel. Daarnaast willen we in 2023 doorontwikkelen in het datagedreven werken. Dit betekent vooral: praktisch aan de slag gaan met concrete datavragen, en collega's enthousiasmeren en opleiden om hierop voort te borduren. We investeren daarom in de aanvullende expertise die hierbij nodig is.

Financieel beleid en in control zijn

In 2023 wordt verder gewerkt aan het versterken van het financieel beleid en control waar in

2022 vanuit de taskforce doorontwikkeling bedrijfsvoering de eerste stappen al zijn gezet. Zo wordt samen met de raads werkgroep gewerkt aan de doorontwikkeling van de P&C-cyclus en versterking van de rol en positie van de raad en het college. Onder andere wordt gekeken naar de samenhang tussen en de vertaling van het opgavegericht werken in de opzet en inrichting van de programmabegroting. Ook evalueren we het proces van het werken met twee tussenrapportages. We herijken een aantal financiële beleidsdocumenten zoals de nota reserves en voorzieningen en de financiële verordening. Daarnaast wordt voor het verkrijgen van een langer inzicht verder gewerkt aan de doorontwikkeling van een meerjareninvesteringsplanning – waarvoor bij deze begroting de eerste stap is gezet. We werken ook aan het verder in control komen op de financieel administratieve processen door het inregelen van meer control in de processen en systemen. Hiermee brengen we de verantwoordelijkheden en bevoegdheden in lijn met het groeiplan. We zetten daarnaast in op de verbetering van de informatievoorziening voor raad, college en organisatie.

Op 31 mei 2022 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Versterking decentrale rekenkamers aangenomen. Onderdeel van dit wetsvoorstel betreft de rechtmatigheidsverantwoording. De verwachting is dat de Eerste Kamer in de tweede helft van 2022 het wetsvoorstel zal goedkeuren. Dat betekent dat de rechtmatigheidsverantwoording per 1 januari 2023 wettelijk verankerd is en in werking zal gaan.

Waar de accountant tot en met 2022 nog de toetsing verricht of een gemeente rechtmatig handelt, zal het college per 1 januari 2023 deze toetsing zelf beoordelen en hierover verantwoording afleggen. In de praktijk zal dit met name betekenen dat de organisatie deze toetsing uitvoert en dat het college op basis van de bevindingen van deze toetsing verantwoording aflegt aan de raad middels een verplichte paragraaf in de jaarrekening. De accountant zal een oordeel geven over de jaarrekening, inclusief deze verplichte paragraaf. In 2022 is gestart de werkwijze en inrichting van de administratieve organisatie en (verbijzonderde) interne controle aan te passen, zodat deze in de informatie voorzien die nodig is voor het afgeven een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening 2022. In 2023 zal dit proces (mede op basis van de bevindingen in 2022) verder worden ontwikkeld. Het college zal verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van de uitgaven die opgenomen zijn in de jaarrekening 2023.

Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (hierna: Woo) in werking getreden. Deze wet is de vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en beschrijft naast de passieve openbaarmaking ook actieve openbaarmaking. De Woo bevat drie pijlers. De eerste pijler is het behandelen van Woo-verzoeken, de zogenaamde passieve openbaarmaking. Sinds de inwerkingtreding van de Woo op 1 mei 2022 is een stijging van het aantal Woo-verzoeken merkbaar. We verwachten dat deze stijging voorlopig zichtbaar zal blijven in de cijfers. We verwachten voor 2023 circa 55 tot 60 Woo-verzoeken te behandelen.

De andere twee pijlers van de Woo, het actief openbaar maken van bepaalde informatie categorieën en het op orde brengen van de informatiehuishouding, dienen uiterlijk 1 mei 2027 respectievelijk 1 mei 2030 te zijn afgerond. Dit wordt projectmatig opgepakt onder begeleiding van een extern bureau. We starten in het vierde kwartaal van 2022 met een nulmeting van onze informatiehuishouding en een impactanalyse van de Woo op de actieve en passieve openbaarmaking binnen de organisatie. Hieruit volgt een implementatieplan, waarvan de uitvoering in 2023 zal starten.

Overheadberekening

bedragen x € 1.000			
Overhead	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Organisatiekosten			
Directie, management (inclusief ondersteuning)	- 7.843	- 9.246	- 11.945
Personeel & Organisatie	- 1.508	- 2.128	- 2.223
Informatie & Automatisering	- 5.450	- 5.276	- 7.714
Financieel economische dienstverlening	- 2.299	- 1.227	- 1.886
Huisvesting	- 1.480	- 1.384	- 1.244
Facilitaire diensten	- 2.085	- 2.012	- 1.740

Overige organisatiekosten	- 710	- 3.463	- 1.653
Totaal Organisatiekosten	- 21.377	- 24.736	- 28.405
Toerekening overhead			
Doorbelaste kosten naar grondexploitatie	671	579	855
Doorbelaste kosten naar investeringsprojecten	322	363	656
Totaal Toerekening overhead	993	942	1.511
Totaal overheadkosten	- 20.384	- 23.794	- 26.894
Begrotingstotaal	172.354	181.786	165.294
Overhead in % van het begrotingstotaal	11,8%	13,1%	16,3%
Totale salariskosten begroting (excl. taakveld overhead)	- 23.995	- 25.930	- 28.294
Overhead in % van totale salariskosten (excl. taakveld overhead)	85,0%	91,8%	95,1%

Bijlagen

Bijlage 1. Reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

bedragen x € 1.000

Reserves*	Saldo 1-1-2023	Stortin- gen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve				
Reserve Algemene reserve**	38.713	5.184	- 7.958	35.938
Totaal Algemene reserve	38.713	5.184	- 7.958	35.938
Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)				
Reserve Bovenformatieven	590	375	- 222	743
Reserve Co-financiering Food Valley	50	-	- 10	40
Reserve Rondweg Voorthuizen	241	-	-	241
Reserve Sociaal Domein	365	-	- 245	120
Reserve Verkeersmaatregelen	1.079	-	-	1.079
Reserve Bovenwijken	9.421	-	-	9.421
Reserve Ontw platteland	888	650	- 700	838
Totaal Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	12.635	1.025	- 1.177	12.483
Bestemmings reserve (inkomensfunctie)				
Reserve Stamkapitaal (voorheen Nuon reserve)	34.755	-	-	34.755
Totaal Bestemmings reserve (inkomensfunctie)	34.755	-	-	34.755
Bestemmings reserve (lasten activa)				
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.821	-	-	1.821
Reserve Kapitaallasten	12.891	-	- 726	12.165
Totaal Bestemmings reserve (lasten activa)	14.712	-	- 726	13.986
Totaal	100.814	6.209	- 9.861	97.162

*Stand ultimo 2022 gebaseerd op nieuwe inschatting oktober 2022

**Hierin is de onttrekking van het begrote resultaat 2023 nog niet verwerkt

Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen*	Saldo 1-1-2023	Stortin- gen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2023
Voorzieningen (egalisatie lasten)				
Voorziening Groot onderhoud wegen	3.293	3.536	- 3.404	3.425
Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	4.157	1.438	- 1.465	4.130
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten)	7.450	4.974	- 4.869	7.555
Voorzieningen (verplichting risicos)				
Voorziening De Burgt	1.741	-	-	1.741
Voorziening WAO	93	120	- 115	98
Voorziening Permar	58	-	- 23	35

Voorziening pensioenen B&W	303	-	-	303
Totaal Voorzieningen (verplichting risicos)	2.195	120	- 138	2.177
Voorzieningen (egalisatie lasten heffingen)				
Voorziening Afvalstoffenheffing	1.353	45	-	1.398
Egalisatievoorziening riolering VGRP	2.774	139	-	2.913
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten heffingen)	4.127	184	-	4.311
Totaal	13.772	5.278	- 5.007	14.043

*Stand gebaseerd op nieuwe inschatting oktober 2022

Toelichting

In het overzicht van het verloop van de reserves zien we de verwachte stand per 1-1-2023, de mutaties en de verwachte stand per 31-12-2023. Daarnaast is een verloopstaat voor reserves en voorzieningen opgenomen. Hiermee schetsen we een beeld van de meerjarige reserve- en voorzieningenpositie.

In 2022 heeft de laatste onttrekking plaatsgevonden aan de reserve egalisatiefonds rente doorberekening Grondexploitaties. Met ingang van 2023 is de methodiek van rente doorberekening gewijzigd en geheel in overeenstemming met de BBV voorschriften en adviezen. De reserve heeft daarmee haar functie verloren en wordt ultimo 2022 opgeheven.

Verloop reserves

bedragen x € 1.000					
Reserves*	Begroting Ultimo 2022	Begroting Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025	MJR Ultimo 2026
Algemene reserve					
Reserve Algemene reserve	38.713	35.938	34.147	34.083	34.018
Totaal Algemene reserve	38.713	35.938	34.147	34.083	34.018
Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)					
Reserve Bovenformatieven	590	743	896	1.049	1.202
Reserve Co-financiering Food Valley	50	40	40	40	40
Reserve Rondweg Voorthuizen	241	241	241	241	241
Reserve Sociaal Domein	365	120	120	120	120
Reserve Verkeersmaatregelen	1.079	1.079	1.079	1.079	1.079
Reserve Bovenwijken	9.421	9.421	9.421	9.421	9.421
Reserve Ontw platteland	888	838	838	839	839
Totaal Bestemmings reserve (bestedingsfunctie)	12.635	12.483	12.636	12.789	12.942
Bestemmings reserve (inkomensfunctie)					
Reserve Stamkapitaal	34.755	34.755	34.755	34.755	34.755
Totaal Bestemmings reserve (inkomensfunctie)	34.755	34.755	34.755	34.755	34.755
Bestemmings reserve (lasten activa)					
Bestemmingsreserve Flying Bikes	1.821	1.821	1.821	1.821	1.821
Reserve Kapitaallasten	12.891	12.165	11.439	10.713	9.987
Totaal Bestemmings reserve (lasten activa)	14.712	13.986	13.260	12.534	11.808
Totaal	100.814	97.162	94.798	94.161	93.523

*Stand ultimo 2022 gebaseerd op nieuwe inschatting oktober 2022

Verloop voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen*	Begroting Ultimo 2022	Begroting Ultimo 2023	MJR Ultimo 2024	MJR Ultimo 2025	MJR Ultimo 2026
Voorzieningen (egalisatie lasten)					
Voorziening Groot onderhoud wegen	3.293	3.425	3.557	2.784	2.086
Voorziening Onderhoud gemeentelijke gebouwen	4.157	4.130	3.936	3.285	2.995
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten)	7.450	7.555	7.494	6.070	5.082
Voorzieningen (verplichting risicos)					
Voorziening De Burgt	1.741	1.741	1.741	1.741	1.741
Voorziening WAO	93	98	103	108	113
Voorziening liquidatie Permar	58	35	23	16	8
Voorziening pensioenen B&W	303	303	303	303	303
Totaal Voorzieningen (verplichting risicos)	2.195	2.177	2.170	2.167	2.165
Voorzieningen (egalisatie lasten heffingen)					
Voorziening Afvalstoffenheffing	1.353	1.398	1.412	1.406	1.382
Egalisatievoorziening riolering GRP	2.774	2.913	3.431	4.222	4.960
Totaal Voorzieningen (egalisatie lasten heffingen)	4.127	4.311	4.843	5.628	6.342
Totaal	13.772	14.043	14.507	13.865	13.588

*Stand gebaseerd op nieuwe inschatting in oktober 2022

Bijlage 2.a. Beleidstoevoegingen 2023-2026

Structurele beleidstoevoegingen

bedragen x € 1.000

Beleidstoevoegingen Structureel	Meerjarenraming structureel				
	Jaar	2023	2024	2025	2026
1. Participatie en ondersteuning		- 769	- 769	- 769	- 769
Vroegsignalering schulden - capaciteit gespreksvoerders	2023	- 78	- 78	- 78	- 78
Vroegsignalering schulden	2023	- 18	- 18	- 18	- 18
Aanpak gezonde leefstijl en middelengebruik	2023	- 120	- 120	- 120	- 120
Structureel maken tijdelijke uitbreiding admin. Sociaal Domein	2023	- 70	- 70	- 70	- 70
Structureel maken tijdelijke uitbreiding teamleider Wmo en SHV	2023	- 115	- 115	- 115	- 115
Indexering subsidies sociaal domein obv 4,75%	2023	- 352	- 352	- 352	- 352
Brede domein Zorg & Veiligheid; versterking aanpak ondermijning	2023	- 56	- 56	- 56	- 56
<i>Dekking Brede domein Zorg en Veiligheid; (deel DU-uitkering)</i>	2023	40	40	40	40
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid		- 40	- 40	- 40	- 40
Human capital agenda: Uitvoering Strat. Agenda Regio Foodvalley	2023	- 40	- 40	- 40	- 40
3. Woon- en leefomgeving		- 555	- 692	- 777	- 952
Toekomstbestendige buurthuizen, - kamers, dorpshuizen (incl. huisvesting voedselbank, bronveld)	PB 2021	- 43	- 140	- 140	- 140
Toekomstbest. Veehouderij	PB 2022	- 50	- 50	- 50	- 50
Aanpassen voorzieningen hondenbeleid	2023	- 15	- 15	- 15	- 15
Verhoging subsidie Museum Nairac	2023	- 45	- 45	- 45	- 45
Dierenwelzijn	2023	- 23	- 23	- 23	- 23
Beleidsadviseur wonen	2023	- 108	- 108	- 108	- 108
Regisseur voor het buitengebied	2023	- 90	- 90	- 90	- 90
<i>Inverdienen - Regisseur voor het buitengebied</i>	2023			90	90
Tekenaar (stedenbouwkundig)	2023	- 85	- 85	- 85	- 85
Extra formatie afvalinzameling	2023	- 110	- 110	- 110	- 110
<i>Dekking Formatie afvalinzameling - afvalstoffenheffing</i>	2023	110	110	110	110
Onderhoud CO2 prestatieladder	2023	- 25	- 25	- 25	- 25
Boomveiligheidscontroles, onderzoek en Wet Natuurbescherming	2023	- 41	- 41	- 41	- 41
Verhogen structurele dotatie voorziening groot onderhoud wegen	2023			- 175	- 350
Uitbreiding voucherregeling Schaffelaartheater	2023	- 10	- 20	- 20	- 20
Verhoging subsidie Muziekschool Barneveld	2023	- 20	- 50	- 50	- 50
Openbare verlichting vervanging/onderhoud/energie	2023	- 40	- 40	- 40	- 40
<i>Dekking Openbare verlichting - stelpost lonen- en prijzen</i>	2023	40	40	40	40

4. Bestuur en interne dienstverlening		- 1.281	- 1.381	- 1.431	- 1.481
Balieuitbreiding publiekszaken	2023	- 112	- 112	- 112	- 112
P&C coördinator	2023	- 30	- 30	- 30	- 30
Formatie uitbreiding financiën, VIC en concerncontrol	2023	- 223	- 223	- 223	- 223
Uitbreiding formatie team communicatie (Leefomgeving)	2023	- 148	- 148	- 320	- 320
<i>Dekking Uitbreiding formatie team communicatie projecten</i>	2023			172	172
Gebiedsgericht werken	2023	- 50	- 50	- 50	- 50
Uitbreiding functioneel beheer Publiekszaken en Klantcontactcenter	2023	- 29	- 29	- 29	- 29
Uitbreiding functioneel beheer team online (0,6fte)	2023	- 55	- 55	- 55	- 55
Programma dienstverlening	2023	- 10	- 30	- 30	- 30
Uitbreiding formatie team I&A	2023	- 247	- 247	- 247	- 247
Reguliere updates en kleine vernieuwingen applicaties	2023	- 100	- 100	- 100	- 100
Autonome ontwikkelingen en lasten onderhoud software	2023	- 252	- 332	- 382	- 432
Uitbreiding inkoop	2023	- 25	- 25	- 25	- 25
Totaal structurele beleidstoevoegingen		- 2.645	- 2.882	- 3.017	- 3.242

Incidentele beleidstoevoegingen

bedragen x € 1.000

Beleidsstoevoegingen Incidenteel	Jaar	Meerjarenraming incidenteel			
		2023	2024	2025	2026
1. Participatie en ondersteuning		- 325	- 355	- 25	-
<i>Dekking BT aanpak gezonde leefstijl en middelengebruik (Rijk)</i>	2023	30			
Lokale Inclusie Agenda	2023	- 25	- 25	- 25	
Ontwikkeling integrale cultuurvisie	2023	- 30	- 30		
<i>Dekking Ontwikkeling integrale cultuurvisie</i>	2023	10	10		
Impuls Jongerenwerk	2023	- 75	- 75		
Impuls Ouderenwerk	2023	- 75	- 75		
<i>Dekking impuls ouderenwerk (stelpost 'waardig ouder worden')</i>	2023	50	50		
Impuls armoedeaanpak	2023	- 80	- 80		
Bijstandsverlening - capaciteit gespreksvoerders	2023	- 80	- 80		
Invulling en realisatie verzelfstandiging Be Active & Creative	2023	- 50	- 50	PM	PM
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid		- 215	- 115	-	-
Coronaherstelfonds dempen van de najieffecten op de economie	2023	- 100			
Uitbreiding accountman. detailhandel en recreatie (volgt uit pilot)	2023	- 90	- 90		
Structureren evenementenstimuleringsbeleid (volgt uit pilot)	2023	- 25	- 25		
3. Woon- en leefomgeving		- 2.841	- 2.606	- 944	- 170
Huisvesting onderwijs 2023	PB21 - 2023	- 500			
Huisvesting onderwijs 2024	PB21 - 2024		- 500		
Duurzaamheid breed w.o. circulaire economie	PB21 - 2023	- 100			
Organiseren van een grote veiligheidsdag	2023	- 40			
Brede domein Zorg en Veiligheid, plan opstellen ondermijning	2023	- 170	- 170	- 170	
Inhuur stedenbouw en landschap (woningbouw en omgevingswet)	2023	- 330	- 330		
Grondzaken (impuls uitvoeringskracht)	2023	- 108	- 108	- 108	
Planeconomie (impuls uitvoeringskracht)	2023	- 108	- 108	- 108	
Programmaleider duurzaamheid	2023	- 130	- 130	- 130	
Kwartiermaker Landbouwtransitie en Vitaal platteland	2023	- 108	- 108	- 108	
Projectleider fysiek domein	2023	- 92	- 92		
Tijdelijke inzet planologie ivm Implem. Omgevingswet	2023	- 150	- 150	- 150	
Uitvoeringsbudget Programma Duurzaamheid	2023	- 70	- 70	- 70	- 70
Implementatie Omgevingswet	2023	- 300	- 300	- 100	- 100
Netwerkcip., Energiebeheersyst. en contractbeh. (impuls uitv.kracht)	2023	- 100	- 100		
Ecologisch groenbeheer	2023	- 150	- 150		
Japanse duizendknoop	2023	- 50	- 50		
Groeiplaatsverbetering bestaande bomen	2023	- 100	- 100		
Realiseren frontoffice dagelijks onderhoud (Leefomgeving)	2023	- 55	- 55		
Actualiseren huisvestingsverordening	2023	- 15			
Actualisatie lokaal functieveranderingsbeleid	2023	- 25			
Programma voedsel- en eiwittransitie van de Regio Foodvalley	2023	- 42	- 42		
Versterken regionale uitv.kracht tbv de verstedelijkingsopgaaf	2023	- 30	PM	PM	PM
Uitvoeren onderzoek naar doelmatigheid inzameling huish. Afval*	2023	- 25			

Tijdelijke uitbreiding op de Basisregistratie Personen (BRP)	2023	- 43	- 43		
<i>*gedekt door de afvalstoffenheffing</i>					
4. Bestuur en interne dienstverlening*		- 2.755	- 2.121	- 475	- 215
Koersdocument Omgevingswet	PB 2022	- 139			
Voortzetting regiosamenwerking Programma Vitale Vakantieparken	2023	- 35	- 35	- 35	- 35
Uitvoering Uitvoeringsagenda Visie Verblijfsrecreatie	2023	- 100	- 100	- 100	
Trainees Foodvalley	2023	- 200	- 100		
Tijdelijke inzet financiën (basis op orde)	2023	- 100	- 100		
Tijdelijke inzet VIC, concerncontrol (basis op orde)	2023	- 80	- 80		
Tijdelijke inzet team communicatie projecten Leefomgeving	2023	- 172	- 172		
Tijdelijke inzet KCC (impuls uitvoeringskracht)	2023	- 140	- 140	- 140	
Tijdelijke inzet team communicatie (impuls uitvoeringskracht)	2023	- 75	- 75		
Programma dienstverlening	2023	- 475	- 305	- 200	- 180
Programma Datagedreven werken	2023	- 305	- 305		
Tijdelijke inzet team I&A (basis op orde)	2023	- 250	- 250		
Tijdelijke inzet HR (basis op orde)	2023	- 51	- 51		
Tijdelijke inzet Portfoliomanager opgavegericht werken	2023	- 108	- 108		
Projectbudget Huisvesting/het nieuwe werken	2023	- 100			
Ontwikkeling huisstijl	2023	- 25			
Aanbesteding arbodienst	2023	- 50			
Controles en communicatie belastingen	2023	- 25			
Optimalisatie Key2financiën	2023	- 25			
Aanbestedingen ICT	2023	- 300	- 300		
Totaal incidentele beleidstoevoegingen		- 6.136	- 5.197	- 1.444	- 385

Bijlage 2.b. Meerjaren Investerings Plan (MIP)

Inhoud MIP

De ontwikkeling van een Meerjaren Investeringsplan (MIP) is dit jaar gestart en zal de komende tijd verder worden uitgebouwd. Met het MIP gaan we meer inzicht creëren in de lange termijn investerings- en financieringsbehoefte en leggen daarmee een verder fundament voor een financieel bestendig en transparant beleid. Het MIP dient als plan om de benodigde en gewenste investeringen voor bijvoorbeeld wegen, sport en onderwijs de komende jaren inzichtelijk te krijgen, bestuurlijk te laten afwegen en te accorderen.

Een belangrijk uitgangspunt is dat alle investeringsvoorstellen zijn gebaseerd op een visie, besluit of beheersplan. De planning moet bovenal realistisch en haalbaar zijn. In de afgelopen jaren is gebleken dat in de praktijk de ambities groter waren dan dat die konden worden gerealiseerd. Dat heeft te maken met uitvoeringskracht en andere onvoorzienbare omstandigheden. Samen met de organisatie hebben we een meer realistisch uitvoeringsniveau vastgesteld. Dat is vervolgens vertaald naar een investeringsplafond. Wij stellen u voor om een investeringsplafond te hanteren voor de periode 2023 - 2025 van in totaal € 42 mln met een bijbehorende kapitaalslast van 2 mln in 2026. Het investeringsplafond biedt ook de mogelijkheid om de onzekerheid over de inkomsten via de algemene uitkering vanaf 2026 op te vangen. Door het instellen van dit plafond dalen de kapitaallasten ten opzichte van de stand in de Kaderbrief.

De vertaling daarvan is zichtbaar in onderstaande tabel (MIP). Besloten investeringen bij de PB 2022 en investeringen die gedekt worden uit heffingen en/of via egalisatievoorzieningen (zoals riolering, afval en begraven) blijven buiten het hiervoor genoemde investeringsplafond. Waar nodig zal de invulling van het investeringsplafond u jaarlijks via een uitvoeringsplan worden aangeboden. Binnen het jaarlijkse uitvoeringsplan zullen wij in ieder geval een budget van minimaal € 5,1 mln opnemen voor uitvoering van het wegenbeheerplan. Dit bedrag is tot stand gekomen door een uitvoeringstermijn van 6 jaar te nemen waarbinnen 4 jaarschijven uit het beheerplan wegen worden gerealiseerd. Voor 2023 zal het uitvoeringsplan uiterlijk voor de eerste raadsvergadering van begin februari 2023 aan u worden aangeboden. De herijking van het MIP zal voor de jaren daarna via het P&C proces van de kadernota's lopen. De werkwijze met het investeringsplafond en de sub plafonds gelden in principe voor deze gehele bestuursperiode maar worden jaarlijks bij de kadernota geëvalueerd.

Het proces van het MIP is een groeimodel waarbij ook nieuwe afspraken gemaakt moeten

worden. Ter verduidelijking lichten wij hierna toe welke **uitgangspunten** van belang zijn.

- Alle investeringen moeten een financiële vertaling zijn van vastgestelde en actuele beheerplannen en ook zijn nieuwe investeringen onvoldoende gescreend op bron;
- Alle investeringen worden opgenomen (scope voor begroting 2023 is 4 jaar (2023 - 2026), volgende versie (KN 2024) heeft een scope van 10 jaar en uiteindelijk kan de scope 30 jaar omvatten);
- Bronvermelding bij investering:
 - Vervangingen: Financiële vertaling van vastgestelde en actuele beheerplannen (daar wordt de gewenste kwaliteit van areaal afgezet tegen de werkelijke kwaliteit en voorzien van maatregelen);
 - Nieuwe: Financiële vertaling van vastgestelde visies en ambities en overige raads- en/of collegebesluiten;
- Onderscheid in vervangingsinvesteringen (bestaand areaal) en 'nieuwe' investeringen (uitbreiding areaal);
- Investeringen o.a. voorzien van juiste afschrijvingstermijn, planning en bron;
- Opgenomen investeringen in 1e jaar zijn onderdeel van besluitvorming, overige jaren worden informatief opgenomen ten behoeve van meerjarenperspectief;
- Na vaststelling begroting beschikbaarstelling van kredieten (geen aparte voorstellen benodigd tenzij.....).
- Uitgangspunt voor begroting van afschrijvingslast is dat de afronding van een werk plaats heeft in het jaar van realisatie;

Meerjaren Investerings Plan

bedragen x € 1.000

Meerjaren Investerings Plan				Investeringen				Kapitaallasten			
				Jaar	Afschr- termijn	Inves- tering		2023	2024	2025	2026
I. Eerder opgenomen in meerjarenperspectief 2022 - 2025											
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid						-		-	-	-	-
3. Woon- en leefomgeving						44.337		200	412	1.150	1.150
4.2	Huisvesting onderwijs 2021	2021	40	8.247							
4.2	Huisvesting onderwijs 2022	2022	40	6.617			180	180	180	180	
4.2	Huisvesting onderwijs 2023	2023	40	6.923			-	212	212	212	
4.2	Huisvesting onderwijs 2024	2024	40	21.935			-	-	738	738	
5.2	Accommodatie voor diverse sportactiviteiten	2022	40	615			20	20	20	20	
4. Bestuur en interne dienstverlening						450		39	78	117	117
0.4	Digitale innovatie 2022	2022	4	150			39	39	39	39	
0.4	Digitale innovatie 2023	2023	4	150			-	39	39	39	
0.4	Digitale innovatie 2024	2024	4	150			-	-	39	39	
I. Eerder besloten						44.787		239	490	1.267	1.267
II. Investerings riolering, afval en begraven											
3. Woon- en leefomgeving						17.333		-	100	295	678
7.2	Riolering	2023div		6			-	1	1	1	
7.2	Riolering	2024div		5.076			-	-	145	145	
7.2	Riolering	2025div		10.660			-	-	-	338	
7.3	Afvalinzameling	2023div		530			-	82	82	82	
7.3	Afvalinzameling	2024div		412			-	-	40	40	
7.3	Afvalinzameling	2025div		425			-	-	-	43	
7.5	Begraven	2023div		133			-	17	17	17	
7.5	Begraven	2024div		73			-	-	10	10	
7.5	Begraven	2025div		18			-	-	-	2	
II. Investerings riolering						17.333		-	100	295	678
III. Nieuwe investeringen onder plafonds											

A. Integraal fysiek domein			40.000	-	398	794	1.186
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2023	40	8.500	-	285	285	285
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2023	15	1.500	-	113	113	113
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2024	40	8.500	-	-	284	284
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2024	15	1.500	-	-	112	112
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2025	40	8.500	-	-	-	281
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2025	15	1.500	-	-	-	111
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2026	40	8.500	-	-	-	-
2.1/5.7 Integraal fysiek domein	2026	15	1.500	-	-	-	-
B. Bedrijfsmiddelenlijst			6.400	-	174	346	517
div Bedrijfsmiddelenlijst	2023div		1.600	-	174	174	174
div Bedrijfsmiddelenlijst	2024div		1.600	-	-	172	172
div Bedrijfsmiddelenlijst	2025div		1.600	-	-	-	171
div Bedrijfsmiddelenlijst	2026div		1.600	-	-	-	-
C. Onderwijshuisvesting			11.500	-	127	171	173
4.2 Onderwijshuisvesting	2023	40	3.800	-	127	127	128
4.2 Onderwijshuisvesting	2024	40	1.300	-	-	44	43
4.2 Onderwijshuisvesting	2025	40	100	-	-	-	2
4.2 Onderwijshuisvesting	2026	40	6.300	-	-	-	-
D. Sport, biodiversiteit, vergroening en overig			2.250	-	97	108	119
5.2/5.7 Sport, biodiversiteit, vergroening en overig	2023div		1.650	-	97	97	97
5.2/5.7 Sport, biodiversiteit, vergroening en overig	2024div		200	-	-	11	11
5.2/5.7 Sport, biodiversiteit, vergroening en overig	2025div		200	-	-	-	11
5.2/5.7 Sport, biodiversiteit, vergroening en overig	2026div		200	-	-	-	-
III. Nieuwe investeringen onder plafond			60.150	-	796	1.419	1.995
Totaal Meerjaren Investerings Plan			122.270	239	1.386	2.981	3.940

Toelichting tabel MIP

1. Alle in PB 2022 en eerder opgenomen investeringen waarvan de kapitaallasten in het meerjarenperspectief zijn opgenomen blijven buiten het investeringsplafond (deze investeringen worden apart in het MIP opgenomen ten behoeve van de volledigheid en inzicht);
2. Investerings ten behoeve van begraven, riolering en afvalinzameling met als dekking de heffing en/of egalisatievoorziening blijven buiten het investeringsplafond (deze investeringen worden apart in het MIP opgenomen ten behoeve van de volledigheid en inzicht);
3. Financieel kader voor alle overige investeringen in de jaren 2023 - 2025 is een bedrag aan kapitaallasten (rente en afschrijving) van € 2 mln in 2026;
4. Het investeringsplafond van € 42 mln is opgesplitst in sub plafond voor:
 - Fysiek domein incl VAT (wegen, verkeer, kunstwerken, groen, OV e.d.)
 - Onderwijshuisvesting (op basis van jaarlijks door de raad vast te stellen onderwijs huisvestings plan (OHP)), sport, biodiversiteit en vergroening;
 - Bedrijfsmiddelenlijst (diverse investeringen die noodzakelijk zijn voor de continuïteit van bedrijfsvoeringen bij gemeentelijke accommodaties en de ambtelijke organisatie met voertuigen e.d.)
5. Binnen het investeringsplafond fysiek domein wordt jaarlijks minimaal € 5,1 mln beschikbaar gesteld voor uitvoering van het wegenbeheerplan;

Bijlage 3. Berekening EMU-saldo

EMU saldo

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)	Begroting 2022	Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 12.036	- 6.204	- 1.586	4.589	- 1.416
2. (-) Mutatie (im)materiële vaste activa	43.237	13.593	27.255	8.639	3.522

3.	(+)	Mutatie voorzieningen	- 5.758	271	464	- 642	- 276
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 19.317	959	- 24.657	3.039	- 1.826
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo			- 41.715	- 20.485	- 3.720	- 7.731	- 3.389

Bijlage 4. Overzicht programma's en taakvelden

Taakvelden per programma

bedragen x € 1.000

Taakvelden	Begroting 2023		
	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
1. Participatie en ondersteuning	10.752	- 60.056	- 49.304
<u>1.1 Zelfredzame inwoners</u>	<u>1.515</u>	<u>- 12.592</u>	<u>- 11.076</u>
4.2 Onderwijshuisvesting	29	- 29	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.457	- 4.079	- 2.622
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9	- 5.910	- 5.901
6.5 Arbeidsparticipatie	20	- 2.062	- 2.042
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-	-	-
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	- 511	- 511
<u>1.2 Sociale en vitale samenleving</u>	<u>33</u>	<u>- 7.173</u>	<u>- 7.141</u>
5.1 Sportbeleid en activering	-	- 134	- 134
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3	- 4.091	- 4.089
7.1 Volksgezondheid	30	- 2.948	- 2.918
<u>1.3 Gemeentelijk vangnet</u>	<u>9.204</u>	<u>- 40.291</u>	<u>- 31.087</u>
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	8.025	- 11.801	- 3.776
6.4 Begeleide participatie	400	- 3.017	- 2.617
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	29	- 1.910	- 1.880
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	750	- 5.459	- 4.709
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	- 18.105	- 18.105
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	924	- 5.298	- 4.374
<u>2.1 Aantrekkelijk ondernemingsklimaat</u>	<u>-</u>	<u>- 1.608</u>	<u>- 1.608</u>
0.1 Bestuur	-	-	-
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-
3.4 Economische promotie	-	- 1.608	- 1.608
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-
<u>2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden</u>	<u>40</u>	<u>- 87</u>	<u>- 47</u>
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	36	- 54	- 18
3.4 Economische promotie	4	- 33	- 29
8.1 Ruimtelijke ordening	-	-	-
<u>2.3 Bereikbaarheid</u>	<u>884</u>	<u>- 3.603</u>	<u>- 2.720</u>
0.63 Parkeerbelasting	871	-	871
1.2 Openbare orde en veiligheid	-	- 35	- 35
2.1 Verkeer en vervoer	8	- 3.063	- 3.055
2.2 Parkeren	6	- 506	- 500
3. Woon- en leefomgeving	23.869	- 58.048	- 34.179
<u>3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)</u>	<u>-</u>	<u>- 419</u>	<u>- 419</u>
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	- 10	- 10
7.4 Milieubeheer	-	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	-	-	-
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-	-	-
8.3 Wonen en bouwen	-	- 409	- 409
<u>3.2 Aantrekkelijke leefomgeving</u>	<u>18.375</u>	<u>- 37.541</u>	<u>- 19.166</u>
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	25	- 3.941	- 3.916
1.2 Openbare orde en veiligheid	127	- 1.908	- 1.782
2.1 Verkeer en vervoer	36	- 7.443	- 7.407
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	15	- 3.400	- 3.385
7.2 Riolering	5.558	- 4.218	1.339

7.3 Afval	7.437	- 5.616	1.820
7.4 Milieubeheer	-	- 1.921	- 1.921
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.104	- 1.022	82
8.1 Ruimtelijke ordening	1.809	- 3.127	- 1.318
8.3 Wonen en bouwen	2.266	- 4.944	- 2.678
3.3 Adequate voorzieningen	5.494	- 20.088	- 14.594
0.2 Burgerzaken	1.030	- 1.488	- 458
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	251	- 6.046	- 5.795
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-	- 18	- 18
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-
5.2 Sportaccommodaties	2.671	- 6.706	- 4.035
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	103	- 1.393	- 1.290
5.4 Musea	101	- 766	- 666
5.5 Cultureel erfgoed	65	- 250	- 185
5.6 Media	120	- 1.152	- 1.033
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	- 599	- 599
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.153	- 1.670	- 517
4. Bestuur en interne dienstverlening	117.337	- 35.683	81.654
4.1 Bestuur	244	- 3.060	- 2.816
0.1 Bestuur	244	- 3.060	- 2.816
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	0	0
4.2 Interne dienstverlening	1.820	- 31.243	- 29.423
0.1 Bestuur	-	-	-
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.009	- 1.790	- 782
0.4 Overhead	390	- 28.524	- 28.134
0.8 Overige baten en lasten	-	- 222	- 222
1.2 Openbare orde en veiligheid	421	- 706	- 285
8.1 Ruimtelijke ordening	-	-	-
4.3 Algemene dekkingsmiddelen	115.273	- 1.380	113.893
0.4 Overhead	39	1.201	1.240
0.5 Treasury	846	- 284	563
0.61 OZB woningen	7.653	-	7.653
0.62 OZB niet-woningen	6.744	-	6.744
0.64 Belastingen overig	430	- 1.115	- 685
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	97.336	- 233	97.104
0.8 Overige baten en lasten	4	- 792	- 788
2.1 Verkeer en vervoer	287	- 153	133
3.4 Economische promotie	1.930	-	1.930
8.3 Wonen en bouwen	5	- 5	- 0
Saldo van baten en lasten	152.882	- 159.085	- 6.204
Mutatie reserves			
2. Bedrijvigheid en bereikbaarheid	-	-	-
2.2 Uitbreidings- en vestigingsmogelijkheden	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-	-	-
3. Woon- en leefomgeving		-	-
3.1 Woningen (kwantitatief en kwalitatief)		-	-
0.10 Mutaties reserves	-	-	-
4. Bestuur en interne dienstverlening	9.861	- 6.209	3.652
4.4 Resultaatbepaling	9.861	- 6.209	3.652
0.10 Mutaties reserves	9.861	- 6.209	3.652
Mutatie reserves	9.861	- 6.209	3.652
Resultaat	162.743	- 165.294	- 2.551

Bijlage 5. Kerngegevens & indicatoren

Overzicht kerngegevens

Kerngegevens	Werkelijk 2021	Raming 2022	Raming 2023
1. Participatie en ondersteuning			
Unieke ontvangers vangnetvoorziening Participatiewet			
• IOAW	26	31	17
• IOAZ	2	2	10
• WWB	520	552	540
• Beschut werk nieuw		9	19
• Loonkostensubsidie		90	119
• <i>Totaal</i>	<i>548</i>	<i>684</i>	<i>705</i>
Unieke ontvangers vangnetvoorziening Jeugd	2.023	2.100	
Unieke ontvangers vangnetvoorziening WMO	2.492	2.650	2.675
Leerlingen in het voortgezet onderwijs	4.826	4.833	4.877
3. Woon- en leefomgeving			
• Gebruikte hoeveelheid energie (kwh)	2.729.343	2.729.343	2.800.000
• Oppervlakte (ha)	17.590	17.586	17.586
• Aantal woonruimten	25.438	26.018	27.219
• Oppervlakte verharde wegen (miljoen m2)	4,1	4,1	4,1
• Lengte vrij verval riolering (km)	402	405	414
4. Samen werken, dienst verlenen en besturen			
Aantal inwoners per 1-1	59.992	60.584	61.400
• 0 - 18 jaar	15.313	15.516	15.335
• 18 - 64 jaar	34.691	34.843	35.603
• 65 jaar en ouder	9.988	10.225	10.462

Indicatoren

Vanaf deze bijlage nemen wij een directe link op naar het portaal 'waar staat je gemeente'. Met behulp van deze link kunt u de vaste set aan indicatoren raadplegen.

[Dashboard BBV - waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl)

Bijlage 6. Incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming 2023-2026 sprake is van structureel evenwicht dient volgens de BBV inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. In de financiële begroting is een samenvattend overzicht opgenomen. De tabel hieronder geeft een specificatie van de incidentele baten en lasten op onderdelen. Het betreffen onder andere de incidentele beleidstoevoegingen, zoals ook opgenomen in bijlage 2a. In bijlage 1 kunt u alle stortingen en onttrekkingen per reserve terugvinden.

		bedragen x € 1.000			
Incidentele baten en lasten		Begroting 2023	MJR 2024	MJR 2025	MJR 2026
Incidentele lasten					
P1	BT Transformatie en innovatieprojecten Sociaal domein	- 245	-	-	-
P1	Beleidsstoevoegingen programma 1*	- 355	- 355	- 25	-
P2	BT Dorpspromotiebeleid	- 50	- 50	-	-
P2	BT Gebiedsregisseurs	- 200	-	-	-
P2	BT Poultry experience centre	- 29	-	-	-
P2	Beleidsstoevoegingen programma 2*	- 215	- 115	-	-
P3	Budget verkiezingen	- 120	-	-	-
P3	BT Digitaal stelsel omgevingswet	- 7	-	-	-

P3	BT Energiecoach	- 16	- 16	-	-
P3	BT Uitvoering manifest gezonde leefomgeving	- 10	-	-	-
P3	BT Inhaalslag wegen	- 1.180	- 1.180	-	-
P3	Pastoriebos	- 75	-	-	-
P3	Beleids toevoegingen programma 3*	- 2.841	- 2.606	- 944	- 170
P4	Incidentele begrotingsruimte	- 72	- 100	- 100	- 100
P4	Bovenformatieven	- 222	- 222	- 222	- 222
P4	KN23 4. I Arbeidskosten ambtelijke organisatie	- 1.000	-	-	-
P4	Wet open overheid (1e turap 2022)	- 76	- 59	- 42	- 26
P4	BT Datagedreven	- 150	-	-	-
P4	BT Digitaal samenwerken	- 175	-	-	-
P4	BT I-governance	- 120	-	-	-
P4	Beleids toevoegingen programma 4*	- 2.755	- 2.121	- 475	- 215
Totaal incidentele lasten		- 9.913	- 6.824	- 1.808	- 733
Incidentele baten					
P1	<i>Beleids toevoegingen programma 1*</i>	30	-	-	-
P4	Algemene Uitkering (mei circulaire)	1.985	4.078	5.989	-
Totaal incidentele baten		2.015	4.078	5.989	-
Incidentele toevoegingen reserves					
P4	Reserve bovenformatieven	- 375	- 375	- 375	- 375
P4	Algemene Reserve	- 4.900	- 4.225	- 1.444	- 385
Totaal incidentele toevoegingen reserves		- 5.275	- 4.600	- 1.819	- 760
Incidentele onttrekkingen reserves					
P4	Reserve sociaal domein	245	-	-	-
P4	Algemene reserve	7.786	6.071	1.544	485
P4	Reserve co-financiering Foodvalley	10	-	-	-
P4	Reserve Bovenformatieven	222	222	222	222
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		8.263	6.293	1.766	707
Totaal incidentele baten en lasten		- 4.910	- 1.053	4.128	- 786
<i>* Zie voor een specificatie de bijlage 2a. (incidentele) beleids toevoegingen</i>					